

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРЕЗИДЕНТИНИН
ЖАРЛЫГЫ

УКАЗ

ПРЕЗИДЕНТА КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

2025–2030-жылдарга Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча мамлекеттик стратегия жөнүндө

Коррупцияга каршы аракеттенүүнү күчөтүү, мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан коррупциянын алдын алуунун натыйжалуу механизмдерин колдонуу, коррупцияга каршы мыйзамдарды өркүндөтүү, ошондой эле Кыргыз Республикасында коррупцияны минималдаштыруу боюнча туруктуу натыйжаларга жетүүгө багытталган чаралардын комплексин системалуу негизде ишке ашыруу максатында, Кыргыз Республикасынын Конституциясынын 66, 71-беренелерине ылайык токтом кылам:

1. Төмөнкүлөр бекитилсин:

- 1) 2025–2030-жылдарга Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча мамлекеттик стратегия (мындан ары – Стратегия) 1-тиркемеге ылайык;
- 2) 2025–2030-жылдарга Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча мамлекеттик стратегияны ишке ашыруу боюнча иш-чаралар планы (2025–2027-жылдардын орто мөөнөттүү мезгилине-I этап үчүн) 2-тиркемеге ылайык.
3. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши жана тиешелүү мамлекеттик органдар менен өз ара аракеттенип Стратегияны ишке ашырууга багытталган ченемдик укуктук актыларды иштеп чыксын жана кабыл алсын.

3. Членам Кабинета Министров Кыргызской Республики, Верховному суду Кыргызской Республики, Генеральной прокуратуре Кыргызской Республики и иным государственным органам, а также органам местного самоуправления в двухмесячный срок утвердить

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРЕЗИДЕНТИНИН
ЖАРЛЫГЫ

УКАЗ

ПРЕЗИДЕНТА КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

О Государственной стратегии по противодействию коррупции в Кыргызской Республике на 2025–2030 годы

В целях усиления противодействия коррупции, применения государственными органами и органами местного самоуправления эффективных механизмов предупреждения коррупции, совершенствования антикоррупционного законодательства, а также реализации на системной основе комплекса мер, направленных на достижение стабильных результатов по минимизации коррупции в Кыргызской Республике, в соответствии со статьями 66, 71 Конституции Кыргызской Республики постановляю:

1. Утвердить:

- 1) Государственную стратегию по противодействию коррупции в Кыргызской Республике на 2025–2030 годы (далее – Стратегия) согласно приложению 1;
- 2) План мероприятий по реализации Государственной стратегии по противодействию коррупции в Кыргызской Республике на 2025–2030 годы (для I этапа на среднесрочный период 2025–2027 годов) согласно приложению 2.
2. Кабинету Министров Кыргызской Республики во взаимодействии с Жогорку Кеңешем Кыргызской Республики и соответствующими государственными органами разработать и принять нормативные правовые акты, направленные на реализацию Стратегии.

3. Членам Кабинета Министров Кыргызской Республики, Верховному суду Кыргызской Республики, Генеральной прокуратуре Кыргызской Республики и иным государственным органам, а также органам местного самоуправления в двухмесячный срок утвердить

органдар, ошондой эле жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары эки айлык мөөнөттө Стратегияга ылайык коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча ведомстволук иш-чаралар пландарын бекитсин.

4. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети бир айлык мөөнөттө коррупциянын алдын алуу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик органды түзүү же аныктоо боюнча сунуш киргизсин.

5. Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги тиешелүү жылга жана андан кийинки жылдарга республикалык бюджетти түзүүдө республикалык бюджеттин реалдуу мүмкүнчүлүктөрүнө жараша Стратегияны ишке ашыруу үчүн акча каражаттарын карасын.

6. Бул Жарлыктын аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын Президенттин жана Министрлер Кабинетинин чечимдерин аткарууну контролдоо башкармалыгына, сот жана прокуратура органдары менен өз ара аракеттенүү бөлүмүнө жүктөлсүн.

7. Бул Жарлык расмий жарыяланган күндөн тартып он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

**Кыргыз Республикасынын
Президенти**

С.Н. Жапаров

Бишкек ш.
2024-жылдын 5-июну
ПДЖ № 137

ведомственные планы мероприятий по противодействию коррупции в соответствии со Стратегией.

4. Кабинету Министров Кыргызской Республики в месячный срок внести предложения по созданию или определению уполномоченного государственного органа по предупреждению коррупции.

5. Министерству финансов Кыргызской Республики при формировании республиканского бюджета на соответствующий год и последующие годы предусмотреть денежные средства для реализации Стратегии исходя из реальных возможностей республиканского бюджета.

6. Контроль за исполнением настоящего Указа возложить на управление контролю исполнения решений Президента и Кабинета Министров, отдел взаимодействия с судами и органами прокуратуры Администрации Президента Кыргызской Республики.

7. Настоящий Указ вступает в силу по истечении десяти дней со дня официального опубликования.

**Президент
Кыргызской Республики**

С.Н. Жапаров

Бишкек
5 июня 2024 года
УП № 137

2025–2030-жылдарга Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча мамлекеттик стратегия

1. Стратегиянын преамбуласы

Азыркы этапта коррупция дүйнөнүн бардык өлкөлөрүндө ар кандай даражада жайылган мурдатан бери келе жаткан көйгөй болуп саналат жана коом жана жалпысынан мамлекет үчүн кыйла коркунучтуу көрүнүштөрдүн бири бойдон калууда. Коррупция көптөгөн өлкөлөрдө, анын ичинде Кыргызстанда социалдык-экономикалык реформаларды киргизүү жана демократиялык өнүктүрүү жолунда олуттуу тоскоолдук болуп саналат.

Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү мамлекеттик саясаттын маанилүү багыттарынын бири болуп саналат. Коррупция улуттук коопсуздукка, өлкөнү экономикалык жана социалдык өнүктүрүүгө коркунуч келтирет, мамлекеттик институттардын ишетишине терс таасирин тийгизет, социалдык өзгөртүү түзүүлөрдү жүргүзүүгө жана экономиканы модернизациялоого тоскоолдук кылат, укуктун үстөмдүгү, демократия, укук тартиби, теңчилик жана социалдык адилеттүүлүк принциптерин олуттуу начарлатат, мамлекеттин адамдын жана жарандын укуктарын жана эркиндиктерин коргоо жөндөмдүүлүгүн бузат, коомдо мамлекеттик бийлик органдарына жана алардын кызмат адамдарына ишенбөөчүлүктү пайда кылат жана коомдун өлкөдө жүргүзүлүп жаткан реформаларды туура эмес кабыл алышына алып келет. Коррупциянын кыйла көйгөйлүү көрүнүшү болуп кызмат адамдарын сатып алуу саналат, анын латенттүүлүгү алардын жайылышына жана жазасыз калууга өбөлгө түзөт.

Системалуу коррупция өлкөнүн экономикасына өтө терс таасирин тийгизет. Коррупциянын кесепеттери мамлекеттик жана муниципалдык органдардын аппараттарын башкаруу деңгээлинин төмөндөшүнө алып келет, биринчи кезекте экономика чөйрөсүндө, инвестициялык климатты начарлатат, бизнеси көйгөйлөрдү коррупциялык методдор менен чечүүгө түртөт, көмүскө экономиканын гүлдөп өнүгүшүнүн негизин түзөт. Анын кесепетинен мамлекеттин бюджетине салыктык, бажылык жана башка милдеттүү төлөмдөрдүн түшүүлөрү азаят, өзгөчө мамлекеттик заказдарды бөлүштүрүүдө жана сатып алууларды жүзөгө ашырууда мамлекеттик каражаттар натыйжасыз пайдаланылат жана уурдалат.

Государственная стратегия по противодействию коррупции в Кыргызской Республике на 2025–2030 годы

1. Преамбула Стратегии

На современном этапе коррупция представляет собой давнюю проблему, которая распространена в различной степени во всех странах мира и остается одним из наиболее опасных явлений для общества и государства в целом. Коррупция является серьезным препятствием на пути внедрения социально-экономических реформ и демократического развития во многих странах, включая Кыргызстан.

В Кыргызской Республике противодействие коррупции является одним из значимых направлений государственной политики. Коррупция угрожает национальной безопасности, экономическому и социальному развитию страны, негативно влияет на функционирование государственных институтов, препятствует проведению социальных преобразований и модернизации экономики, значительно ослабляет принципы верховенства права, демократии, правопорядка, равенства и социальной справедливости, подрывает способность государства защитить права и свободы человека и гражданина, вызывает в обществе недоверие к органам государственной власти и их должностным лицам и приводит к несправедливому восприятию общественных проводимых в стране реформ. Наиболее проблемным проявлением коррупции является подкуп должностных лиц, латентность которого способствует их распространению и безнаказанности.

Крайне отрицательное воздействие на экономику страны оказывает системная коррупция. Последствия коррупции ведут к снижению уровня управляемости аппаратов государственных и муниципальных органов, прежде всего в сфере экономики, ухудшают инвестиционный климат, подталкивают бизнес к коррупционным методам решения проблем, создают основу процветания теневой экономики. Вследствие чего происходит уменьшение поступлений налоговых, таможенных и иных обязательных платежей в бюджет государства, неэффективное использование и хищение государственных заказов и осуществлении закупок.

Коррупция приводит к активному разгулу организованной преступности, сращиванию коррумпированных чиновников с

Коррупция азыркы коом үчүн реалдуу коркунучту жаратуу менен уюшкан кылмыштуулуктун активдүү эңбалтыгына, коррупцияланган чиновниктердин криминалдык түзүмдөр менен биригипине алып келет.

Коррупциялык көрүнүштөр дагы эле мамлекеттик жана муниципалдык кызматтарды көрсөтүүдө (саламаттык сактоо, билим берүү, энергетика, транспорт, курулуш, жер-укуктук мамилелер жана башка чөйрөлөр) турмуштук деңгээлде байкалууда.

Кыргыз Республикасы 2005-жылы Бириккен Улуттар Уюмунун Коррупцияга каршы конвенциясын (мындан ары – БУУдун Коррупцияга каршы конвенциясы) ратификациялаган. Ар кандай этаптарда коррупцияга каршы күрөшүү боюнча стратегиялык документтер, коррупцияга каршы аракеттенүүнү укуктук жана уюштуруучулук негиздерин белгилеген ченемдик укуктук актылар кабыл алынган. Ошондой эле коррупцияга каршы аракеттенүүтө, анын ичинде алдын алуучу чараларга, коррупциялык кылмыштарды аныктоого жана бөлөт коюуга адистештирилген мамлекеттик институттар түзүлгөн.

Муну менен бирге коомдун жапшоосунун бардык чөйрөлөрүнө кирген, ар кандай көрүнүштөрдө туруктуу пайда болгон коррупциянын коркунучтарына толук эмес жана системалуу эмес чара көрүү өлкөдөгү коррупциянын деңгээлин минималдаштырууга багытталган күтүлгөн жыйынтыктарга жетишүүтө алып келген жок.

Коррупцияга каршы саясаттын натыйжалуулугу коррупцияга каршы институттерди жана механизмдерди өз убалында дайыдаанудан, коррупцияга каршы аракеттенүүнүн бардык субъекттерин тартуу менен системалуу уюштуруу-укуктук каражаттарды жана чараларды колдонуудан көз каранды.

Мамлекеттик коррупцияга каршы стратегиянын жаны концепциясын ишке ашыруу зарылдыгы келип чыгууда, ал азыркы чакырыктарга жана бул төрс көрүнүштүн коркунучтарына ылайык келген коррупцияга каршы аракеттенүүдө ийгиликке жетүүнүн келипидиги болууга тийиш. Стратегиялык документ коррупциянын кандай болбоюн көрүнүштөрүнө каршы турууга багытталган чаралардын комплексин системалык негизде колдонууну кароого, улантуучулукту камсыз кылууга жана Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча ырааттуу чаралардын системасын түзүүтө тийиш.

2025–2030-жылдарга Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча мамлекеттик стратегия (мындан ары – Стратегия) төмөнкүлөргө багытталган:

– адамдын жана жарандын укуктары менен эркиндиктерин, коомдун жана мамлекеттин кызыкчылыктарын коррупциянын көрүнүштөрүнөн коргоого;

криминальдык структурами, создавая реальную угрозу для современного общества.

Коррупциянын проявление все еще наблюдаются на бытовом уровне при предоставлении государственных и муниципальных услуг (защита, образование, энергетика, транспорт, строительство, земельные правоотношения и другие сферы).

Кыргызская Республика в 2005 году ратифицировала Конвенцию Организации Объединенных Наций против коррупции (далее – Конвенция ООН против коррупции). На различных этапах принимались стратегические документы по борьбе с коррупцией, нормативные правовые акты, устанавливающие правовые и организационные основы противодействия коррупции. Также были учреждены государственные институты, специализирующиеся на противодействии коррупции, включая превентивные меры, выявление и пресечение коррупционных преступлений.

Вместе с тем, неполнота и бессистемное реагирование на постоянно возникающие угрозы коррупции в различных ее проявлениях, проникающие во все сферы жизни общества, не привели к достижению ожидаемых результатов, призванных минимизировать уровень коррупции в стране.

Эффективность антикоррупционной политики зависит от своевременности использования антикоррупционных инструментов и механизмов, применения системных организационно-правовых средств и мер с вовлечением всех субъектов противодействия коррупции.

Возникает необходимость в претворении в жизнь новой концепции государственной антикоррупционной стратегии, которая должна служить гарантией достижения успехов в противодействии коррупции, соответствующей современным вызовам и угрозам этого негативного явления. Стратегический документ должен предусматривать применение на системной основе комплекса мер, направленных на противостоение любым проявлениям коррупции, обеспечивать преемственность и выстроить систему последовательных мер по противодействию коррупции в Кыргызской Республике.

Государственная стратегия по противодействию коррупции в Кыргызской Республике на 2025–2030 годы (далее – Стратегия) направлена на:

– защиту прав и свобод человека и гражданина, интересов общества и государства от проявлений коррупции;

– совершенствование правовых основ противодействия коррупции с определением специализированного государственного органа по контролю и мониторингу за реализацией государственной политики;

- мамлекеттик саясаты ишке ашырууну контролдоо жана мониторинг жүргүзүү боюнча адистештирилген мамлекеттик органды аныктоо менен коррупцияга каршы аракеттенүүнүн укуктук негиздерин өркүндөтүүгө;
- коррупциянын алдын алуунун натыйжалуу чараларын колдонуу, коррупциялык тобокелдиктерди, коррупциялык көрүнүштөрдү найда кылган себептерди жана шарттарды жоюуга;
- коррупцияга каршы күрөшүү чараларын күчөтүүгө;
- жарандардын мамлекеттик бийлик органдарына болгон ишенимин жогорулатуу, коррупциялык укук бузуулар үчүн жоопкерчиликтен кутулбастык принцибин ишке ашырууга;
- жарандардын коррупцияга каршы укуктук аң-сезимин жогорулатууга, коррупциянын көрүнүштөрүнө туруктуу жол берилбестик мамилени калыптандырууга;
- мамлекеттик башкарууну өркүндөтүүгө, мамлекеттик башкаруу жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишинде укуктук регламентацияны, ачыктыкты жана айкындуулукту камсыз кылууга;
- кызматчылардын коррупцияга каршы жүрүм-турумунун туруктуу стандарттарын калыптандырууга жана аларды социалдык коргоону камсыз кылууга;
- жагымдуу инвестициялык чөйрөнү жана бизнес шарттарын түзүүгө, алардын ишине мыйзамсыз кийлигишүүдөн коргоого;
- мамлекеттик башкарууну саяраштыгы үчүн өнүктүрүүгө;
- коррупцияга каршы аракеттенүү маселелеринде жарандык коомдун ролун жогорулатууга;
- өлкөнүн эл аралык аренадагы позициясын олуттуу жакшыртууга.

Бул Стратегия Кыргыз Республикасынын Конституциясына, улуттук мыйзамдардын ченемдерине, БУУнун Коррупцияга каршы конвенциясына, Экономикалык кызматташтык жана өнүктүрүү уюмунун Чыгыш Европа жана Борбор Азия өлкөлөрү үчүн коррупцияга каршы тармагы (ЭКӨУ Коррупцияга каршы тармагы) тарабынан ишке ашырылуучу коррупцияга каршы күрөшүү боюнча Стамбул иш-аракеттер планынын программасынын алкагындагы сунуштамаларга жана коррупцияга каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү башка эл аралык укуктук документтерге ылайык, ошондой эле укук колдонуу практикасын талдоонун, статистикалык маалыматтардын жана изилдөөлөрдүн негизинде, жарандык коомдун, бизнес-коомчулуктун өкүлдөрүнүн, көз карандысыз эксперттердин жана илимий чөйрөнүн катышуусу менен иштелип чыккан.

Мамлекет менен коомдун биргелешкен күч-аракети Кыргыз Республикасына коррупцияга каршы аракеттенүүнүн натыйжалуу

- применение эффективных мер предупреждения коррупции, искоренение коррупционных рисков, причин и условий порождающих коррупционные проявления;

- усиление мер борьбы с коррупцией;
- повышение доверия граждан к органам государственной власти, реализацию принципа неотвратимости ответственности за коррупционные правонарушения;
- повышение антикоррупционного правосознания граждан, формирование устойчивого нетерпимого отношения к проявлениям коррупции;
- совершенствование государственного управления, обеспечение правовой регламентации, прозрачности и гласности в деятельности органов государственного управления и местного самоуправления;
- формирование устойчивых стандартов антикоррупционного поведения служащих и обеспечение их социальной защищенности;
- создание благоприятной инвестиционной среды и условий бизнеса, защиту от неправомерного вмешательства в их деятельность;
- развитие цифровизации государственного управления;
- повышение роли гражданского общества в вопросах противодействия коррупции;
- значительное улучшение позиций страны на международной арене.

Настоящая Стратегия разработана в соответствии с Конституцией Кыргызской Республики, нормами национального законодательства, Конвенцией ООН против коррупции, рекомендациями в рамках программы Стамбульского плана действий по борьбе с коррупцией, реализуемой Антиторрупционной сетью для стран Восточной Европы и Центральной Азии Организации экономического сотрудничества и развития (Антикоррупционная сеть ОЭСР), и другими международными правовыми документами в сфере противодействия коррупции, а также на основе анализа правоприменительной практики, статистических данных и исследований, с участием представителей гражданского общества, бизнес-сообщества, независимых экспертов и научных кругов.

Совместные усилия государства и общества позволят Кыргызской Республике сделать значительные шаги на пути построения эффективной национальной системы противодействия коррупции.

улуттук системасын түзүү жолунда олуттуу кадамдарды жасоого мүмкүнчүлүк берет.

2. Учурдагы кырдаал:

негизги окуялардын жана жетишкендиктердин жыйынтыктары, коррупцияга каршы аракеттенүүдөгү чакырыктар жана көйгөйлөр

Кыргыз Республикасында акыркы жылдардын аралыгында коррупцияга каршы аракеттенүүнүн ар кандай документтери, стратегиялары жана механизмдери кабыл алынган, алар ар кандай себептерден улам жетиштүү түрдө натыйжалуу болбой, жарандардын дагтанууларын жана коомдун нааразычылыгын жаралган.

Коррупциялык көрүнүштөргө каршы аракеттенүү маселелери бир катар стратегиялык документтерде жана мамлекеттик бийлик органдарынын чечимдеринде: 2018-2040-жылдарга Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук стратегиясында; 2026-жылга чейин Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук программасында; Кыргыз Республикасынын Улуттук коопсуздук концепциясында; 2021-2024-жылдарга Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү жана анын себептерин жоюу боюнча мамлекеттик стратегияда, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Коопсуздук кеңешинин жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин (Өкмөтүнүн) чечимдеринде белгиленген.

Коррупцияга каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү улуттук укуктук база «Коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө», «Коррупциялык укук бузуулар тууралуу билдирген адамдарды коргоо жөнүндө», «Кызматчылыктардын калыптышуусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынан жана коррупциянын алдын алуу менен байланышкан кызмат өтөөдө чөктөөлөрдү, тыюу салууларды жана милдеттерди белгилөөчү башка мыйзам актыларынан турат.

Азыркы учурда Кыргыз Республикасы саясий турукташуу фазасында турат, конституциялык реформа жүргүзүлдү. Конституциялык органдардын статусу аныкталды, сот системасынын, прокуратуранын жана күч түзүмдөрүнүн ишин, ошондой эле мамлекеттик жана муниципалдык кызматтын ар кандай аспектерин жөнгө салуучу жаңы мыйзамдар жана мыйзамдарга оңдоолор кабыл алынды. Социалдык кепилдиктер берилип, эмгек шарттары жакшырууда.

2021-жылы Кыргыз Республикасынын Президентинин Жарлыгы менен Кыргыз Республикасынын Президентине караптуу Антикоррупциялык ишкердик кеңеш түзүлдү, анын иши коррупцияга каршы аракеттенүү жаатындагы мамлекеттик саясаттын негизги багыттарын өркүндөтүүгө жана коррупцияга каршы аракеттенүү

2. Текушча ситуация:
итоги ключевых событий и достигнений, вызовы и проблемы в противодействии коррупции

В Кыргызской Республике на протяжении последних лет принимались разнообразные документы, стратегии и механизмы противодействия коррупции, которые по разным причинам оказались недостаточно эффективными, что порождало нарекание граждан и недовольство общества.

Вопросы противодействия коррупционным проявлениям рассмотрены в ряде стратегических документов и решениях органов государственной власти: Национальной стратегии развития Кыргызской Республики на 2018-2040 годы; Национальной программе развития Кыргызской Республики до 2026 года; Концепции национальной безопасности Кыргызской Республики, Государственной стратегии по противодействию коррупции и ликвидации ее причин в Кыргызской Республике на 2021-2024 годы, а также в решениях Совета безопасности и Кабинета Министров (Правительства) Кыргызской Республики.

Национальная правовая база в сфере противодействия коррупции состоит из законов Кыргызской Республики «О противодействии коррупции», «О защите лиц, сообщивших о коррупционных правонарушениях», «О конфликте интересов» и других законодательных актов, устанавливающих ограничения, запреты и обязанности при прохождении службы, связанной с предупреждением коррупции.

В настоящее время Кыргызской Республике находится в фазе политической стабилизации, проведена конституционная реформа. Определены статус конституционных органов, приняты новые законы и поправки в законодательства, регулирующие деятельность органов судебной системы, прокуратуры и силовых структур, а также различные аспекты государственной и муниципальной службы. Предоставляются социальные гарантии, улучшаются условия труда.

Указом Президента Кыргызской Республики в 2021 году образован Антикоррупционный деловой совет при Президенте Кыргызской Республики, деятельность которого направлена на совершенствование основных направлений государственной политики в области противодействия коррупции и обеспечение эффективности диалога между органами государственной власти и гражданским обществом по вопросам противодействия коррупции, создание благоприятных условий для развития бизнеса и улучшения инвестиционного климата.

В выборном процессе внедрена новая избирательная модель, предусматривающая формирование списков избирателей и участие на

маселелери боюнча мамлекеттик бийлик органдары менен жарандык коомдун ортосундагы натыйжалуу диалогду камсыз кылуу, бизнеси өнүктүрүү жана инвестициялык климатты жакшыртуу үчүн жагымдуу шарттарды түзүүгө багытталган.

Шайлоо процессинде биометрикалык идентификациялоонун, добуш берүүнүн жыйынтыктарын автоматтык түрдө электрондук эсептөөнүн ж.б. негизинде шайлоочулардын тизмесин түзүүнү жана шайлоого катышууну караган жаңы шайлоо модели киргизилген.

Кылмыш-жаза жана Кылмыш-жаза процессуалдык кодекстер, Кыргыз Республикасынын Укук бузуулар жөнүндө кодекси ийгиликтүү ишке киргизилди, мында процессуалдык ченемдер учурдагы реалийлерге жана чакырыктарга ылайык келтирилди, коллизиялар жоголду, жаңы ченемдер киргизилди, коррупциялык кылмыштар, анын ичинде мыйзамсыз баюу, кылмыштуу кирешелерди легалдаштыруу (адалдоо), паракорчулукка ортомчулук кылуу, паракорчулукка ортомчулукка убада кылуу же сунуштоо үчүн кылмыш жоопкерчилигин караган эл аралык стандарттар имплементацияланды, ошондой эле кызмат адамдарынын ченемдик укуктук актылардын талаптарын аткаргандыгы, ишкердик субъекттердин ишине мыйзамсыз кийгишкендиги, мүлкү жана кирешелери жөнүндө декларацияларды бербегендиги же талаптагыдай бербегендиги үчүн жаза колдонуу жөнүндө жобо кайтарылды.

Өлкө жетекчилигинин чечкиндүү саясий эркинен улам азыркы учурда прокуратура, улуттук коопсуздук жана ички иштер органдары тарабынан коррупцияга каршы катуу жана компромисске жол берилбеген күрөш жүрүп жагат. Бул күрөш бюджетке көп миллиарддан зыянын ордун толтурууну жана мыйзамсыз менчиктештирилген (сагылган) билим берүүнү, саламаттык сактоонун, маданияттын жана спорттун социалдык объектерин, ошондой эле жер участкакторун жана мамлекеттик (муниципалдык) менчиктеги башка объектерди мамлекетке кайтарууну камтыйт.

Мамлекеттик жана муниципалдык кызматтын кызыкчылыктарына каршы коррупциялык жана башка кылмыштарды аныктоо жана кылмыштык куугунтуктоо, коррупция, паракорчулук, кызматтык абалын кыянаттык менен пайдалануу, мамлекеттик каражаттарды уурдоо, кылмыштуу кирешелерди легалдаштыруу (адалдоо) фактыларына бөгөт коюу, ошондой эле мамлекетке келтирилген зыянын ордун толтуруу боюнча күч органдарынын ишинин натыйжалуулугу жогорулады.

Жетишилген ийгиликтер менен токтоп калбастан, коррупцияга каршы күрөш коррупцияга кебурөөк дуушар болгон тармактарга басым жасоо менен коомдук жашоонун бардык чөйрөлөрүндө системалуу негизде улантылышы керек.

выборах на основании биометрической идентификации, автоматический электронный подсчет итогов голосования и др.

Успешно внедрены Уголовный и Уголовно-процессуальный кодексы, Кодекс Кыргызской Республики о правонарушениях, где процессуальные нормы приведены в соответствие с сегодняшними реалиями и вызовами, устранены коллизии, введены новые нормы, имплементированы международные стандарты, предусматривающие уголовную ответственность за коррупционные преступления, включая незаконное обогащение, легализацию (отмывание) преступных доходов, посредничество во взяточничестве, обещание или предложение посредничества во взяточничестве, а также возвращение положения о применении взысканий за невыполнение должностными лицами требований нормативных правовых актов, незаконное вмешательство в деятельность субъектов предпринимательства, непредставление или ненадлежащее представление декларации об имуществе и доходах.

Благодаря решительной политической воле руководства страны в настоящее время проводится настойчивая и бескомпромиссная борьба с коррупцией со стороны органов прокуратуры, национальной безопасности и внутренних дел. Эта борьба включает в себя возмещение многомиллиардного ущерба в бюджет и возвращение государству множества незаконно приватизированных (реализованных) социальных объектов образования, здравоохранения, культуры и спорта, а также земельных участков и других объектов государственной (муниципальной) собственности.

Повышена эффективность работы силовых органов по выявлению и уголовному преследованию коррупционных и иных преступлений против интересов государственной и муниципальной службы, пресечению фактов коррупции, взяточничества, злоупотребления должностным положением, хищения государственных средств, легализации (отмывания) преступных доходов, а также возмещению причиненного государству ущерба.

Не останавливаясь на достигнутом, борьба с коррупцией должна быть продолжена на системной основе во всех сферах общественной жизни с акцентированием внимания на наиболее подверженные коррупции отрасли.

Несмотря на прилагаемые усилия государства в борьбе с коррупцией, коррупционные риски и проявления все еще имеют место не только в государственном аппарате, но и в частном секторе экономики, выраженные в подкупе должностных лиц, незаконном получении вознаграждения и других преступлений коррупционной направленности, представляя угрозу институтам государства и стабильности общественной жизни.

Коррупция менен күрөшүүдө мамлекеттин күч-аракеттерине карабастан, коррупциялык тобокелдиктер жана көрүнүштөр мамлекеттик ашаратта гана эмес, экономиканын жеке секторунда да кызмат адамдарын сатып алууда, мыйзамсыз сый акы алууда жана коррупциялык багыттагы башка кылмыштарда орун алып, мамлекеттин институттарына жана коомдук жашоонун туруктуулугуна коргунуч келтирүүдө.

Коррупция материалдык жана башка жыргалчылыктарды мыйзамсыз алуунун бардык мүмкүнчүлүгүн пайдалануу менен ага системалуу мүнөз берип, ар кандай формалар жана схемалар түрүндө болууда. Коррупциялык көрүнүштөр мыйзамдын өркүндөтүлбөгөнү, мамлекеттик башкаруу системасынын начардыгы жана башкаруу чечимдери аркылуу ишке ашырылуучу коррупциялык тобокелдиктердин сакталышы менен шартталган.

Тармактык мыйзамдарды кемчиликтер, анын ичинде кеметтер, коллизиялар жана ашыкча дискрециялык ыйгарым укуктар, мамлекеттик башкаруу жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жана алардын кызмат адамдарынын функциялары жана жоопкерчилигин аныктаган ченемдик укуктук актыларда коррупциялык тобокелдиктердин болушу, ошондой эле административдик регламенттердин жана алардын ишиндеги ачык-айкындуулук жол-жоболорунун толук эместиги коррупциялык укук бузууларды жасоого өбөлгө түзөт жана коррупцияга каршы чаралардын натыйжалуулугуна терс таасирин тийгизет. Ошол эле учурда колдонуудагы коррупцияга каршы мыйзамдык база анын түпкү себептерин жоюу менен коррупциянын алдын алуунун заманбап талаптарына жооп бербейт, декларативдик мүнөзгө ээ жана аны практикада колдонуу механизмдерин карабайт, бул ЭЖӨУ Коррупцияга каршы тармагынын сунуштамаларында да белгиленген.

Мунун натыйжасында өлкөдөгү коррупцияга каршы күч-аракеттер коррупция жана анын терс кесепеттери менен күрөшүүгө багытталган, мында коррупцияны пайда кылган себептерге дээрлик тийиштүү көңүл бурулбай калууда.

Ресубликалык маанидеги мамлекеттик бийликтин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун борбордук органдарында түзүлгөн коррупциянын алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктуулардын жоболорун ченемдик укуктук жөнгө салуунун жетишсиздиги, ошондой эле алардын ишин тийиштүү түрдө контролдоонун жана координациялоонун жоктугу бийлик органдарында коррупциянын алдын алуунун натыйжалуулугунун кутулгөн жыйынтыктарын берген жок.

Коррупцияга каршы аракеттенүүнүн кемчиликтери катары коррупциянын деңгээлин өлчөөнүн улуттук системасынын, коррупцияга каршы экспертизанын унификацияланган негиздеринин

Коррупция проявляются в виде различных форм и схем, придавая ей системный характер, используя любую возможность незаконного приобретения материальных и иных благ. Коррупционные проявления обусловлены несовершенством законодательства, узависимостью системы государственного управления и сохранением коррупционных рисков, которые реализуются через управленческие решения.

Недостатки в отраслевых законах, включая пробелы, коллизии и избыточные дискреционные полномочия, наличие коррупционных рисков в нормативных правовых актах, определенных функций и ответственность органов государственного управления и местного самоуправления и их должностных лиц, а также неполнота самоуправления и их должностных лиц, а также неполнота административных регламентов и процедур прозрачности в их деятельности способствуют совершению коррупционных правонарушений и откровенно сказываются на эффективности антикоррупционных мер. В тоже время действующая антикоррупционная законодательная база не отвечает современным требованиям предупреждения коррупции с устранением ее коренных причин, носит декларативный характер и не предусматривает механизмы ее применения на практике, что также отмечено в рекомендациях Антикоррупционной сети ОЭСР.

В результате этого антикоррупционные усилия в стране направлены на борьбу с коррупцией и ее негативными последствиями, при этом причины, порождающие коррупцию, практически остаются без должного внимания.

Недостаточность нормативного правового регулирования положений упомянутых по вопросам предупреждения коррупции, образованных в центральных органах государственной власти и местного самоуправления республиканского значения, а также отсутствие должного контроля и координации их деятельности не дали ожидаемых результатов эффективности предупреждения коррупции в органах власти.

Среди недостатков противодействия коррупции следует также обозначить отсутствие национальной системы измерения уровня коррупции, унифицированных основ антикоррупционной экспертизы, сохранение возможности контактирования служащих с гражданами при предоставлении государственных (муниципальных) услуг, неполноту развития процессов диверсификации, правовой нигилизм, слабый уровень системной и комплексной информационно-профилактической работы, направленной на формирование антикоррупционной модели поведения граждан и создание атмосферы неприязни коррупции.

Политическая коррупция приводит к влиянию определенных групп на государственные процессы, нарушению норм

жоктугу, мамлекеттик (муниципалдык) кызматтарды көрсөтүүдө кызматчылардын жарандар менен байланышуу мүмкүнчүлүгүнүн сакталышы, санариптештирүү процесстеринин толук өнүккөнүгүн, укуктук нигилизмди, жарандардын жүрүм-турумунун коррупцияга каршы моделди түзүүгө жана коррупцияны четке кагуу атмосферасын түзүүгө багытталган системалуу жана комплекстүү маалыматтык-алдын алуу ишинин деңгээлинин начардыгын белгилөөгө болот.

Саясий коррупция айрым топтордун мамлекеттик процесстерге таасирин тийгизүүсүнө, шайлоо мыйзамдарынын ченемдерин жана саясий партияларды каржылоодо айкындуулук жана жоопкерчилик принциптерин бузууга алып келет. Саясий коррупциянын болушу кабыл алынуучу коррупцияга каршы стратегиялардын жана чаралардын натыйжалуулугун бузат, бул мамлекеттин улуттук коопсуздугуна реалдуу коркунуч жаратат, ошондой эле коомдун саясий системага болгон ишенимин төмөндөтөт жана 2005, 2010 жана 2020-жылдарда болгондой өлкөдө коомдук-саясий толкундоолорду жаратышы мүмкүн.

Саясий коррупциянын алдын алуу саясий партиялардын ишинин, шайлоо алдындагы жана шайлоо ишинин, ошондой эле башкаруу кадрларын тандоо жана дайындао, кызыкчылыктардын кагылышуусун башкаруу, коррупциялык схемаларды түзүү, мамлекеттик жана муниципалдык кызматчылардын коррупциялык мүнөздөгү аракеттери жана/же аракетсиздиги үчүн мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жетекчилеринин жоопкерчилиги маселелеринде мамлекеттик бийлик органдарынын ишинин чөйрөсүндө жүзөгө ашырылууга тийиш.

2020-жылы 2021–2024-жылдарга Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү жана анын себептерин жоюу боюнча мамлекеттик стратегия кабыл алынган. Ал коррупцияны лайда кылган себептерди жана шарттарды жоюуга, адекваттуу укук коргоо чараларын кабыл алууга жана коомдо коррупцияга жол бербестиги кампандырууга багытталган. Бирок жогоруда аталган Стратегияда каралган коррупцияга каршы чаралар толук ишке ашырылган эмес.

Жогоруда аталган стратегиялык документ мамлекеттик органдардын ишин координациялоонун, алардын ишке ашырылышына мониторинг жүргүзүүнүн жана баалоонун жетишсиздигинин кесепетинен натыйжалуу коррупцияга каршы аракеттенүүгө алып келген жок. Пландуу иш-чараларды иштет чыгууну жана бекитүүнү, жооптуу органдарды жана аткаруу мекемелерин аныктоону камтыган уюштуруу-укуктук чаралардын жоктугу коррупцияга каршы чаралардын аткарылышынын деңгээлин баалоого мүмкүндүк бербейт. Колдонуудагы Стратегияда каралган ишке ашырылбаган иш-чаралар

избирательного законодательства и принципов прозрачности и ответственности в финансировании политических партий. Присутствие политической коррупции подрывает эффективность принимаемых антикоррупционных стратегий и мер, что создает реальную угрозу национальной безопасности государства, а также уменьшает доверие общества к политической системе и может вызвать общественно-политические потрясения в стране, как это произошло в 2005, 2010 и 2020 годах.

Предупреждение политической коррупции должно осуществляться в сфере деятельности политических партий, предвыборной и выборной деятельности, а также деятельности органов государственной власти в вопросах отбора и назначения управленческих кадров, управления конфликтом интересов, ответственности руководителей государственных органов и органов местного самоуправления за создание коррупционных схем, действия коррупционного характера и/или бездействие государственных и муниципальных служащих.

В 2020 году принята Государственная стратегия по противодействию коррупции и ликвидации ее причин в Кыргызской Республике на 2021–2024 годы. Она была направлена на ликвидацию причин и условий, порождающих коррупцию, принятие адекватных правоохранительных мер и формирование в обществе нетерпимости к коррупции. Однако антикоррупционные меры, предусмотренные вышеназванной Стратегией, в полной мере не были реализованы.

Вышеуказанный стратегический документ не привел к эффективному противодействию коррупции вследствие недостаточности координации деятельности государственных органов, мониторинга и оценки их реализации. Отсутствие организационно-правовых мер, включающих разработку и утверждение плановых мероприятий, определение ответственных органов и сроков исполнения, делает невозможным оценивать степень выполнения антикоррупционных мер. Нереализованные мероприятия, предусмотренные действующей Стратегией, должны быть актуализированы и воплощены в план мероприятий по реализации новой Стратегии.

Следует обращать внимание на исследование международных авторитетных организаций, занимающихся изучением уровня восприятия коррупции и соответствия усилий страны в противодействии коррупции рекомендациям и лучшей мировой практике, оценка которых влияет на позицию страны в международных рейтингах и на ее инвестиционную привлекательность.

актуалдаштырылууга жана жаңы Стратегияны ишке ашыруу боюнча иш-чаралар планына киргизилүүгө тийиш.

Коррупцияны кабыл алуу деңгээлин жана коррупцияга каршы аракеттенүүдө өлкөнүн күч-аракеттеринин сунушталмаларга жана алдынкы практикага пайкештигин изилдөө менен алектенген эл аралык абыройлуу уюмдардын изилдөөлөрүнө көңүл буруу керек, алардын баалоосу өлкөнүн эл аралык рейтингдердеги позициясына жана анын инвестициялык жагымдуулугуна таасирин тийгизет.

3. Стратегиянын максаты, милдеттери жана ишке ашыруу принциптери

3.1. Стратегиянын максаты

Бул Стратегиянын максаты коррупциянын алдын алуунун натыйжалуу механизмдерин колдонуу, коррупция менен күрөшүүнү күчөтүү жана босөттөрдүн жоюу, жарандардын мамлекеттик бийлик органдарына болгон ишенимин жогорулатуу жана коомдо коррупциялык көрүнүштөргө жол бербестик атмосферасын түзүү аркылуу Кыргыз Республикасында коррупцияны минималдаштыруу болуп саналат.

3.2. Стратегиянын милдеттери

Стратегиянын максаттарына жетүү үчүн төмөнкүдөй милдеттер аныкталган:

- коррупцияга каршы мыйзамдарды модернизациялоо;
- укуктук негиздерди белгилөө жана ченемдик укуктук актыларга жана алардын долбоорлоруна коррупцияга каршы экскертиза жүргүзүүнүн бирдиктүү методологиясын киргизүү;
- коррупцияга каршы аракеттенүү жаатындагы мамлекеттик саясатты иштет чыгуу жана ишке ашыруу боюнча мамлекеттик органды аныктоо, коррупциянын алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктуу институтту бекемдөө;
- заманбап коррупцияга каршы чараларды жана коррупцияга каршы аракеттенүү инструменттерин иштет чыгуу жана колдонуу;
- мамлекеттик жана муниципалдык органдардын ишнин ачык-айкындуулугун камсыз кылуу, мамлекеттик жана муниципалдык кызматтын бөдөлүн жогорулатуу боюнча чараларды көрүү;
- укуктук негиздерди белгилөө жана коррупциялык практикаларды жана схемаларды түзүү үчүн мамлекеттик органдын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органынын жетекчисинин жана кызматкерлеринин комплекстүү жоопкерчилигин киргизүү;

3. Цель, задачи и принципы реализации Стратегии

3.1. Цель Стратегии

Целью настоящей Стратегии является минимизация коррупции в Кыргызской Республике посредством применения эффективных механизмов предупреждения коррупции, усиления борьбы и устранения последствий коррупции, повышения доверия граждан к органам государственной власти и создания в обществе атмосферы нетерпимости к коррупционным проявлениям.

3.2. Задачи Стратегии

Для достижения цели Стратегии определены следующие задачи:

- модернизация антикоррупционного законодательства;
- установление правовых основ и внедрение единой методологии антикоррупционной экспертизы нормативных правовых актов и их проектов;
- определение государственного органа по разработке и реализации государственной политики в области противодействия коррупции, укрепление института уполномоченного по вопросам предупреждения коррупции;
- разработка и применение современных антикоррупционных мер и инструментов противодействия коррупции;
- принятие мер по обеспечению прозрачности деятельности государственных и муниципальных органов, повышению престижа государственной и муниципальной службы;
- установление правовых основ и внедрение комплексной ответственности руководителей и сотрудников государственного органа, органа местного самоуправления за создание коррупционных практик и схем;
- повышение доверия к судебным, надзорным и правоохранительным органам, усиление принципов честности и неподкупности, обеспечение неотвратимости ответственности за коррупционные правонарушения;
- установление эффективных правовых мер государственной защиты лиц, сообщивших о коррупционных правонарушениях, оказывающих содействие в противодействии коррупции;
- совершенствование систем управления государственным имуществом, финансового контроля и обеспечения прозрачности процедур закупок;
- совершенствование системы защиты субъектов предпринимательства и создание благоприятной инвестиционной среды;

- сәт, көзөмөл жана укук коргоо органдарына ишенимди жогорулатуу, чынчылдык жана саялбастык принциптерин күчөтүү, коррупциялык укук бузуулар үчүн жоопкерчиликтен кутулбастыкты камсыз кылуу;
- коррупциялык укук бузуулар тууралуу билдирген, коррупцияга каршы аракеттенүүгө көмөк көрсөткөн адамдарды мамлекеттик коргоонун натыйжалуу укуктук чараларын белгилөө;
- мамлекеттик каражаттарды башкаруу, финансылык контролдоо системаларын өркүндөтүү жана сатып алуулар жол-жоболорунун ачык-айкындуулугун камсыз кылуу;
- ишкердик субъекттерди коргоо системасын өркүндөтүү жана жагымдуу инвестициялык чөйрөнү түзүү;
- мамлекеттик жана муниципалдык кызмаг көрсөтүүлөр чөйрөсүндө санариптик технологияларды өнүктүрүү жана колдонуу;
- коррупциянын деңгээлин өлчөөнүн улуттук системасын киргизүү, коррупциянын абалы жөнүндө изилдөөлөрдү жүргүзүү;
- коррупциялык көрүнүштөргө каршы аракеттенүүдө жарандык коомдун жана бизнес-коомчулуктун активдүү ролун колдоо;
- коррупцияга каршы пронагандалоону жүргүзүү, коррупцияга каршы стандарттарды популярдаштыруу жана коомдо коррупцияга каршы маданиятты калыптандыруу;
- зарыл болгон эмгек шарттарын түзүү жана социалдык коргоо менен потенциалды чыңдоо жана жогорку квалификациялуу кадрларды тартуу;
- эл аралык кызматташтыкты өнүктүрүү, эл аралык ченемдерди жана сунуштамаларды ишке ашыруу, коррупцияга каршы аракеттенүү жаатында эл аралык рейтингдерде позицияны жакшыртуу.

3.3. Стратегияны ишке ашыруу принциптери

Стратегияны ишке ашыруунун негизги принциптери:

- мамлекеттик башкаруу системасынын мыйзамдуулугу, адилетүүлүгү, ачыктыгы жана айкындуулугу;
- адамдын жана жарандын укуктарын жана эркиндиктерин, коомдун жана мамлекеттин кызыкчылыктарын коррупциялык көрүнүштөрдөн коргоо, анын ичинде коррупцияга каршы аракеттенүүгө көмөк көрсөткөн адамдарды коргоо;
- коррупцияга каршы иште коррупцияны болтурбоонун алдын алуучу чараларын пайдалануунун артыкчылыгы;
- коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча саясий, социалдык-экономикалык, укуктук, маалыматтык, уюштуруучулук жана башка мүнөздөгү чаралардын комплексин колдонуунун системалуулугу;
- мамлекеттик башкарууну санариптештирүү;

- развитие и применение цифровых технологий в сфере предоставления государственных и муниципальных услуг;
- внедрение национальной системы измерения уровня коррупции, проведение исследований о состоянии коррупции;
- поддержка активной роли гражданского общества и бизнеса в противодействии коррупционным проявлениям;
- проведение антикоррупционной пропаганды, популяризация антикоррупционных стандартов и формирование антикоррупционной культуры в обществе;
- укрепление потенциала и привлечение высококвалифицированных кадров с созданием необходимых условий труда и социальной защиты;
- развитие международного сотрудничества, реализация международных норм и рекомендаций, улучшение позиций в международных рейтингах в области противодействия коррупции.

3.3. Принципы реализации Стратегии

Основные принципы реализации Стратегии:

- законность, справедливость, прозрачность и гласность системы государственного управления;
- защита прав и свобод человека и гражданина, интересов общества и государства от коррупционных проявлений, включая защиту лиц, оказывающих содействие в противодействии коррупции;
- приоритетность использования превентивных мер предотвращения коррупции в антикоррупционной деятельности;
- системность применения комплекса мер политического, социально-экономического, правового, информационного, организационного и иного характера по противодействию коррупции;
- цифровизация государственного управления;
- неотвратимость ответственности за коррупционные правонарушения;
- взаимодействие государства с гражданским обществом, бизнес-сообществом в области противодействия коррупции;
- сотрудничество с международными организациями и иностранными государствами, соответствие предпринимаемых мер нормам международного права в сфере противодействия коррупции;
- измеримость эффективности реализации Стратегии.

- коррупциялык укук бузуулар үчүн жоопкерчиликтен кутулбастык;
- коррупцияга каршы аракеттенүү жаатында мамлекеттин жарандык коом, бизнес-коомчулук менен өз ара аракеттенүүсү;
- эл аралык уюмдар жана чет мамлекеттер менен кызматташуу, көрүлүүчү чаралардын коррупцияга каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү эл аралык укук ченемдерине шайкештиги;
- Стратегияны ишке ашыруунун натыйжалуулугунун өлчөнүүчүлүгү.

4. Коррупцияга каршы аракеттенүүнүн стратегиялык мамилелери

4.1 Коррупцияга каршы мыйзамдарды өркүндөтүү, аны практикада колдонуунун натыйжалуулугун камсыздоо

Акыркы жылдары өлкөлө саясий жана укуктук системада, мамлекеттик башкаруу институттарында олуттуу өзгөрүүлөр болду. Азыркы этапта коррупцияга каршы мыйзамдардын учурдагы абалы өркүндөтүүгө муктаж.

Узак убакыттан бери «Коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө», «Коррупциялык укук бузуулар тууралуу билдирген адамдарды коргоо жөнүндө», «Кызыкчылыктардын катылышуусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана башка ченемдик укуктук актыларга бөлгүктөрдү жана шайкеш эместиктерди четтетүү, ошондой эле коррупциянын алдын алуунун практикалык жана заманбап чараларын киргизүү максатында коррупцияга каршы аракеттенүү бөлүгүндө тиешелүү ондоолор киргизилген эмес.

Коррупцияга каршы мыйзамдарды өркүндөтүү коррупциянын алдын алуунун, анын ичинде коррупцияга каршы аракеттенүү; коррупциялык укук бузуулар тууралуу билдирген адамдарды коргоо; кызыкчылыктардын катылышын башкаруу; мамлекеттик жана муниципалдык кызмат; кызматчылардын кирешелерин жана чыгымдарын декларациялоо; жеке жана юридикалык жактар менен өз ара мамилелерде мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишинин ачык-айкындуулугун камсыз кылуу чөйрөсүндө натыйжалуу механизмдерди киргизүүнү камтууга тийиш.

«Коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамын колдонуунун ийгиликтүүлүгү анын укуктук ченемдеринин маамунунан жана коррупцияга каршы аракеттенүүнүн төмөнкү негизги багыттарды камтыган маанилүү инструменттерин түзгөн системалуу мамилелерден жана чаралардан көз каранды болот:

4. Стратегиялык подходы противодействия коррупции

4.1 Совершенствование антикоррупционного законодательства, обеспечение эффективности его применения на практике

За последние годы в стране произошли значительные изменения политической и правовой системы, институтов государственного управления. Текущее состояние антикоррупционного законодательства на современном этапе безусловно нуждается в совершенствовании.

В течение долгого времени не вносились соответствующие поправки в законы Кыргызской Республики «О противодействии коррупции», «О защите лиц, сообщивших о коррупционных правонарушениях», «О конфликте интересов» и другие нормативные правовые акты в части противодействия коррупции с целью устранения пробелов и несоответствий, а также внедрения практических и современных мер предупреждения коррупции.

Совершенствование антикоррупционного законодательства должно включать внедрение эффективных механизмов предотвращения коррупции, в том числе в сфере: противодействия коррупции; защиты лиц, сообщивших о коррупционных правонарушениях; управления конфликтом интересов; государственной и муниципальной службы; декларирования доходов и расходов служащих; обеспечения прозрачности в деятельности государственных органов и органов местного самоуправления во взаимоотношениях с физическими и юридическими лицами.

Успешность применения Закона Кыргызской Республики «О противодействии коррупции» зависит от содержания его правовых норм и системных подходов и мер, созданных важнейшие инструменты противодействия коррупции, включающие следующие основные направления:

- антикоррупционные ограничения и запреты;
- антикоррупционный мониторинг;
- оценка и управление коррупционными рисками;
- антикоррупционная экспертиза;
- финансовый контроль;
- доступ к государственным (муниципальным) услугам и информации, информизация их процессов;
- антикоррупционная пропаганда, обучение и формирование антикоррупционной культуры;
- участие общественности в противодействии коррупции;
- устранение последствий коррупционного правонарушения.

- коррупцияга каршы чектеелер жана тыюу салуулар;
- коррупцияга каршы мониторинг;
- коррупциялык тобокелдиктерди баалоо жана башкаруу;
- коррупцияга каршы экспертиза;
- финансылык контроль;
- мамлекеттик (муниципалдык) кызмат көрсөтүүлөргө жана маалыматтарга жеткиликтүүлүк, алардын процесстерин санариптештирүү;
- коррупцияга каршы пропангандалоо, окутуу жана коррупцияга каршы маданиятты калыптандыруу;
- коомчулуктун коррупцияга каршы аракеттенүүгө катышуусу;
- коррупциялык укук бузуулардын кесепеттерин жоюу.

Коррупциялык укук бузуулар тууралуу билдирген адамдарды коргоо жөнүндө мыйзамдар коопсуздукту, корголуучу адам жөнүндө маалыматтардын куугунуулугун жана сый акы төлөөнү кепилдөөдөн тышкары, жумушта мыйзамсыз куугундуктоодон коргоо, мамлекеттик укуктук жардам көрсөтүү боюнча чараларды жана адамдарды коррупциялык укук бузуулар тууралуу билдирүүгө жана коррупцияга каршы аракеттенүүгө активдүү катышууга дем берүүгө мүмкүндүк берүүчү башка коргоо каражаттарын камтууга тийиш.

«Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы жана аны ишке ашыруу боюнча мыйзам алдындагы ченемдик укуктук актылар мамлекеттик, муниципалдык жана башка кызмат орундарын ээлеген адамдардын ичинде кызыкчылыктардын кагылышын башкаруу боюнча практикада толук колдонулган жок. Жогоруда айтылгандар бул чөйрөдөгү мыйзамдарды ишке ашыруунун жана талаптагыдай аткарылышын контролдоонун укуктук ченемдеринин жана инструменттеринин, ошондой эле координациялоого жана мониторинг жүргүзүүгө багытталган кызыкчылыктардын кагылышуусун башкаруу боюнча бирдиктүү ыйгарым укуктуу органдын жоктугун күбөлөндүрөт. Ушуга байланыштуу шайкеш келбестиктерди жана бопштуктарды четтетүү боюнча чараларды көрүү талап кылынат.

Ошондой эле саясий мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеген адамдардын ичинде өзгөчө статусу жана функцияларды чагылдырган ички эрежелерди өркүндөтүү (кабыл алуу) аркылуу мамлекеттик функцияларды ишке ашырууда кызыкчылыктардын кагылышуусунун алдын алуу боюнча натыйжалуу чараларды киргизүү зарыл.

«Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын айрым ченемдерин, анын ичинде жарандын мамлекеттик же муниципалдык кызматка кирүүдө коррупцияга каршы чектеөлөрдү кабыл алуу жөнүндө жазуу жүзүндө милдеттенме берүүсүн жана мындай

Законодательство о защите лиц, сообщивших о коррупционных правонарушениях, помимо гарантии безопасности, конфиденциальности сведений о защищаемом лице и выплаты вознаграждений, должно включать меры по защите от неправомерного преследования на работе, оказанию государственной правовой помощи и другие средства защиты, позволяющие стимулировать лиц сообщать о коррупционных правонарушениях и активно участвовать в противодействии коррупции.

Закон Кыргызской Республики «О конфликте интересов» и подзаконные нормативные правовые акты по его реализации не нашли на практике полного применения по управлению конфликтом интересов в деятельности лиц, занимающих государственные, муниципальные и иные должности. Указанное свидетельствует об отсутствии правовых норм и инструментов реализации и контроля за надлежащим исполнением законодательства в этой сфере, а также единого уполномоченного органа по управлению конфликтом интересов, призванного осуществлять координацию и мониторинг. В этой связи требуется принять меры по устранению несоответствий и пробелов.

Необходимо также внедрить эффективные меры по предотвращению конфликта интересов при реализации государственных функций путем совершенствования (принятия) внутренних правил, отражающих особый статус и функции в деятельности лиц, занимающих политические государственные и муниципальные должности.

Отдельные нормы Закона Кыргызской Республики «О государственной гражданской службе и муниципальной службе» подлежат приведению в соответствие с антикоррупционными стандартами, включая нормы, предусматривающие дачу письменного обязательства о принятии антикоррупционных ограничений при поступлении гражданина на государственную или муниципальную службу и отказе в приеме на службу или увольнении в случае непредоставления такого обязательства, а также запрет принятия на службу лиц, совершивших коррупционные и иные преступления против интересов государственной и муниципальной службы.

Предлагается совершенствовать правовые нормы порядка проведения проверки (мониторинга) единой налоговой декларации на предмет достоверности и полноты представления сведений о доходах, расходах, имуществе и обязательствах лиц, замещающих или занимающих государственные и муниципальные должности и их близких родственников, а также соответствия расходов законным доходам.

Совершенствование Закона Кыргызской Республики «Об основах административной деятельности и административных

милдеттенме бербеген учурда кызматка алуудан баш тартууну же бошотууну, ошондой эле мамлекеттик жана муниципалдык кызматтын кызкычтылыктарына каршы коррупциялык жана башка кылмыштарды жасаган адамдарды кызматка алууга тыюу салууну караган ченемдерди коррупцияга каршы стандарттарга ылайык келтирүү зарыл.

Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундардын ээлеп турган же ээлеген адамдардын жана алардын жакын туугандарынын кирешелери, чыгымдары, мүлкү жана милдеттенмелери жөнүндө маалыматтардын ачыктыгына жана толуктугуна, ошондой эле чыгымдардын мыйзамдуу кирешелерге ылайык келишине карата бирдиктүү салык декларациясына текшерүү (мониторинг) жүргүзүү тартибинин укуктук ченемдерин өркүндөтүү сунушталат.

«Административдик иштин негиздери жана административдик жол-жоболор жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамын өркүндөтүү административдик жол-жоболорду жөнөкөйлөтүүтө, жарандардын бийлик органдары менен өз ара аракеттенүүсүнүн натыйжалуулугун жогорулатууга, коррупциялык көрүнүштөрдүн алдын алууга, административдик жол-жоболорду жүзөгө ашыруу менен байланышпаган жарандардын кайрылууларын кароого тиешелүү мыйзамдардын ченемдерин колдонууну чектөө бөлүгүндө административдик иштин негизги принциптерин практикалык колдонууга жана ишке ашырууга багытталууга тийиш.

4.2. Ченемдик укуктук актыларга жана алардын долбоорлоруна коррупцияга каршы экспертиза жүргүзүүнүн укуктук негиздери белгилөө жана бирдиктүү методологиянын киргизүү

Ченемдик укуктук актыларга жана алардын долбоорлоруна коррупцияга каршы экспертиза жүргүзүү алдын алуучу мүнөздөгү чаралардын бири катары коррупционердик факторлорду, анын ичинде коллизияларды жана болгучтарды, жеке жана юридикалык жактарга аларга таандык укуктарды ишке ашыруу үчүн коюлуучу аныктабаган жана убара кылуучу талаптарды, ошондой эле башкаруучулук чечимдерди кабыл алууда кызмат адамдарынын дискрециялык ыйгарым укуктарын жана коррупциялык жүрүм-турумун жоюуга багытталууга тийиш.

Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлиги укуктук экспертизанын алкагында ченемдик укуктук актылардын долбоорлоруна коррупцияга каршы экспертиза жүргүзөт, ал коррупционердик факторлорду толук аныктоо жана четтөө үчүн коррупцияга каршы экспертизанын принциптерине толук жооп бербейт. Ченемдик укуктук актылардын долбоорлоруна коррупцияга каршы экспертиза ошол мамлекеттик органдын жетиптүү жана толук

процедура» должно быть направлено на упрощение административных процедур, повышение эффективности взаимодействия граждан с органами власти, предотвращение коррупционных проявлений, практическое применение и реализацию основополагающих принципов административной деятельности в части ограничения применения норм законов, касающихся рассмотрения обращений граждан, не связанных с осуществлением административных процедур.

4.2. Установление правовых основ и внедрение единой методологии антикоррупционной экспертизы нормативных правовых актов и их проектов

Антикоррупционная экспертиза нормативных правовых актов и их проектов как одна из мер предупреждающего характера должна быть направлена на устранение коррупциогенных факторов, включая коллизий и пробелов, неопределенных и обременительных требований к физическим и юридическим лицам, предельно возможных для реализации принадлежащих им прав, а также дискреционных полномочий и коррупционного поведения должностных лиц при принятии управленческих решений.

Министерство юстиции Кыргызской Республики проводит антикоррупционную экспертизу проектов нормативных правовых актов в рамках правовой экспертизы, которая в полной мере не отвечает принципам антикоррупционной экспертизы для полноценного выявления и устранения коррупциогенных факторов. Антикоррупционная экспертиза проектов нормативных правовых актов должна проводиться специализированным подразделением данного государственного органа, имеющим достаточный и полностью укомплектованный профессиональный штат, а также материально-техническое оснащение для проведения такого рода экспертизы.

Уполномоченным органом по проведению антикоррупционной экспертизы действующих законов определена Генеральная прокуратура Кыргызской Республики. Вместе с тем, с учетом большого массива подзаконных актов в нормотворчестве, действия органов прокуратуры при реализации функций по надзору за исполнением законов и протиполодействию коррупции должны быть направлены на выявление коррупциогенных факторов не только в действующих законах, но и в иных нормативных правовых актах органов государственной власти и местного самоуправления (их должностных лиц), связанных с предметом надзорной деятельности.

Нормотворческие органы и их должностные лица должны стремиться к проведению на постоянной основе антикоррупционной

комплекттелген кесипкей иштаты, ошондой эле мындай түрдөгү экспертизаны жүргүзүү үчүн материалдык-техникалык жабдуусу бар адистештирилген бөлүмү тарабынан жүргүзүлүүгө тийиш.

Колдонуудагы мыйзамдарга коррупцияга каршы экспертиза жүргүзүү боюнча ыйгарым укуктуу орган болуп Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасы аныкталган. Муну менен бирге ченем чыгарууда мыйзам алдындагы актылардын чоң массивин эске алуу менен, мыйзамдардын аткарылышын кеземелдөө жана коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча функцияларды ишке ашырууда прокуратура органдарынын күч-аракеттери колдонуудагы мыйзамдарда гана эмес, мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын (алардын кызмат адамдарынын) кеземелдөө ишинин предмети менен байланышкан башка ченемдик укуктук актыларында коррупциогендик факторлорду аныктоого багытталууга тийиш.

Ченем жаратуучу органдар жана алардын кызмат адамдары кабыл алынган ченемдик укуктук актыларга, анын ичинде алардын аткарылышына контроль жана мониторинг жүргүзүүдө коррупцияга каршы экспертизаны туруктуу негизде жүргүзүүгө умтулууга тийиш.

Корутундулары ченем жаратуучу органдар тарабынан милдеттүү түрдө каралууга тийиш болгон ченемдик укуктук актыларга жана алардын долбоорлоруна белгиленген тартипте кез карандысыз коррупцияга каршы экспертиза жүргүзүүгө коомчулукту тартуу үчүн шарттарды түзүү керек.

Ушуга байланыштуу ченемдик укуктук актыларга жана алардын долбоорлоруна коррупцияга каршы экспертиза жүргүзүүнүн бирдиктүү тартибин жана методологиясын мыйзамдык деңгээлде жөнгө салуу маанилүү. Мында бул процессти автоматташтыруу жана коррупцияга каршы экспертизанын корутундуларына коомчулуктун эркин жетүү мүмкүндүгүн камсыз кылуу зарыл.

Коррупцияга каршы экспертизанын натыйжалуу инструменттеринин бири компетенттүү адамдардын потенциалын жогорулатуу методдорун иштеп чыгуу болууга тийиш.

4.3. Коррупциянын алдын алуу боюнча мамлекеттик институтту өнүктүрүү жана өркүндөтүү

Коррупциянын алдын алуу чөйрөсүндөгү мамлекеттик саясатты иштеп чыгуу, координациялоо жана ишке ашырууга мониторинг жүргүзүү максатында коррупциянын алдын алуу боюнча адистештирилген мамлекеттик органдын болушун камсыз кылуу зарыл. Жүктөлгөн милдеттерди натыйжалуу аткаруу бул органга кез карандысыздыкты берүү, жогорку кесипкей персонал жана зарыл

экспертизы принятых ими нормативных правовых актов, в том числе при контроле и мониторинге за их исполнением.

Следует создать условия для привлечения общественности к проведению в установленном порядке независимой антикоррупционной экспертизы нормативных правовых актов и их проектов, заключения которой подлежат обязательному рассмотрению нормотворческими органами.

В связи с этим важно на законодательном уровне урегулировать единый порядок и методологию проведения антикоррупционной экспертизы нормативных правовых актов и их проектов. При этом необходимо рассмотреть возможность автоматизации данного процесса и предоставления свободного доступа к заключениям антикоррупционной экспертизы общественности.

Одним из эффективных инструментов антикоррупционной экспертизы должна стать разработка методов повышения потенциала компетентных лиц.

4.3. Развитие и совершенствование государственного института по предупреждению коррупции

В целях разработки, координации и мониторинга реализации государственной политики в сфере предупреждения коррупции необходимо обеспечить наличие специализированного государственного органа по предупреждению коррупции. Эффективное выполнение возложенных задач должно достигаться путем наделения независимости этому органу, укомплектования высокопрофессиональным персоналом и необходимым материальным ресурсом, а также соответствующими функциями по управлению конфликтом интересов, коррупционными рисками в государственных органах исполнительной власти и органах местного самоуправления, проведению антикоррупционного просвещения и обучения, формированию и укреплению в обществе нетерпимости к коррупции, проведению иных мероприятий в области предупреждения коррупции.

Важным элементом в реализации антикоррупционной политики остается деятельность уполномоченных по вопросам предупреждения коррупции (далее -- уполномоченные) в центральных органах государственной власти и местного самоуправления республиканского значения, основной задачей которых является координация деятельности органа по реализации государственной политики в сфере предупреждения коррупции, разработка предложений о внедрении мер по предупреждению коррупции, осуществление первичного мониторинга реализации

болгон материалдык ресурс менен комплекстөө, ошондой эле аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдарында жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында кызкыялыктардын калыптышуусу, коррупциялык тобокелдиктерди баалкаруу, коррупцияга каршы аялартуучу жана окутуучу жүргүзүү, коомдо коррупцияга жол берибестикти калыптандыруу жана чыңдоо, коррупциянын алдын алуу жаатында башка иш-чараларды жүргүзүү боюнча тиешелүү функциялар аркалуу жетишилүүгө тийиш.

Коррупцияга каршы саясатты ишке ашырууда ресурсликалык маанидеги мамлекеттик бийлигин жана жергиликтүү өз алдынча башкаруунун борбордук органдарындагы негизги милдети коррупциянын алдын алуу чөйрөсүндөгү мамлекеттик саясатты ишке ашыруу боюнча органдын ишин координациялоо, коррупциянын алдын алуу боюнча чараларды киргизүү боюнча сунуштарды иштеп чыгуу, коррупцияга каршы чараларды ишке ашырууну багыттык мониторингин жүргүзүү, ошондой эле коррупциянын алдын алуу чараларын методологиялык жана консультациялык колтоо болуп саналган коррупциянын алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктуулардын (мындан ары – ыйгарым укуктуулар) иши маанилүү элемент бойдон калууда.

Бирок талдоо көрсөткөндөй, ведомстводо тартипти камсыз кыла турган ыйгарым укуктуулар кызкыялыктардын калыптышуусу болгондугуна жана статусунун төмөндүгүнө байланыштуу бул милдеттерди натыйжалуу аткарууга толук көлөмдө жөндөмдүү эмес болгон. Ыйгарым укуктуулардын өз жетекчилеринен көз карандылыгы жана статусунун төмөндүгү аларга маалыматты тооктоолдуксуз алууга мүмкүндүк бербейт, өз функцияларын аткарууда демилгелердин ийгиликтүүлүгүнө кепилдик бербейт.

Бул ошондой эле алардын милдеттерин башка кызматкерлерге (бөдүмдөрө) жүктөө же аларга тиешеси жок функцияларды аткаруу, айрым учурларда зарыл болгон билимдин, тажрыйбанын жана иш кендүмдөрүнүн жоктугу менен байланыштуу.

Ошол эле учурда институт акыркы жылдары тийиштүү контролсуз жана координациясыз калды, бул айрым мамлекеттик органдардагы ыйгарым укуктуулардын ишинин системасыздыгына алып келди. Ыйгарым укуктуулардын ишин контролдоо жана координациялоо маселелери укуктук ченемдер менен жөнгө салынган эмес, ошондой эле бул институт түзүлгөн учурдан тартып анын ишинин негизги багыттарын аныктаган ченемдик укуктук актыларга тиешелүү түзөтүүлөр киргизилген эмес.

Ушуга байланыштуу аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдарында жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында коррупциянын алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктуу институттун ишинин натыйжалуулугуна жетишүү максатында аларды

антикоррупциянын мер, а также методолгическое и консультационное сопровождение мер предупреждения коррупции.

Однако анализ показал, что уполномоченные, призванные обеспечивать добросовестность в ведомстве, оказались не в полной мере способными эффективно справляться с этой задачей ввиду наличия конфликта интересов и низкого статуса. Зависимость уполномоченных от своих руководителей и низкий статус не позволяют им беспрепятственно получать информацию, не гарантирует успешность инициатив при выполнении своих функций.

Это также связано с возложением их обязанностей на других сотрудников (полразделений) или выполнением несвойственных им функций, отсутствием в отдельных случаях необходимого знания, опыта и навыков работы.

Одновременно институт в последние годы остался без надлежащего контроля и координации, что привело к бессистемности деятельности уполномоченных в отдельных государственных органах. Правовыми нормами не урегулированы вопросы контроля и координации деятельности уполномоченных, а также с момента образования данного института не вносились соответствующие поправки в нормативные правовые акты, определяющие основные направления его деятельности.

В этой связи, в целях достижения эффективности деятельности института уполномоченного по вопросам предупреждения коррупции в государственных органах исполнительной власти и органах местного самоуправления следует наделять институт соответствующим статусом и полномочиями путем совершенствования их правового регулирования. Важно определить нахождение уполномоченных в структуре специализированного государственного органа по предупреждению коррупции, усилить их роль в системе государственного (муниципального) управления, оптимизировать задачи и функции с автоматизацией процессов деятельности и отчетности, принять меры по укреплению потенциала, повышению ответственности и обеспечению прозрачности их деятельности.

Переход уполномоченных в специализированный орган позволит снять указанные проблемы, сохранить институциональную память, созданную с 2015 года, и одновременно усилить работу данного органа.

укуктук жөнгө салууну өркүндөтүү жолу менен институтка тиешелүү статусу жана ыйгарым укуктарды берүү керек. Коррупциянын алдын алуу боюнча адистештирилген мамлекеттик органдын түзүмүндө ыйгарым укуктуулардын болушун аныктоо, мамлекеттик (муниципалдык) башкаруу системасында алардын ролун күчөтүү, иш жана отчеттуулук процесстерин автоматташтыруу менен милдеттерди жана функцияларды оптималдаштыруу, алардын ишинин потенциалын бекемдөө, жоопкерчилигин жогорулатуу жана алардын ишинин ачык-айкындыгын камсыз кылуу боюнча чараларды көрүү маанилүү.

Ыйгарым укуктуулардын адистештирилген органга өтүшү аталган көйгөйлөрдү жоюуга, 2015-жылдан тартып түзүлгөн институттук эс тутумду сактоого жана ошол эле учурда бул органдын ишин күчөтүүгө мүмкүндүк берет.

4.4. Сот, көзөмөл жана укук коргоо органдарына ишенимди жогорулатуу, чынчылдык жана сатылбагандык принцибин бекемдөө, коррупциялык укук бузуулар үчүн жоопкерчиликтен кутулбастыкты камсыздоо

Коррупцияга каршы күрөшүүнүн субъектери болуп укук коргоо органдары, прокуратура органдары жана сот бийлиги саналаат, алардын иши коррупциялык укук бузуулардын алдын алууга, аныктоого, бөгөт коюуга жана күнөөлүү адамдарды жоопкерчиликке тартууга багытталган.

Сот системасына ишенимди жогорулатуу, жарандардын укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын коргоо ишинде анын ролун күчөтүү, сот адилеттигин жүргүзүүнүн сапатын жакшыртуу үчүн судьялардын ишиндеги коррупциялык тобокелдиктерди жоюу зарыл. Судьяга талапкерлерге карата талаптарды күчөтүү, сог өндүрүшүн жөнөкөйлөтүү, соттордун ишин автоматташтыруу, сот процесстерин жана актыларды элге жарыялоо сот адилеттигине жетүүнү камсыз кылууга, сот системасынын ишинде ачык-айкындыкты жогорулатууга мүмкүндүк берет.

Азыркы учурда сот органдарынын ишинде сот процесстеринин ачыктыгын жана ачык-айкындыгын камсыз кылууга, соттук башкарууну өркүндөтүүгө жана коррупциялык көрүнүштөрдү жоюуга багытталган реформалар жүргүзүлүп жатат. Кыргыз Республикасынын Конституциясынын ченемдик жоболорун ишке ашырууда «Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту жөнүндө», «Кыргыз Республикасынын Жогорку Соту жана жергиликтүү соттор жөнүндө» жана «Кыргыз Республикасынын судьяларынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык мыйзамдары кабыл алынган.

4.4. Пovyшeннe дoвepия к сyдебным, надзорным и правоохранительным органам, укрепление принципа честности и неподкупности, обеспечение неотвратимости ответственности за коррупционные правонарушения

Субъектами борьбы с коррупцией являются правоохранительные органы, органы прокуратуры и судебной власти, деятельность которых направлена на предупреждение, выявление, пресечение коррупционных правонарушений и привлечение виновных лиц к ответственности.

Для повышения доверия к судебной системе, усиления ее роли в деле защиты прав и законных интересов граждан, улучшения качества отправления правосудия необходимо исключить коррупционные риски в деятельности судей. Ужесточение требований к кандидатам в судьи, упрощение судопроизводства, автоматизация деятельности судов, обнародование судебных процессов и актов позволит обеспечить доступ к правосудию, повысить прозрачность в деятельности судебной системы.

В настоящее время в деятельности судебных органов проводятся реформы, направленные на обеспечение открытости и прозрачности судебных процессов, совершенствование судебного управления и искоренение коррупционных проявлений. В реализацию нормативных положений Конституции Кыргызской Республики были приняты конституционные законы Кыргызской Республики «О Конституционном суде Кыргызской Республики», «О Верховном суде Кыргызской Республики и местных судах» и «О статусе судей Кыргызской Республики».

Утверждена государственная целевая программа «Развитие системы правосудия Кыргызской Республики на 2023–2026 годы», которая направлена на реформирование судебной системы.

В Конституционном суде Кыргызской Республики используются системы электронного судопроизводства и аудио-видеофиксации в конституционном судопроизводстве, материалы которого публикуются в социальных сетях. Созданы и функционируют информационный портал и официальный сайт.

Проведена масштабная ротация судей местных судов. Внедрены автоматизированная информация системы (АИС) «Суд», механизмы автоматического распределения судебных дел, аудио, видеофиксации судебных процессов и другие мероприятия, что положительно сказывается на защите прав и законных интересов участников судопроизводства, повышении прозрачности и объективности принятия судебных актов.

Государственная целевая программа «Развитие системы правосудия Кыргызской Республики на 2023–2026 годы» определяет

Сот системасын реформалоого багытталган «2023–2026-жылдарга Кыргыз Республикасынын сот адилеттиги системасын өнүктүрүү» мамлекеттик максаттуу программасы бекитилген.

Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотунда конституциялык сот өндүрүшүнө электрондук документ жүгүртүү жана аудио, видеожаздыруу системасы колдонулат, анын материалдары социалдык тармактарда жарыяланат. Маалымат порталы жана расмий сайты түзүлгөн жана иштеп жатат.

Жергиликтүү соттордун судьяларын масштабдуу ротациялоо жүргүзүлдү. «Сот» автоматташтырылган маалымат системасы (АМС), соттук иштерди автоматтык түрдө бөлүштүрүү механизмдери, соттук процесстерди аудио, видеожаздыруу жана башка иш-чаралар киргизилген, бул сот өндүрүшүнүн катышуучуларынын укуктарын жана мыйзамдуу кызматчылыктарын коргоого, соттук актыларды кабыл алуунун ачык-айкындыгын жана объективдүүлүгүн жогорулатууга оң таасирин тийгизүүдө.

«2023–2026-жылдарга Кыргыз Республикасынын сот адилеттиги системасын өнүктүрүү» мамлекеттик максаттуу программасы жарандардын жана уюмдардын укуктарын жана мыйзамдуу кызматчылыктарын адилеттүү жана натыйжалуу коргоого багытталган сот адилеттиги системасын өнүктүрүүнүн артыкчылыктарын аныктайт. Көрөтүлгөн максаттын артыкчылыктарына судьялардын жана сот системасынын көз карандысыздыгын камсыз кылуу, сот органдарынын жеткиликтүүлүгүн жана ачык-айкындыгын жогорулатуу, сот адилеттиги системасында санариптик технологияларды колдонууну кеңейтүү жана пайдалануунун натыйжалуулугун жогорулатуу, натыйжалуу сот өндүрүшүнө жетүү үчүн секторлор аралык өз ара туруктуу аракеттенүүнү жакшыртуу аркылуу жетүүгө болот. Сот адилеттигинин жеткиликтүүлүгүн, натыйжалуулугун жана сапатын жогорулатуу, сот системасын жогорку кесипкөй кадрлар менен камсыз кылуу, сот системасына болгон ишенимди жогорулатуу, сот адилеттигин жүргүзүү сапатын жогорулатуу, сот системасындагы коррупциялык көрүнүштөрдү азайтуу боюнча чаралар белгиленген.

Жетишилген жыйынтыктарга карабастан, сот системасынын ишин өркүндөтүү жана реформалоо судьялардын көз карандысыздыгынын, алардын алмаштырылыгынын кеңилдиктерин күчөтүү максатында белгиленген милдеттерди ишке ашыруу жолу менен улантылат.

Сот бийлигинин ачык-айкындыгы көз карандысыздыктын жана сатылбаастыктын ишенимдүү кеңилдиктерин талап кылат. Сот бийлигинин тышкы таасирлерден көз карандысыздыгын жана коррупция менен күрөшүүдөгү анын чечүүчү ролун камсыз кылуу үчүн судьялардын жана сот органдарынын кызматкерлеринин чынчылдык,

приоритети развития системы правосудия, направленные на справедливую и эффективную защиту прав и законных интересов граждан и организаций. Достижение указанных приоритетов цели возможно путем обеспечения независимости судей и судебной системы, повышения доступности и прозрачности судебных органов, расширения применения и усиления эффективности использования цифровых технологий в системе правосудия и постоянного межсекторального взаимодействия для достижения эффективности судопроизводства. Обозначены меры по повышению доступности, эффективности и качества правосудия, обеспечению судебной системы высокопрофессиональными кадрами, повышению доверия к судебной системе, повышению качества отправления правосудия, снижению коррупционных проявлений в судебной системе.

Несмотря на достигнутые результаты, совершенствование деятельности судебной системы и реформа будет продолжена путем реализации отмеченных задач с целью усиления гарантий независимости судей, их несменяемости.

Прозрачность судебной власти требует надежных гарантий независимости и неподкупности. Для обеспечения независимости судебной власти от внешних влияний и ее решающей роли в борьбе с коррупцией, следует укрепить принципы честности, беспристрастности, неподкупности судей и работников судебных органов, прозрачности принятия судебных актов и обязательности их опубликования, недопущения любых возможностей для проявления коррупции. Ожидаемым результатом принимаемых мер должно стать повышение доверия граждан к органам судебной власти.

Прокуратура Кыргызской Республики играет важную роль в обеспечении верховенства закона, единства и укрепления законности, а также защиты охраняемых законом интересов личности, общества и государства. Прокуроры должны обладать необходимыми потенциалам, быть независимыми и добропорядочными, чтобы эффективно осуществлять надзор, преследовать коррупционеров и предотвращать коррупцию не только в органах власти, но и в самой системе прокуратуры.

Противодействие коррупции является важнейшим направлением деятельности органов прокуратуры Кыргызской Республики, которому отводится центральное место в реализации антикоррупционного законодательства и обеспечения его исполнения. Важно усилить эффективность работы прокуроров по приоритетным направлениям противодействия коррупции, которая включает: надзор за неукоснительным исполнением антикоррупционного законодательства; координацию деятельности правоохранительных, фискальных и других государственных органов, органов местного самоуправления по вопросам противодействия коррупции;

калыстык, сатылбастык, сот актыларын кабыл алуунун ачык-айкындыгы жана аларды жарыялоонун милдеттүүлүгү, коррупциянын пайда болушу үчүн кандай болбосун мүмкүнчүлүктөргө жол бербөө принциптерин бекемдөө керек. Сот бийлигинин органдарына жарандардын ишенимин жогорулатуу көрүлгөн чаралардын күтүлгөн жыйынтыгы болууга тийиш.

Кыргыз Республикасынын прокуратурасы мыйзамдын үстөмдүгүн, мыйзамдуулуктун биримдигин жана бекемделишин камсыз кылууда, ошондой эле инсандын, коомдун жана мамлекеттин мыйзам менен корголуучу кызыкчылыктарын коргоодо маанилүү ролду ойнойт. Прокурорлор кеземелдүү натыйжалуу жүзөгө ашыруу, коррупционерлерди куугунтуктоо жана бийлик органдарында гана эмес, прокуратура системасынын өзүндө да коррупциянын алдын алуу үчүн зарыл потенциалга ээ болууга, кез карандысыз жана чыңчыл болууга тийиш.

Коррупцияга каршы аракеттенүү Кыргыз Республикасынын прокуратура органдарынын ишинин маанилүү багыты болуп саналат, ага коррупцияга каршы мыйзамдарды ишке ашырууда жана анын аткарылышын камсыз кылууда борбордук орун берилет. Прокурорлордун коррупцияга каршы аракеттенүүнүн артыкчылыктуу багыттары боюнча ишинин натыйжалуулугун күчөтүү маанилүү, ал төмөнкүлөрдү камтыйт: коррупцияга каршы мыйзамдардын кытыксыз аткарылышын кеземелдөө; коррупцияга каршы аракеттенүү маселелери боюнча укук коргоо, фискалдык жана башка мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишин координациялоо; ченемдик укуктук актылардын коррупцияга каршы экспертизасы; коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча эл аралык укуктук кызматташтык.

Укук коргоо системасынын жана прокуратуранын ишиндеги артыкчылыктар коррупциялык багыттагы кылмыштарды аныктоо жана бөгөт коюу гана эмес, алардын алдын алуу боюнча чараларды көрүү да болушу керек. Кылмыш сот өндүрүшүн жүзөгө ашырууда жана коррупцияга каршы мыйзамдарды бузуу фактыларын аныктоодо андан ары аларды четтетүү жана ага жол бербөө боюнча чараларды көрүү жөнүндө, ошондой эле коррупциялык укук бузууларды жасоого түрткү берүүчү ченемдик укуктук актылардын же башка башкаруучулук чечимдердин (актылардын) ченемдерин жокко чыгарууну кошо алганда, коррупциялык укук бузуулардын кесепеттерин жоюу жөнүндө талаптарды (сунуштарды) тиешелүү мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына же уюмдарга жөнөтүү менен, коррупциялык кылмыштарды жана бузууларды жасоого түрткү болгон себептерди жана шарттарды аныктоо боюнча чаралар көрүлүүгө тийиш.

антикоррупционную экспертизу нормативных правовых актов; международное правовое сотрудничество по противодействию коррупции.

Приоритеты в работе правоохранительной системы и прокуратуры должны быть не только выявление и пресечение преступлений коррупционной направленности, но и принятие мер по их предупреждению. При осуществлении уголовного судопроизводства и установлении фактов нарушений антикоррупционного законодательства должны приниматься меры по установлению причин и условий, способствующих совершению коррупционных преступлений и нарушений, с последующим направлением в соответствующие органы государственной власти и местного самоуправления или организации требований (рекомендаций) о принятии мер по их устранению и недопущению, а также об устранении последствий коррупционного правонарушения, включая отмену норм нормативных правовых актов или иных управленческих решений (актов), способствующих совершению коррупционного правонарушения.

Органам следствия в ходе расследования коррупционных преступлений, а также преступлений, связанных с легализацией (отмыванием) преступных доходов, в целях обеспечения возмещения ущерба, имущественных взысканий или возможной конфискации имущества надлежит в обязательном порядке во взаимодействии с компетентными органами проводить параллельное финансовое расследование по установлению и аресту преступных доходов, возврату активов, полученных в результате коррупционной деятельности.

Достичь эффективности их применения на практике возможно при правовом регулировании вышеуказанных мер противодействия коррупции.

В сфере правоохранительной деятельности коррупционная среда возникает при контактах сотрудников силовых структур с гражданами. Решение данной проблемы в значительной мере зависит от чистоты рядов правоохранителей, повышения ответственности их руководителей, дальнейшего внедрения новых технологий и автоматизации процедур.

Для достижения поставленных задач необходимо:

— проанализировать правоприменительную практику, международные стандарты и передовой опыт зарубежных стран для рассмотрения возможности расширения круга субъектов коррупционных преступлений в публичном и частном секторах, ужесточить уголовную ответственность за коррупционные и отдельные виды экономических преступлений, смежных с

Төртөө органдары коррупциялык кылмыштарды, ошондой эле кылмыштуу кирешелерди деталдаштырууга (адалдоого) байланышкан кылмыштарды иликтөөнүн жүрүшүндө зыяндын, мүлктүк өндүрүп алуулардын ордун толтурууну же мүлктү мүмкүн болгон конфискациялоону камсыз кылуу максатында компетенциялуу органдар менен өз ара аракеттенүүдө милдеттүү тартыпте кылмыштуу кирешелерди аныктоо жана камакка алуу, коррупциялык иштин натыйжасында алынган активдерди кайтарып берүү боюнча параллелдүү финансылык иликтөө жүргүзүүгө тийиш.

Коррупцияга каршы аракеттенүүнүн жогоруда аталган чараларын уюктук жөнгө салууда аларды практикада колдонуунун натыйжалуулугуна жетишүүгө мүмкүн болот.

Укук коргоо ишинин чөйрөсүндө коррупциялык чөйрө күч түзүмдөрүнүн кызматкерлери жарандар менен байланышта болгондо пайда болот. Бул көйгөйдү чечүү көбүнчө укук коргоо кызматкерлеринин тазалыгынан, алардын жетекчилеринин жоопкерчилигин жогорулатуудан, жаңы технологияларды андан ары киргизүүдөн жана жол-жоболорду автоматташтыруудан көз каранды.

Колтонган милдеттерге жетишүү үчүн төмөнкүлөр зарыл:

— коомдук жана жеке секторлордо коррупциялык кылмыш субъекттеринин чөйрөсүн кеңейтүү мүмкүнчүлүгүн кароо үчүн укук колдонуу практикасын, эл аралык стандарттарды жана чет өлкөлөрдүн алдынкы тажрыйбаларын талдоо, коррупциялык жана коррупция менен чектеш экономикалык кылмыштардын айрым түрлөрү үчүн кылмыш жоопкерчилигин күчөтүү, аларды иш жүзүндө колдонуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылуу менен коррупциялык кылмыштардын айрым бөрөнөлөрүн кайра карап чыгуу;

— бул категориядагы кылмыштуулуктун бирдиктүү системалуулугун жана абалын талдоону камсыз кылуу үчүн кылмыш-жаза мыйзамдарында каралган коррупциялык багыттагы кылмыштардын түзөтүн аныктоо;

— иштерди кароодо дискрециялык ыйгарым укуктарды жокко чыгарууга, зыяндуу кесепеттерге алып келбеген эскертүү түрүндөгү жазаны рационалдуу колдонууну оптималдаштырууга, коррупцияга каршы мыйзамдарды бузгандыгы үчүн жоопкерчилик чараларын кеңейтүүгө багытталган укук бузуулар жөнүндө мыйзамдардын колдонуудагы ченемдерин өркүндөтүү;

— чет өлкөлөрдүн алдынкы тажрыйбасын талдоо жана коррупциялык кылмыштарга тиешесиз бар юридикалык жактардын жоопкерчилик чараларын колдонуунун уюктук механизмдерин киргизүү мүмкүнчүлүгүн карап чыгуу, аны практикада колдонууну камсыз кылуу;

— сот, көзөмөл жана укук коргоо системасынын кызмат адамдарынын ишинде алардын өзгөчө статусун жана функцияларын

коррупция, пересмотреть, некоторые статьи коррупционных преступлений, обеспечить возможность их практического применения;

— определить перечень преступлений коррупционной направленности, предусмотренных уголовным законодательством, для обеспечения единой системности и анализа состояния преступности данной категории;

— совершенствовать действующие нормы законодательства о правонарушении, направленные на исключение дискреционных полномочий при рассмотрении дел, оптимизацию рационального применения наказания в виде предупреждения, не повлекшего вредные последствия, расширение мер ответственности за нарушение антикоррупционного законодательства;

— проанализировать передовой опыт зарубежных стран и рассмотреть возможность внедрения правовых механизмов применения мер ответственности юридических лиц, причастных к коррупционным преступлениям, обеспечив ее применение на практике;

— совершенствовать (принять) внутренние правила управления конфликтом интересов в деятельности должностных лиц судебной, надзорной и правоохранительной системы, отражающие их особый статус и функции;

— развивать правовые нормы, регулирующие конкурсный отбор сотрудников правоохранительных органов, осуществляющих расследование коррупционных преступлений, основанный на оценке личных качеств (опыт, навыки, добропорядочность), повысить квалификационные требования к ним, совершенствовать процедуры аттестации и ротации, организовать систему регулярного повышения квалификации;

— внедрить соответствующую систему оценки коррупционных рисков в деятельности правоохранительных органов и органов прокуратуры;

— активизировать информационно-пропагандистскую деятельность и поощрять использование различных новаторских средств коммуникации для повышения осведомленности общества и доступа к информации;

— проанализировать применение национальных законодательства и передовой опыт зарубежных стран в борьбе с незаконным отмыванием доходов, рассмотреть возможность образования или определения специализированного подразделения с совершенствованием правовых норм регулирования вопросов поиска и возврата активов, полученных в результате совершения коррупционных правонарушений;

— на основе анализа действующего законодательства и правоприменительной практики проработать возможность создания

чагылдырган кызыкчылыктардын кагылышын башкаруунун ички эрежелерин өркүндөтүү (кабыл алуу);

– жеке сапаттарын (тажрыйбасын, көндүмдөрүн, чынчылдыгын) баалоого негизделген коррупциялык кылмыштарды тергигичрүүнү жүзөгө ашыруучу укук коргоо органдарынын кызматкерлерин конкурстук тандоону жөнө салуучу укуктук ченемдерди өнүктүрүү, аларга карата квалификациялык талаптарды жогорулатуу, аттестациялоо жана ротациялоо жол-жоболорун өркүндөтүү, квалификацияны үзгүлтүксүз жогорулатуу системасын уюштуруу;

– укук коргоо органдарынын жана прокуратура органдарынын ишинде коррупциялык тобокелдиктерди баалоонун тиешелүү системасын кыргызуу;

– коомдун маалымдуулугун жана маалыматка жетүү мүмкүндүгүн жогорулатуу үчүн маалыматтык-пропагандалык ишти активдештирүү жана коммуникациянын ар кандай новатордук каражаттарын пайдаланууну колдоого алуу;

– коррупциялык укук бузууларды жасоонун натыйжасында алынган активдерди издөө жана кайтаруу маселелерин жөнгө салуунун укуктук ченемдерин өркүндөтүү менен адистештирилген бөлүмдү түзүү же аныктоо мүмкүнчүлүгүн карап чыгып, улуттук мыйзамдардын колдонулушун жана кирешелерди мыйзамсыз адалдоого каршы күрөшүүдө чет өлкөлөрдүн алдынкы тажрыйбаларын талдоо;

– колдонуудагы мыйзамдарды жана укук колдонуу практикасын талдоонун негизинде коррупциялык багыттагы жана коррупцияга каршы мыйзамдарды бузган шектүү адамдар боюнча ыкчам маалыматтарды алуу үчүн укук коргоо жана контролдоочу органдардын, тышкы мамлекеттик аудит органынын жана башка компетенттүү мамлекеттик органдардын катышуусу менен бирдиктүү интеграцияланган тармакты түзүү мүмкүнчүлүгүн иштеп чыгуу;

– ар бир кылмыш иши логикалык аяктаганга чейин, күнөөлүүлөр мыйзамга ылайык жоопкерчиликке тартылышы үчүн тергөө институтун өркүндөтүү, күчөтүү жана бекемдөө аркылуу тергөөнүн сапатын жогорулатуу;

– коррупцияга каршы күрөшүүдө ведомстволор аралык кызматташтыктын инструменттеринин талаптагыдай иштешин камсыз кылуу;

– укук колдонуу практикасын, сотко чейинки өндүрүштүн натыйжалуулугун жана ачык-айкындыгын, колдонуудагы кылмыш-жаза процессуалдык мыйзамдарды жана коррупцияга каршы аракеттенүү жаатында эл аралык стандарттарды колдонуу мүмкүнчүлүгүн талдоонун негизинде, 2025-жылдын жыйынтыгы боюнча коррупциялык багыттагы иштерди тергөөгө адистешкен тиешелүү бөлүмү бар бирдиктүү көз карандысыз тергөө органын

единой интегрированной сети с участием правоохранительных и контролирующих органов, органа внешнего государственного аудита и иных компетентных государственных органов для получения оперативных сведений о лицах, подозреваемых в преступлении коррупционной направленности и нарушении антикоррупционного законодательства;

– повысить качество следствия посредством совершенствования, усиления и укрепления следственного института с тем, чтобы каждое уголовное дело доводилось до логического завершения, виновные понесли ответственность в соответствии с законом;

– обеспечить надлежащее функционирование инструментов межведомственного сотрудничества в борьбе с коррупцией;

– на основе анализа правоприменительной практики эффективности и прозрачности досудебного производства, действующего уголовно-процессуального законодательства и возможности применения международных стандартов в области противодействия коррупции по итогам 2025 года рассмотреть целесообразность принятия мер по реформированию органов следствия, предусмотрев образование единого независимого специализирующимся на расследование дел коррупционной направленности.

Неотвратимость наказания за коррупционные преступления – обязательное условие эффективности противодействия коррупции, которая должна рассматриваться в контексте верховенства права, законности и справедливости. Доверие граждан должно стать главным критерием оценки судебной, надзорной и правоохранительной деятельности.

4.5. Обеспечение эффективности и прозрачности деятельности государственных органов и органов местного самоуправления в целях предупреждения коррупции

Коррупцированность чиновников, нежелание взять ответственность перед государством и конструктивно взаимодействовать с гражданским обществом негативно воздействуют на работу государственных институтов. В этой связи необходимо усилить принципы прозрачности и открытости в работе органов государственного управления и местного самоуправления, заключающиеся в обеспечении гражданам и организациям, имеющим право на доступ к информации, возможности участвовать в формировании государственной политики, что будет способствовать

түзүүнү кароо менен, төргөө органдарын реформалоо боюнча чараларды көрүүнүн максатка ылайыктуулугун кароо.

Коррупциялык кылмыштар үчүн жазанын болбой койбоштугу – коррупцияга каршы аракеттенүүнүн натыйжалуулугунун милдеттүү шарты, ал укуктун үстөмдүгүнүн, мыкзамдуулуктун жана адилеттүүлүктүн контекстинде каралуга тийиш. Жарандардын ишеними сөг, көзөмөл жана укук коргоо ишине баа берүүнүн башкы критерийи болуга тийиш.

4.5. Коррупциянын алдын алуу максатында мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишинин натыйжалуулугун жана ачык-айкындыгын камсыздоо

Чинovníктердин коррупцияланышы, мамлекеттин алдында жоопкерчилиги алууну жана жарандык коом менен конструктивдүү өз ара аракеттенүүнү каалабагандыгы мамлекеттик институттардын ишине терс таасирин тийгизет. Ушуга байланыштуу маалыматка жетүүгө укугу бар жарандардын жана уюмдардын мамлекеттик саясатты түзүүгө катышуу мүмкүнчүлүгүн камсыз кылуудан турган мамлекеттик башкаруу жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишинде ачык-айкындык жана ачыктык принциптерин күчөтүү зарыл, бул жарандардын, коомдун жана мамлекеттин укуктарын жана кызыктылыктарын сактоо кепилдиктерин бекемдөөгө өбөлгө түзөт, бул үчүн:

– кызматтылардын сатылбастыгын жана мамлекеттин жана коомдун кызыктылыктарына берилгендигин камсыз кылуу, алардын ишинин саясаттын жогорулагуу жана кынгыткысыз кызматка шайктандыруу, ошондой эле социалдык жактан корголгондук механизмдерин бекемдүү;

– административдик жол-жоболордо, функцияларда жана ыйгарым укуктарда, анын ичинде ченем жаратуучу ыйгарым укуктарда камтылган мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишиндеги, ошондой эле чечимдерди кабыл алууда, таасир этүү чараларын (жаза чараларын) колдонууда, мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүдө коррупциялык тобокелдиктерди өчөө жана баалоо системасын өркүндөтүү, алардын алдын алуу жана жоюу механизмдерин коррупциянын келип чыгуу тобокелдиги бар учурлардын жана кырдаалдардын тизмегине ылайык регламенттөө менен мамлекеттик органдардын ведомстволук сайттарында тизмектерин жарыялоо;

– жоболордо (кызматтык нускамаларда) мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органдарынын, алардын ведомстволук бөлүмдөрүнүн жетекчилеринин

укреплению гарантий соблюдения прав и интересов граждан, общества и государства, для чего необходимо:

– закрепить механизмы обеспечения неподкупности служащих и преданности интересам государства и общества, повышения качества их работы и поощрения безупречной службы, а также социальной защищенности;

– совершенствовать систему измерения и оценки коррупционных рисков в деятельности государственных органов и органов местного самоуправления, содержащихся в административных процедурах, функциях и полномочиях, включая нормотворческие полномочия, а также при принятии решений, применения мер воздействия (взысканий), предоставления государственных и муниципальных услуг, регламентировав механизмы их предупреждения и устранения в соответствии с перечнями случаев и ситуаций, по которым имеется риск возникновения коррупции, обнародовать перечень в ведомственных сайтах государственных органов;

– закрепить в положениях (должностных инструкциях) ответственность руководителей государственных органов, исполнительных органов местного самоуправления, их подведомственных подразделений за действие (бездействие) подчиненных сотрудников посредством создания внутренней системы предупреждения коррупции, обеспечения регулярной внутренней контроля за соблюдением законов, состоянием служебной дисциплины;

– совершенствовать системы конкурсного отбора, назначения на работу квалифицированных специалистов, прохождения службы (подвижения на службе исходя из профессиональных заслуг) на основе принципов прозрачности, добросовестности, последовательности и эффективности;

– внедрить правовые механизмы и антикоррупционные технологии в систему управления персоналом в государственных органах, органах местного самоуправления, государственных (муниципальных) учреждениях, предприятиях и организациях с государственной долей участия, запрещающие принимать на работу лиц, совершивших преступления коррупционной направленности;

– совершенствовать систему запретов, ограничений и обязанностей служащих, установленных для предупреждения коррупции, путем правильного структурирования и расширения их перечня;

– внедрить единые стандарты антикоррупционного поведения государственного и муниципального служащего;

– на постоянной основе развивать систему антикоррупционного обучения государственных и муниципальных служащих, направленную на управление конфликтом интересов, выявление

коррупциянын алдын алуунун ички системасын түзүү, мыйзамдардын сакталышы, кызматтык тартиптин абалын үзгүлтүксүз контролдоону камсыз кылуу аркылуу кол алдындагы кызматкерлердин аракетин (аракетсиздиги) үчүн жоопкерчилигин бекитүү;

— ачык-айкындык, ак ниеттүүлүк, ырааттуулук жана натыйжалуулук принциптеринин негизинде конкурстук тандоо, квалификациялуу адистерди ишке дайындао, кызмат етөө (кесиптик эмгегине жараша кызматка көтөрүлүү) системасын өркүндөтүү;

— мамлекеттик органдарда, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында, мамлекеттик (муниципалдык) мекемелерде, мамлекеттин катышуу үлүшү бар ишканаларда жана уюмдарда персоналды башкаруу системасында коррупциялык багыттагы кылмыштарды жасаган адамдарды жумушка алууга тыюу салуучу укуктук механизмдерди жана коррупцияга каршы технологияларды киргизүү;

— коррупциянын алдын алуу үчүн белгиленген тыюу салуулардын, чектөөлөрдүн жана кызматчылардын милдеттеринин системасын алардын тизмегин туура түзүмдөштүрүү жана кеңейтүү жолу менен өркүндөтүү;

— мамлекеттик жана муниципалдык кызматчынын коррупцияга каршы жүрүм-турумунун бирдиктүү стандарттарын киргизүү;

— кызыкчылыктардын катышуусун башкарууга, ченемдик укуктук актыларды иштеп чыгууда потенциалдуу коррупциялык тобокелдиктерди аныктоого, коррупцияга каршы пландарды түзүүгө, этикалык ченемдерди сактоого жана коррупцияга каршы жүрүм-турум моделин түзүүгө багытталган мамлекеттик жана муниципалдык кызматчыларды коррупцияга каршы окутуу системасын туруктуу негизде өнүктүрүү;

— мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында жогорку квалификациялуу адистерди тартуу жана кадрлык потенциалды сактоо, иштин аброюн жана жагымдуулугун жогорулатуу үчүн шарттарды жакшыртуу боюнча чаралардын комплексин иштеп чыгуу аркылуу мамлекеттик башкаруу жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу системасынын коррупциялык дем берүүлөрүн азайтуу жана мамлекеттик башкаруу секторунда коррупциянын пайда болуу тобокелдиктерин азайтуу чараларын киргизүү.

Мамлекеттик жана муниципалдык органдардын ишине жарандардын ишеним деңгээлин жогорулатуу, инвестициялык климатты жакшыртуу жана жашоо-тиричиликтин жагымдуу шарттарын түзүү үчүн мамлекеттик бийлик органдары өз иш-аракеттеринде ырааттуу болууга, коррупциянын алдын алуу боюнча таасирдүү чараларды көрүүгө, кызматчылардын өзүнүн кызматтык ыйгарым укуктарын кыянаттык менен пайдалануу мүмкүнчүлүгүн

потенциальных коррупционных рисков при разработке нормативных правовых актов, составление антикоррупционных планов, соблюдение этических норм и формирование антикоррупционной модели поведения;

— внедрять меры снижения коррупционной мотивации работников системы государственного управления и местного самоуправления посредством разработки комплекса мер по улучшению условий для привлечения высококвалифицированных специалистов и сохранения кадрового потенциала, повышения престижности и привлекательности работы в государственных органах и органах местного самоуправления и снижения рисков проявления коррупции в секторе государственного управления.

Для повышения уровня доверия граждан к деятельности государственных и муниципальных органов, улучшения инвестиционного климата и создания благоприятных условий жизнедеятельности органы государственной власти обязаны быть последовательными в своих действиях, принимать действенные меры по предупреждению коррупции, прилагать максимальные усилия для устранения причин и условий, порождающих коррупцию, посредством принятия организационно-правовых мер, исключающих возможность для служащих злоупотреблять своими служебными полномочиями в корыстных целях. Государственные органы должны быть ориентированы на соблюдение законности, защиту прав и свобод человека и гражданина, укрепление доверия общества.

4.6. Предотвращение коррупционных проявлений при взаимодействии граждан с органами государственной власти в отраслях социальной сферы и экономики

Граждане и частный сектор экономики для получения предусмотренных законодательством государственных и/или муниципальных услуг в сфере здравоохранения, образования, социального обеспечения, государственной регистрации, в области налогового, таможенного регулирования, лицензионно-разрешительной деятельности, градостроительства и архитектуры, энергетики, земельных правоотношений, а также применения мер воздействия (взысканий) сталкиваются с различными сложностями и коррупционными проявлениями и вынуждены решать свои вопросы в коррупционном поле. Указанное, вопреки интересам государства, становится нормой поведения как для государственных и муниципальных служащих, так и потребителей услуг в обществе и рассматривается ими в качестве единственного способа получения таких услуг.

жокко чыгаруучу уюштуруучулук-укуктук чараларды көрүү аркылуу коррупцияны пайда кылуучу себептерди жана шарттарды жоюуга максаттуу күч-аракеттерди жумшоого милдеттүү. Мамлекеттик органдар мыйзамдуулукту сактоого, адамдын жана жарандын укуктары менен эркиндиктерин коргоого, коомдун ишенимин бекемдөөгө багыт алууга тийиш.

4.6. Социалдык чөйрөнүн жана экономиканын тармактарында жарандардын мамлекеттик бийлик органдары менен өз ара аракеттенүүсүндө коррупциялык көрүнүштөрдүн алдын алуу

Жарандар жана экономиканын жеке сектору саламаттык сактоо, Билим берүү, социалдык камсыздоо, мамлекеттик каттоо чөйрөсүндө, салыктык, бажылык жөнгө салуу, лицензиялык-уруксат берүү иши, шаар куруу жана архитектура, энергетика, жер укуктук мамилелери жаатында мыйзамдарда каралган мамлекеттик жана/же муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдү алуу, таасир этүү чараларын (жаза чараларын) колдонуу үчүн ар кандай кыйынчылыктарга жана коррупциялык көрүнүштөргө дуушар болушат жана өзүнүн маселелерин коррупциялык жол менен чечүүгө аргасыз болушат. Мамлекеттин кызматкөчүлүктөрүнө каршы көрсөтүлгөндөр мамлекеттик жана муниципалдык кызматчылар үчүн да, ошондой эле коомдо кызмат көрсөтүүлөрдү керектөөчүлөр үчүн да жүрүм-турум ченеми болуп калат жана алар тарабынан мындай кызмат көрсөтүүлөрдү алуунун жалгыз ыкмасы катары каралат.

Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитетинин 2020-2023-жылдар үчүн социологиялык изилдөөлөрүнүн маалыматтарына ылайык, жогоруда аталган чөйрөлөрдө кызмат көрсөткөн мамлекеттик органдар калктын ишеним индекси боюнча көрсөткүчтөрү жогору эмес.

Мындай учурларда коррупциянын пайда болушунун себептери жана шарттары болуп жарандарга карата белгисиз жана оор талаптар, маалыматка толук жетүү мүмкүндүгүнүн жоктугу, мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын функцияларында мүмкүн болгон административдик токтоолдуктардын, кемчиликтердин, алардын кызмат адамдарынын дискрециялык ыйгарым укуктарынын болушу, ошондой эле көрсөтүүчү кызматтардын санатын баалоо системасынын жоктугу, кол алынмалык кызматкерлердин аракеттерине (аракетсиздигине) контролду жана алардын иш процесстерин санариптештирүүнүн жетишсиз деңгээли кызмат кылат.

Бул багытта коррупцияны минималдаштырууну камсыз кылуу үчүн:

Согласно данным социологических исследований Национального статистического комитета Кыргызской Республики за 2020-2023 годы государственные органы, предоставляющие услуги в вышележащих сферах, имеют невысокие показатели по индексу доверия населения.

Причинами и условиями проявления коррупции в таких случаях служат неопределенные и обременительные требования к гражданам, отсутствие полноценного доступа к информации, наличие возможных административных барьеров, пробелов в функциях государственных органов и органов местного самоуправления, дискреционных полномочий их должностных лиц, а также отсутствие системы оценки качества предоставляемых услуг, недостаточность контроля за действиями (бездействиями) подчиненных сотрудников и недостаточный уровень цифровизации процессов их деятельности.

Для обеспечения минимизации коррупции в данном направлении необходимо:

— принять меры по улучшению качества и своевременности оказания государственных и муниципальных услуг (сервисности), внедрению системы их оценки, повышению информированности общества, обеспечению доступа к информации, прозрачности и открытости процедур и процессов принятия решений, автоматизации процессов бесконтактного взаимодействия с гражданами и частным сектором;

— принять меры по сокращению перечня документов (справок, сведений и др.), требуемых от физических и юридических лиц, при предоставлении государственных и муниципальных услуг, доступных через систему межведомственного электронного взаимодействия «Лундук»;

— упростить административные процедуры в государственных органах и органах местного самоуправления при предоставлении государственных (муниципальных) услуг, связанных с выдачей разрешительных документов, государственной регистрацией, представлением информации;

— проанализировать и рассмотреть возможность внедрения международного стандарта ISO 37001 «Система менеджмента борьбы со взяточничеством. Требования и руководство по использованию» в соответствующих государственных органах, предприятиях и организациях с государственной долей;

— предусмотреть возможность передачи отдельных государственных и муниципальных услуг и процедур на аутсорсинг.

— мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдүн (сервистик) сапатын жана өз убагында көрсөтүлүшүн жакшыртуу, аларды баалоо системасын киргизүү, коомдун маалымдуулугун жогорулатуу, маалыматка жетүү мүмкүндүгүн, чечимдерди кабыл алуу жол-жоболорунун жана процесстеринин ачык-айкындыгын жана ачыктыгын камсыз кылуу, жарандар жана жеке сектор менен байланышсыз өз ара аракеттенүү процесстерин автоматташтыруу боюнча чараларды көрүү;

— «Түндүк» электрондук ведомстволор аралык өз ара аракеттенүү системасы аркылуу жеткиликтүү мамлекеттик жана муниципалдык кызматтарды көрсөтүүдө жеке жана юридикалык жактардан талап кылынган документтердин (маалыматтардын, маалыматтардын ж.б.) тизмегин кыскартуу боюнча чараларды көрүү;

— уруксат берүүчү документтерди берүү, мамлекеттик каттоо, маалыматтарды берүү менен байланышкан мамлекеттик (муниципалдык) кызматтарды көрсөтүүдө мамлекеттик органдарда жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарында административдүү жол-жоболорду жөнөкөйлөтүү;

— тиешелүү мамлекеттик органдарда, мамлекеттин үлүшү бар ишканаларда жана уюмдарда ISO 37001 «Паракорчулук менен күрөшүүнүн менеджмент системасы. Талаптар жана пайдалануу боюнча колдонмо» эл аралык стандартын киргизүү мүмкүнчүлүгүн талдоо жана кароо;

— айрым мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрдү жана жол-жоболорду аутсорсингге берүү мүмкүнчүлүгүн кароо.

4.7. Мамлекеттик каражаттарды башкаруу, финансылык контролдоо системаларын жана сатып алуу жол-жоболорун өркүндөтүү

Мамлекеттик каражаттарды башкаруу чөйрөсүндө мыйзамдуулукту сактоо жана коррупциялык көрүнүштөргө жол бербөө маселелери бюджеттерди түзүүдө жана аткарууда, мамлекеттик (муниципалдык) менчик объекттерин пайдаланууда, мамлекеттик муктаждыктар үчүн сатып алуу процесстерин жүзөгө ашырууда актуалдуу көйгөй болуп саналат.

Коррупцияны минималдаштыруу менен мамлекеттин бюджетине салыктык төлөмдөрдүн түшүүсү кыйла көбөйөт, анткени салыктык боштуктарда жана чиновниктердин коррупциялык көрүнүштөрүндө тобокелдиктер түптөлөт жана салыктарды төлөөдөн качуу үчүн шарттар түзүлөт.

Бажылык тариздөө жана контролдоо процессинин ар кандай этаптарында коррупциялык жүрүм-турум тобокелдиктерин аныктоодо

4.7. Совершенствование системы управления государственными средствами, финансового контроля и процедур закупок

Вопросы соблюдения законности и недопущения коррупционных проявлений в сфере управления государственными средствами являются актуальной проблемой при формировании и исполнении бюджетов, использовании объектов государственной (муниципальной) собственности, осуществлении процессов закупок для государственных нужд.

Поступления налоговых платежей в бюджет государства значительно увеличатся при минимизации коррупции, поскольку при наличии налоговых лазеек и коррупционных проявлениях чиновников закладываются риски и создаются условия для уклонения от уплаты налогов.

При определении рисков коррупционного поведения на различных этапах процесса таможенного оформления и контроля следует обозначить, что коррупционные проявления также могут существенно снизить поступление таможенных платежей в доход государства.

Вышеуказанные обстоятельства могут способствовать росту теневой экономики, создать угрозы для устойчивой конкурентоспособности, привлечения международных торговых потоков и инвестиций, ослабить борьбу с контрабандой и незаконным оборотом запрещенных предметов.

Бюджетный процесс в государственном секторе все еще остается уязвимым для коррупции. Расходы бюджетной системы являются одной из потенциальных возможностей для получения материальных и иных благ путем их незаконного размещения, неэффективного и нецелевого использования, а также реализации государственных заказов.

Нарушения закона о государственных закупках составляют существенную долю в общем массиве нарушений в сфере экономики, поскольку механизмы процедур закупок не отрегулированы на должном уровне, что не исключает возможность совершения коррупционных правонарушений в отношении государственных средств.

Нарушения в сфере государственных закупок, такие как планирование без учета потребностей организации, неправоильное применение методов закупок, недоработка конкурсной документации, необоснованное вынесение решений о присуждении договоров, принятие условий договоров, предлагаемых поставщиками и заключение договоров, не содержащих обязательные пункты, предусмотренные законом и особыми условиями конкурсной

коррупциялык көрүнүштөр бажы төлөмдөрүнүн мамлекеттин кирешесине түшүүсүн олуттуу төмөндөтүшү мүмкүн экендигин белгилөө керек.

Жогоруда аталган жагдайлар көмүскө экономиканын өсүшүнө өбөлгө түзүшү, туруктуу агаандыгыга жөндөмдүүлүк, эл аралык соода агымдарын жана инвестицияларды тартуу үчүн коркунучтарды жаратышы, контрабанда жана тыноу салынган предметтерди мыйзамсыз жүтүрүү менен күрөштү алсыратышы мүмкүн.

Мамлекеттик сектордогу бюджеттик процесс дагы эле коррупция үчүн аялуу бойдон калууда. Бюджеттик системанын чыгашалары аларды мыйзамсыз жайгаштыруу, натыйжасыз жана максатсыз пайдалануу, ошондой эле мамлекеттик заказдарды ишке ашыруу жолу менен материалдык жана башка жыргалчылыктарды алуу үчүн потенциалдуу мүмкүнчүлүктөрдүн бири болуп саналат.

Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө мыйзамдын бузулушу экономика чөйрөсүндөгү бузуулардын жалпы массивинде олуттуу үлүштү түзөт, анткени сатып алуу жол-жоболорунун механизмдери талапталгыдай деңгээлде жөнгө салынган эмес, бул мамлекеттик каражаттарга карата коррупциялык укук бузууларды жасоо мүмкүнчүлүгүн жокко чыгарбайт.

Мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндөгү бузуулар уюмдун керектөөлөрүн эсепке албастан пландоо, сатып алуулар методдорун туура эмес колдонуу; конкурстук документтерди жеткире иштетп чыктоо; келишимдерди ыйгаруу жөнүндө чечимдерди негизсиз чыгаруу; берүүчүлөр сунуш кылган келишимдердин шарттарын кабыл алуу жана мыйзамда жана конкурстук документтердин өзгөчө шарттарында каралган милдеттүү пункттарды камтыбаган келишимдерди түзүү сыяктуу эле системалуу мүнөзгө ээ. Мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндөгү жогоруда аталган системалуу жол-жобону бузуулар менен бирге банк келидигин бербестен аванстык төлөм менен келишим боюнча төлөө жана милдеттемелерди аткарууну камсыз кылуунун башка ыкмаларын пайдалануу жана келишимдин шарттарын аткароо менен мүнөздөлгөн бузууларды белгилей кетүү керек.

Жогоруда аталган бузууларга өбөлгө түзүүчү негизги себептер болуп төмөнкүлөр саналат: сатып алуучу уюмдарда мамлекеттик сатып алуулар процессин ички контролдоонун начар жана аз натыйжалуу системасы; мамлекеттик сатып алууларды пландоодо сатып алуучу уюмдун жоопкерчилигинин жетишсиз деңгээли; шапылыш (тез) сатып алууларды жүргүзүүгө алып келүүчү ведомстволук керектөөлөрдү так баалоого жөндөмсүздүк; сатып алуучу уюмду өз убалында каржылабоо; мамлекеттик сатып алуулардын объективдүү эсептелген бюджеттин белгилөө үчүн баалардын үзгүлтүксүз мониторингинин

документация, негиз системный характер. Вместе с вышеуказанными системными процессуальными нарушениями в сфере государственных закупок следует отметить нарушения, характеризирующиеся оплатой по договору авансовым платежом без предоставления банковской гарантии и использования других способов обеспечения исполнения обязательств и невыполнением условий договора.

Основными причинами, способствующими вышеуказанным нарушениям являются: слабая и малоэффективная система внутреннего контроля процесса государственных закупок в закупочной организации; недостаточный уровень ответственности закупочной организации при планировании государственных закупок; неспособность точно оценить ведомственные потребности, привносящие к провозвосту экстренных (срочных) закупок; несвоевременное финансирование закупочной организации; отсутствие регулярного мониторинга цен для установления объективно рассчитанного бюджета государственных закупок; отсутствие надлежащей системы контроля за качеством поставляемых товаров.

Характерными нарушениями финансовой дисциплины остаются непелевое использование бюджетных средств, недостаия и хищение денежных средств и материальных ценностей, необоснованное завышение объемов строительно-монтажных работ и списание материальных ценностей и денежных средств.

Недопущение коррупционных проявлений в указанных сферах деятельности должно стать одной из основных задач государства в области противодействия коррупции. Данный аспект важен для обеспечения экономической безопасности страны, выполнения социально-экономических функций государства.

Для обеспечения прозрачности бюджета, совершенствования системы финансового контроля и недопущения коррупционных проявлений необходимо:

— обеспечить законность и полноту формирования доходов, бюджетных ассигнований, реализации государственных проектов, процедур государственных закупок, процессов предоставления налоговых льгот, приватизации объектов государственной (муниципальной) собственности;

— принять меры по повышению бюджетной прозрачности посредством публикации бюджетных документов, усиления механизмов контроля и надзора за расходованием бюджетных средств, вовлечения гражданского общества в бюджетные процессы, повышения осведомленности граждан с использованием новых цифровых технологий;

— активизировать работу по увеличению доли безналичных платежей и расчетов;

жоктугу, берилген товарлардын сапатын контролдоонун талаптагыдай системасынын жоктугу.

Бюджеттик каражаттарды максатсыз пайдалануу, акча каражаттарынын жана материалдык баалуулуктардын кем чыгуусу жана уурдалышы, курулуш-монтаждоо иштеринин келемун негизсиз жогорулагуу, материалдык баалуулуктарды жана акча каражаттарын эсептен чыгаруу финансылык тартиптин мүнөздүү бузуулары бойдон калууда.

Иштин көрсөтүлгөн чөйрөлөрүндө коррупциялык көрүнүштөргө жол бербөө коррупцияга каршы аракеттенүү жаатында мамлекеттин негизги милдеттеринин бири болууга тийиш. Бул аспект өлкөнүн экономикалык коопсуздугун камсыз кылуу, мамлекеттин социалдык-экономикалык функцияларын аткаруу үчүн маанилүү.

Бюджеттин ачык-айкындыгын камсыз кылуу, финансылык контролдоо системасын өркүндөтүү жана коррупциялык көрүнүштөргө жол бербөө үчүн төмөнкүлөр зарыл:

— кирешелерди, бюджеттик ассигнованиелерди түзүүнүн, мамлекеттик долбоорлорду, мамлекеттик сатып алуулардын жол-жоболорун, салык жеңилдиктерин берүү процесстерин ишке ашыруунун, мамлекеттик (муниципалдык) менчик объекттерин менчиктештирүүнүн мыйзамдуулугун жана толуктугун камсыз кылуу;

— бюджеттик документтерди жарыялоо аркылуу бюджеттин ачык-айкындыгын жогорулагуу боюнча чараларды көрүү; бюджеттик каражаттардын сарпталышын контролдоо жана көзөмөлдөө механизмдерин күчөтүү; бюджеттик процесстерге жарандык коомду тартуу, жаны санариптик технологияларды пайдалануу менен жарандардын маалымдуулугун жогорулагуу;

— накталай эмес төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн көбөйтүү боюнча ишти активдештирүү;

— мамлекеттик бюджетке салыктардын, камсыздандыруу төгүмдөрүнүн жана башка төлөмдөрдүн толук жана өз убагында түшүүсүн камсыз кылуу боюнча функцияларды ишке ашырууда коррупциялык тобокелдиктерди, мүмкүнчүлүктөрдү жана алардын салык кызматы системасынын кызматкерлерине терс таасирине жол бербөөнүн укуктук механизмдерин бешилөө;

— автоматташтырылган маалыматтык системаны колдонуу менен товарлардын импорту/экспорту жөнүндө негизги соода жүргүзүүчү өлкөлөр менен маалымат алмашууну кошо алганда, бажы мыйзамдарынын сакталышына системалуу мониторинг жана контроль жүргүзүүнүн укуктук регламентациясын киргизүү (өркүндөтүү);

— бажы органдарында, бажылык тариздөө жайларында жана өткөрүү пункттарында коррупциянын алдын алуу боюнча профилактикалык иштерди активдештирүү, коомдун жана сооданын катышуучуларынын арасында бажы мыйзамдары чөйрөсүндөгү

— устанowitz правые механизмы исключения коррупционных рисков, возможностей и их негативного влияния на сотрудников системы налоговой службы при реализации функций по обеспечению полноты и своевременности поступления налогов, страховых взносов и других платежей в бюджет государства;

— внедрить (совершенствовать) правовую регламентацию систематического мониторинга и контроля за соблюдением таможенного законодательства, включая обмен данными с основными торговыми странами об импорте/экспорте товаров, с применением автоматизированной информационной системы;

— активизировать профилактическую работу по предупреждению коррупции в таможенных органах, местах таможенного оформления и пунктах пропуска, повысить осведомленность среди общества и участников торговли о коррупционных рисках и нормах в сфере таможенного законодательства;

— устанowitz прозрачные механизмы подачи жалоб и доступных каналов для сообщения о налоговых и таможенных нарушениях, противоправных действиях (бездействии) служб указанных сфер, укрепить их взаимодействие с правоохранительными и иными органами по обмену информацией, предупреждению, выявлению и пресечению правонарушений;

— усилить деятельность службы внутреннего аудита по предотвращению нарушений финансовой дисциплины и предупреждению коррупции;

— внедрить внутреннюю систему оценки и управления коррупционными рисками в деятельности органов Счетной палаты Кыргызской Республики;

— проанализировать и рассмотреть целесообразность совершенствования нормативных правовых актов в области государственных закупок, дополнительно предусматривающих:

1) ограничение участия поставщиков (консультантов) в процедурах государственных закупок, замешанных в неправомерных действиях, таких как коррупция, мошенничество, сговор и принуждение, предусмотренных уголовным законодательством Кыргызской Республики;

2) внедрение ограничительных мер и ответственности за участие в государственных закупках поставщика (консультанта), находящегося в базе данных недобросовестных поставщиков и консультантов в составе консорциума (простого товарищества) либо в качестве субподрядчика (субпоставщика), а также исключение возможности участия поставщиков (консультантов), находящихся в

коррупцилык тобокелдиктер жана ченемдер жөнүндө маалымдуулукту жогорулатуу;

– салык жана бажы бузуулары, көрсөтүлбөн чөйрөлөрдөгү кызматтардын укукка каршы аракеттери (аракетсиздиги) жөнүндө билдирүү үчүн даттанууларды берүүнүн ачык механизмдерин жана жеткиликтүү каналдарын белгилөө, укук бузуулардын алдын алуу, аныктоо жана бөгөт коюу боюнча укук коргоо жана башка органдар менен маалымат алмашуу боюнча өз ара аракеттенүүнү бекемдөө;

– финансылык тартипти бузууларды болтурбоо жана коррупциянын алдын алуу боюнча ички аудит кызматынын ишин күчөтүү;

– Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын органдарынын ишине коррупциялык тобокелдиктерди баалоонун жана башкаруунун ички системасын киргизүү;

– кошумча төмөнкүлөрдү каратан сатып алуулар жаатында ченемдик укуктук актыларды өркүндөтүүнүн максатка ылайыктуулугун талдоо жана кароо;

1) Кыргыз Республикасынын кылмыш-жаза мыйзамдарында каралган коррупция, алдамчылык, көмүскө бутум жана мажбурлоо сыяктуу укукка каршы аракеттерге аралашкан берүүчүлөрдүн (консултанттардын) мамлекеттик сатып алуулар жол-жоболорунда катышуусун чектөө;

2) конкордиумдун (жөнөкөй шериктештик) курамында же субподрядчы (субберүүчү) катары ак ниетсиз берүүчүлөрдүн жана консултанттардын маалымат базасында турган берүүчүнүн (консултанттын) мамлекеттик сатып алууларга катышуусу үчүн чектөө чараларын жана жоопкерчиликти киргизүү, ошондой эле ак ниетсиз берүүчүлөрдүн жана консултанттардын маалымат базасында турган берүүчүлөрдүн (консултанттардын) бир булактан алуу методу менен сатып алууларга катышуу мүмкүнчүлүгүн жокко чыгаруу;

3) салып алуучу уюмдардын (заказчылардын) ишиндеги коррупциялык тобокелдиктерди жоюуга, сатып алуучу уюмдар менен берүүчүлөрдүн (консултанттардын) ортосундагы жеке байланыштарды минималдаштырууга багытталган мамлекеттик сатып алууларды берүүчүлөргө (консултанттарга) контракт боюнча акы төлөөнүн укуктук механизмдерин аныктоо (аванстык төлөмдөр, берүүлөргө бөлүп төлөө, иш жүзүндөгү көлөмдөр үчүн төлөө, акыркы төлөө);

4) мамлекеттик сатып алуулар процесстерине коомчулуктун кызыгуусунун деңгээлин жогорулатуу, мамлекеттик сатып алууларга мониторинг жүргүзүү жолу менен коомдук контролду жүзөгө ашыруу. Ошол эле учурда мамлекеттик, муниципалдык ишканалар жана мамлекеттик катышуу үлүшү бар уюмдар, башка сатып алуу

базе данных недобросовестных поставщиков и консультантов, в закупках методом из одного источника;

3) определение правовых механизмов оплаты по контракту (авансовые выплаты, оплата поставок по частям, за фактические объемы, окончательная оплата) поставщикам (консултантам) государственных закупок, направленных на исключение коррупционных рисков в деятельности закупочных организаций (заказчиков), минимизацию физических контактов между закупочными организациями и поставщиками (консултантами);

4) повышение уровня заинтересованности общественности в процессах государственных закупок, осуществление общественного контроля путем проведения мониторинга государственных закупок.

В то же время проанализировать практическое применение рамочного положения об организации и осуществлении закупок товаров, работ и услуг государственным, муниципальными предприятиями и организациями с государственной долей участия, иных субъектами закупок, и по итогам установления системных нарушений и недостатков, влияющих на эффективность и экономичность использования финансовых средств, выработать предложения о возможном внесении поправок в нормативные правовые акты в сфере закупок, обеспечивающих открытость, доступность, публичность и подотчетность процесса (процедур) закупок.

4.8. Совершенствование системы защиты субъектов предпринимательства и развитие благополучной инвестиционной среды, недопущение коррупционных проявлений

Конституция Кыргызской Республики и действующие нормативные правовые акты страны устанавливают обязанность государства по обеспечению свободы экономической деятельности, созданию благоприятного инвестиционного климата и деловой среды.

Согласно Указу Президента Кыргызской Республики «Об утверждении Положения о порядке регистрации проверок субъектов предпринимательства, проводимых правоохранительными органами и органами налоговой службы» от 7 декабря 2022 года № 388 проводимые в отношении предпринимателей проверки должны проходить ретроспективно в органах прокуратуры в целях недопущения необоснованного вмешательства государственных органов в деятельность субъектов предпринимательства, создания благоприятной предпринимательской и инвестиционной среды, противодействия проявлению коррупционных рисков при осуществлении проверок правоохранительными органами и органами налоговой службы.

субъектери тарабынан товарларды, жумуштарды жана кызмат көрсөтүүлөрдү сатып алууну уюштуруу жана жүзөгө ашыруу жөнүндө алкактык жобонун практикалык колдонулушун талдоо жана финансылык каражаттарды пайдалануунун натыйжалуулугуна жана үнөмдүүлүгүнө таасир этүүчү системалык бузууларды жана кемчиликтерди аныктоонун жыйынтыктары боюнча сатып алуулар процессинин (жол-жоболорунун) ачыктыгын, жеткиликтүүлүгүн, ачык-айкындыгын жана отчеттуулугун камсыз кылуучу мамлекеттик сатып алуулар чөйрөсүндөгү ченемдик укуктук актыларга түзөтүүлөрдү киргизүү мүмкүндүгү жөнүндө сунуштарды иштеп чыгуу.

4.8. Ишкердик субъекттерин коргоо системасын өркүндөтүү жана жагымдуу инвестициялык чөйрөнү өнүктүрүү, коррупциялык көрүнүштөргө жол бербөө

Кыргыз Республикасынын Конституциясы жана өлкөнүн колдонуудагы ченемдик укуктук актылары экономикалык иштин эркиндигин камсыз кылуу, жагымдуу инвестициялык климатты жана ишкер чөйрөнү түзүү боюнча мамлекеттин милдетин белгилейт.

Кыргыз Республикасынын Президентинин 2022-жылдын 7-декабрындагы № 388 “Укук коргоо органдары жана салык кызматынын органдары тарабынан ишкердик субъекттерге жүргүзүлүүчү текшерүүлөрдү каттоонун тартиби жөнүндө жобону бекитүү тууралуу” Жарлыгына ылайык ишкерлерге карага жүргүзүлүүчү текшерүүлөр ишкердик субъекттеринин ишине мамлекеттик органдардын негизсиз кийлигишүүсүн четтетүү, жагымдуу ишкердик жана инвестициялык чөйрөнү түзүү, укук коргоо органдары жана салык кызматынын органдары тарабынан текшерүүлөрдү жүргүзүүдө коррупциялык тобокелдиктердин көрүнүшүнө каршы аракеттенүү максатында прокуратура органдарында каттоодон өтүүгө тийиш.

Башкы прокуратура тарабынан автоматташтырылган маалыматтык система ишке киргизилди, анда укук коргоо органдарынын жана салык кызматы органдарынын текшерүүлөрүн байланышсыз форматта каттоо, аларды эсепке алуу жүргүзүлүп жатат. «Бизнеси коргоо» мобилдик тиркемеси ишкер болуп саналган пайдалануучуларга текшерүүнүн катталгандыгы жөнүндө маалымдайт, текшерүүчүлөрдүн аракеттерине түздөн-түз дагтанууга жана ишкерлер менен кайтарым байланышка ээ болууга мүмкүндүк берет. Кабыл алынган механизмдер ишкерлердин мүмкүн болуучу укуктарын бузууга жол бербей, өзүнүн таасирлүүлүгүн көрсөтүү.

Ишкерлердин жана инвесторлордун укуктарын коргоого багытталган кылмыш-жаза процессуалдык мыйзамдардын ченемдери

Генеральной прокуратурой запущена автоматизированная информационная система, где в бесконтактном формате осуществляется регистрация проверок правоохранительных органов и органов налоговой службы, ведется их учет. Мобильное приложение «Защита бизнеса» информирует пользователей, являющихся предпринимателями, о регистрации проверки, предоставляет возможность напрямую обжаловать действия проверяющих и имеет обратную связь с предпринимателями. Принятые механизмы показали свою действенность, позволяя предотвратить возможные нарушения прав предпринимателей.

Приняты нормы уголовно-процессуального законодательства, направленные на защиту прав предпринимателей и инвесторов, согласно которым процесс возбуждения уголовных дел в отношении субъектов предпринимательства возможен при наличии заключения уполномоченного органа о финансовых и экономических нарушениях.

Подтверждая особую значимость проводимой государственной политики по защите бизнеса, Указом Президента Кыргызской Республики «О введении временного запрета (моратория) на проведение проверок субъектов предпринимательства» от 9 января 2024 года № 1, до 31 декабря 2024 года введен временный запрет (мораторий) на проведение правоохранительными и другими уполномоченными органами проверок субъектов предпринимательства.

Своевременными и верным решением было образование Бизнес-омбудсмана, который зарекомендовал себя как эффективный институт, независимо и беспристрастно помогающий предпринимателям защищать их права и интересы, а также активно содействующий государственным органам в разработке и реализации политики по регулированию предпринимательской среды, что также положительно влияет на предотвращение коррупции.

Для развития системы защиты субъектов предпринимательства и обеспечения благополучной инвестиционной среды, недопущения коррупционных проявлений, необходимо:

– проанализировать правоприменительную практику и принять меры по совершенствованию нормативных правовых актов, регулирующих предпринимательскую деятельность, а также отраслевых законодательных актов, направленных на исключение возможных пробелов и несоответствий, коррупционных рисков, дискреционных функций и полномочий органов государственной власти и их должностных лиц, рассмотреть необходимость принятия Предпринимательского кодекса Кыргызской Республики;

– внедрить (совершенствовать) правила корпоративного управления в частном секторе экономики, правовых и этических норм

кабыл алынды, аларга ылайык ишкердик субъекттерине карата кылмыш ишин козгоо процесси ыйтарым укуктуу органдын финансылык жана экономикалык бузуулар жөнүндө корутунду суу болгондо гана мүмкүн болот.

Бизнеси коргоо боюнча жүргүзүлүп жаткан мамлекеттик саясаттын өзгөчө мааниге ээ экенигин ырастао менен, Кыргыз Республикасынын Президентинин 2024-жылдын 9-январындагы №1 «Ишкердик субъекттерине текшерүүлөрдү жүргүзүүгө убактылуу тыюу салууну (мораторий) киргизүү жөнүндө» Жарлыгы менен 2024-жылдын 31-декабрына чейин укук коргоо жана башка ыйтарым укуктуу органдар тарабынан ишкердик субъекттерин текшерүүгө убактылуу тыюу салынган.

Бизнес-омбудсменди түзүү өз убактындагы жана туура чечим болгон, ал өзүн ишкерлерге алардын укуктарын жана кызыкчылыктарын коргоого көз карандысыз жана калыс жардам берет, ошондой эле ишкердик чөйрөнү жөнгө салуу боюнча саясатты иштеп чыгууда жана жүзөгө ашырууда мамлекеттик органдарга жигердүү көмөк көрсөткөн натыйжалуу институт катары көрсөтө алды, бул коррупциянын алдын алууга да он таасирин тийгизет.

Ишкердик субъекттерин коргоо системасын өнүктүрүү жана жагымдуу инвестициялык чөйрөнү камсыз кылуу, коррупциялык көрүнүштөргө жол бербөө үчүн төмөнкүлөрдү жүргүзүү зарыл:

– укук колдонуу практикасын талдоо жана Кыргыз Республикасынын Ишкердик кодексин кабыл алуу зарылдыгын карап чыгуу менен ишкердик ишти жөнгө салуучу ченемдик укуктук актыларды, ошондой эле мүмкүн болгон бошлуктарды жана шайкеш эместиктерди, коррупциялык тобокелдиктерди, мамлекеттик бийлик органдарынын жана алардын кызмат адамдарынын дискрециялык функцияларын жана ыйтарым укуктарын жокко чыгарууга багытталган тармактык мыйзам актыларын өркүндөтүү боюнча чараларды көрүү;

– экономиканын жеке секторунда корпоративдик башкаруу эрежелерин, бизнестин ак ниеттүүлүгүнүн укуктук жана этикалык ченемдерин (комплаенс-программалардын), коррупциялык тобокелдиктерди контролдоо жана башкаруу эрежелерин киргизүү (өркүндөтүү);

– бизнес-омбудсмен институтунун ишинин укуктук жана институттук негиздерин регламенттөө менен анын активдүү ишин жандандыруу;

– төмөнкүлөрдү мезгилдүү негизде жүргүзүү:

1) чечимдерди дагтануу жана ишкерлердин укуктарын коргоо механизмдеринин жана каналдарынын жеткиликтүүлүгүн жана натыйжалуулугун талдоону камтыган текшерүүлөрдү жыйынтыгы боюнча чыгарылган чечимдерге дагтануу жана талаш-тартышпарды жөнгө салуу жол-жоболорун сактоого мониторинг жүргүзүү;

(комплаенс-программ) добродождности бизнеса, контроля и управления коррупционными рисками;
– возобновить активную работу института Бизнес-омбудсмена, регламентировав его правовую и институциональную основу деятельности;

– проводить на периодичной основе:

1) мониторинг соблюдения процедур урегулирования споров и обжалования решений, вынесенных по итогам проверок, включающий в себя анализ доступности и эффективности механизмов и каналов обжалования решений и защиты прав предпринимателей;

2) анализ практики и результатов проводимых проверок, включая выявление случаев злоупотребления полномочиями, проявления коррупции или необоснованных действий государственных и муниципальных органов;

– внедрить механизмы осуществления государственных органами информационной и образовательной поддержки предпринимателей, посвященной вопросам противодействия коррупции;
– внедрить механизмы эффективного рассмотрения жалоб субъектов предпринимательской деятельности на действия (бездействие) государственных и муниципальных органов;

– разработать и внедрить правовые механизмы проверки субъектов предпринимательства, проводимых правоохранительными, налоговыми и другими уполномоченными органами, исключительно после их регистрации в органах прокуратуры, предусмотрев обратную связь с предпринимателями, открытый доступ на сайтах уполномоченных органов к документам, регламентирующим процесс проверок с описанием прав субъектов предпринимательства.

4.9. Развитие процессов цифровизации и внедрение информационных технологий в деятельность государственных и муниципальных структур, как одна из эффективных мер противодействия коррупции на современном этапе

В Кыргызской Республике в цифровом направлении достигнуты определенные успехи, которые внесли весомый вклад в повышении эффективности государственного управления, в частности, цифровизация выборовных процессов, внедрение электронного межведомственного взаимодействия «Гүндүк», запуск системы электронного документооборота «Инфодокус», автоматизация учета кадров «E-Kuznab», функционирование системы взаимодействия органов местного самоуправления через «Санапай аймак». Запущены важные проекты по цифровизации в области образования, здравоохранения и социальной защиты.

2) жүргүзүлгөн текшерүүлөрдүн практикасын жана жыйынтыктарын талдоо, анын ичинде ыйгарым укуктарын кыянаттык менен пайдалануу учурларын, коррупциялык көрүнүштөрдү же мамлекеттик жана муниципалдык органдардын негизсиз аракеттерин аныктоо;

– ишкерлерге коррупцияга каршы аракеттенүү маселелерине арналган маалыматтык жана билим берүүчүлүк колдоо көрсөтүүнү мамлекеттик органдар тарабынан жүзөгө ашыруу механизмдерин киргизүү;

– мамлекеттик жана муниципалдык органдардын аракеттерине (аракетсиздигине) карап, ишкердик субъекттеринин даттанууларын натыйжалуу кароонун механизмдерин киргизүү;

– алар прокуратура органдарында кагталгандан кийин гана ишкерлер менен кайтарым байланышты, ыйгарым укуктуу органдардын сайттарында ишкердик субъекттеринин укуктарын баяндоо менен текшерүү процессин регламенттөөчү документтерге ачык жетүү мүмкүндүгүн кароо менен укук коргоо, салык жана башка ыйгарым укуктуу органдар тарабынан жүргүзүлүүчү ишкердик субъекттерин текшерүүнүн укуктук механизмдерин иштет чыгуу жана киргизүү.

4.9. Санариптештирүү процесстерин өнүктүрүү жана азыркы этапта коррупцияга каршы аракеттенүүнүн натыйжалуу чараларынын бири катары мамлекеттик жана муниципалдык түзүмдөрдүн ишине маалыматтык технологияларды киргизүү

Кыргыз Республикасында санариптик багытта мамлекеттик башкаруунун натыйжалуулугун жогорулатууга олуттуу салым кошкон белгилүү ийгиликтер жаралды, атап айтканда шайлоо процесстерин санариптештирүү, «Түндүк» электрондук ведомстволор аралык өз ара аракеттенүү системасын киргизүү; «Инфодоко» электрондук документ жүгүртүү системасын ишке киргизүү, «Б-Кузнар» кадрларды эсепке алууну автоматташтыруу, «Санарип аймак» аркылуу жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын өз ара аракеттенүү системасынын иштеши. Билим берүү, саламаттык сактоо жана социалдык коргоо жааттарында санариптештирүү боюнча маанилүү долбоорлор ишке кирди.

Мамлекеттик органдардын, укук коргоо, көзөмөлдөө жана сот органдарынын ишине автоматташтырылган маалыматтык системалар (АМС): «Укук бузуулардын бирдиктүү реестри», «Кылмыштардын бирдиктүү реестри», «Сот», «Конституциялык сот адилеттиги», сот иштерин автоматтык түрдө белүштүрүү механизмдери, сот процесстерин аудио, видео жаздыруу, «Коопсуз шаар» долбоору, башка системалар жана мобилдик тиркемелер киргизилди.

В деятельность государственных органов, правоохранительных, надзорных и судебных органов внедрены автоматизированные информационные системы (АИС): «Единый реестр правонарушений», «Единый реестр преступлений», «Суд», «Конституционное правосудие», механизмы автоматического распределения судебных дел, аудио- и видеофиксация судебных процессов, проект «Безопасный город», другие системы и мобильные приложения.

Цифровизация способствует повышению открытости и прозрачности государственного управления, доступности государственных (муниципальных) услуг, упрощая и ускоряя процессы обслуживания.

В рамках ускорения цифровой трансформации Кыргызской Республики в 2025–2030 годах ожидается достижение следующих значимых результатов:

1) повысится эффективность деятельности государственных органов за счет ускорения обмена данными и оперативного доступа к актуальной информации для принятия решений;

2) все государственные информационные системы максимально интегрируются между собой, что позволит исключить дублирование данных, экономить ресурсы на сбор и хранение данных, ускорить принятие решений;

3) качество улучшится и упростится взаимодействие государства с гражданами и бизнесом за счет сокращения бюрократических процедур и снижения расходов на предоставление государственных сервисов, создадутся новые возможности для бизнеса с использованием цифровых технологий.

Цифровизация позволит минимизировать коррупционные проявления в системе государственного управления и местного самоуправления, возникающие при взаимоотношении служащих с гражданами, посредством принятия следующих мер:

– развивать процесс внедрения системы межведомственного электронного взаимодействия «Түндүк» с обеспечением обмена данными между государственными органами и коммерческими организациями;

– внедрить электронное управление в Кыргызской Республике;

– обеспечить функционирование системы государственного управления на основе цифровых технологий обработки, передачи и распространения информации, предоставления услуг в электронном формате;

– развивать и совершенствовать цифровизацию процедур выдачи лицензий, разрешений и иных документов;

– автоматизировать процесс мониторинга (проверки) единой налоговой декларации лиц, замещающих или занимающих

Санариптештирүү тейлөө процесстерин жөнөкөйлөтүү жана тездетүү менен мамлекеттик башкаруунун ачыктыгын жана айкындыгын, мамлекеттик (муниципалдык) кызматтардын жеткиликтүүлүгүн жогорулатууга өбөлгө түзөт.

2025–2030-жылдары Кыргыз Республикасын санариптик трансформациялоону тездетүүнү алкагында төмөнкүдөй маанилүү жыйынтыктарга жетишүү күтүлүп жатат:

1) маалыматтарды алмашууну жана чечимдерди кабыл алуу үчүн актыдалдуу маалыматтарга оперативдүү жетүү мүмкүндүгүн тездетүүнүн эсебинен мамлекеттик органдардын ишинин натыйжалуулугу жогорулайт;

2) бардык мамлекеттик маалыматтык системалар өз ара максималдуу интеграцияланат, бул маалыматтардын кайталанышын жокко чыгаруу, маалыматтарды чогултуу жана сактоо ресурстарды үнөмдөө, чечимдерди кабыл алууну тездетүү мүмкүндүгүн берет;

3) бюрократиялык жол-жоболорду кыскартуунун жана мамлекеттик сервистерди берүүгө чыгымдарды азайтууну эсебинен мамлекеттин жарандар жана бизнес менен өз ара аракеттенүүсүнү сапаттай жакшырат жана жөнөкөйлөтүлөт, санариптик технологияларды пайдалануу менен бизнес үчүн жаны мүмкүнчүлүктөр түзүлөт.

Санариптештирүү кызматчылардын жарандар менен өз ара мамилелеринде келип чыккан мамлекеттик башкаруу жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу системасындагы коррупциялык көрүнүштөрдү төмөнкү чараларды көрүү аркылуу минималдаштырууга мүмкүндүк берет:

– мамлекеттик органдардын жана коммерциялык уюмдардын ортосунда маалымат алмашууну камсыз кылуу менен «Түндүк» электрондук ведомстволор аралык өз ара аракеттенүү системасын киргизүү процессин өнүктүрүү;

– Кыргыз Республикасында электрондук башкарууну киргизүү; – маалыматты иштеп чыгууну, берүүнү жана жайылтууну, электрондук формада кызмат көрсөтүүнүн санариптик технологияларынын негизинде мамлекеттик башкаруу системасынын иштешин камсыз кылуу;

– лицензияларды, уруксаттарды жана башка документтерди берүү жол-жоболорун санариптештирүүнү өнүктүрүү жана өркүндөтүү;

– мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеп турган же ээлеген адамдардын жана алардын жакын туугандарынын бирдиктүү салык декларациясына мониторинг (текшерүү) жүргүзүү процессин автоматташтыруу;

– айрым мамлекеттик органдардын иш-чараларына бюджеттик каражаттарды бөлүүнү жана акдан ары пландоонун максатка ылайыктуулугу жөнүндө чечим кабыл алуу үчүн бюджеттик

государственные и муниципальные должности, и их близких родственников;

– внедрить цифровизацию бюджетных процессов измерения (внедрение электронной системы и технологии процессов управления бюджетными средствами) в режиме реального времени результативности и эффективности бюджетных расходов для принятия решения о целесообразности последующего планирования и выделения бюджетных средств на мероприятия определенных государственных органов, что позволит минимизировать человеческое вмешательство в бюджетные процессы;

– совершенствовать электронную систему государственных закупок, которая должна основываться на эффективности, прозрачности, доступности информации о процедурах государственных закупок, конкуренции среди поставщиков/консультантов и объективных критериях принятия решений;

– развивать автоматизированные системы таможенного контроля, налоговых процедур и администрирования;

– завершить процесс полноценной реализации проекта «Безопасный город» с расширением географического охвата проекта и функционала, предусматривающего вопросы профилактики правонарушений и преступности в общественных местах населенных пунктов;

– развивать, модернизировать и совершенствовать процесс цифровизации деятельности судебных, надзорных и правоохранительных органов, а в дальнейшем по мере готовности их автоматизированных информационных систем интегрировать взаимосвязанные системы между собой;

– систематически обновлять на официальных сайтах судебных, надзорных, правоохранительных органов данные и принимаемые меры в области противодействия коррупции, на сайтах государственных органов размещать актуализированную информацию о проводимой работе и реализованных мероприятиях в сфере предупреждения коррупции.

4.10. Участие гражданского общества в сфере противодействия коррупции

Особая роль в реализации Стратегии отводится общественности, институтам гражданского общества, как одной из составляющих частей антикоррупционных мер, посредством внедрения новых подходов в антикоррупционной пропаганде. Это может быть достигнуто через обеспечение открытости и ответственности государственных аппаратов и измеряться уровнем доверия

чыгашалардын натыйжалуулугун жана таасирдүүлүгүн реалдуу убакыт режиминде өлчөө боюнча бюджеттик процесстерди саныптепштирүүнү киргизүү (бюджеттик каражаттарды башкаруу процесстеринин электрондук системасын жана технологияларын киргизүү);

— мамлекеттик сатып алуулардын электрондук системасын өркүндөтүү, ал мамлекеттик сатып алуулардын жол-жоболору жөнүндө маалыматтын натыйжалуулугуна, ачык-айкындыгына, жеткиликтүүлүгүнө, жеткирүүчүлөр/консультанттар арасындагы агаандагы жана чечимдерди кабыл алуунун объективдүү критерийлерине негизделиши керек;

— бажылык контролдоонун, салыктык жол-жоболордун жана администрациялоонун автоматташтырылган системасын өнүктүрүү;

— калктуу конуштардын коомдук жерлеринде укук бузуулардын жана кылмыштуулуктун алдын алуу маселелери каралган, долбоордун географиялык камтылышын жана функционалын кеңейтүү менен «Коопсуз шаар» долбоорун толук кандуу ишке ашыруу процессин аяктоо;

— сот, көзөмөлдөө жана укук коргоо органдарынын ишин санариптештирүү процессин өнүктүрүү, модернизациялоо жана өркүндөтүү, андан ары алардын автоматташтырылган маалыматтык системаларынын даярдыгына жараша өз ара байланышкан системаларды интеграциялоо;

— коррупцияга каршы аракеттенүү жаатындагы маалыматтарды жана көрүлүп жаткан чараларды сот, көзөмөлдөө, укук коргоо органдарынын расмий сайттарында системалуу түрдө жарыялоо, мамлекеттик органдардын сайттарында коррупциянын алдын алуу чөйрөсүндө жүргүзүлүп жаткан иштер жана ишке ашырылган иш-чаралар жөнүндө актуалдаштырылган маалыматтарды жайгаштыруу.

4.10. Жарандык коомдун коррупцияга каршы аракеттенүү чөйрөсүнө катышуусу

Стратегияны ишке ашырууда коррупцияга каршы пропагандалоонун жаңы мамилелерин киргизүү аркылуу коррупцияга каршы чараларды түзгөн бөлүктөрүнүн бири катары коомчулукка, жарандык коомдун институттарына өзгөчө роль берилет. Буга мамлекеттик аппараттардын ачыктыгын жана жоопкерчилигин камсыз кылуу аркылуу жетишүүгө болот жана коомчулуктун бийлик органдарына болгон ишеним деңгээли менен өлчөнөт. Бардык деңгээлдеги мамлекеттик бийлик органдары коррупцияга каршы иш-чараларды иштеп чыгуу, ишке ашыруу жана аткарылышына мониторинг жүргүзүү процессин кошо алганда, коррупциянын

общественности к органам власти. Органам государственной власти всех уровней необходимо активно взаимодействовать и учитывать мнения общественности по разным аспектам решения проблем коррупции, включая в процесс разработки, реализации и мониторинга исполнения антикоррупционных мероприятий.

Эффективность деятельности гражданского сектора по противодействию коррупции зависит не только от активности самого гражданского сектора, доступа к информации, но и от поддержки государства в проведении гражданского мониторинга, различных экспертных, исследовательских работ, антикоррупционной пропаганды и агитации, независимой экспертизы.

Вовлечение институтов гражданского общества должно выражаться в различных формах и методах, включающих:

— проведение исследований, анализа и оценки, подготовку альтернативных отчетов и обзоров в области противодействия коррупции;

— содействие в выявлении, предупреждении и пресечении коррупционных правонарушений;

— общественное расследование;

— участие в разработке и реализации антикоррупционной политики, в разработке проектов нормативных правовых актов, государственных программ, планов и других значимых документов;

— независимая антикоррупционная экспертиза нормативных правовых актов и их проектов;

— повышение осведомленности общественности, информационно-образовательная деятельность в вопросах противодействия коррупции, оказание правовой помощи населению;

— популяризация антикоррупционной политики;

— совершенствование образовательных программ и проектов по повышению антикоррупционного потенциала граждан;

— организация научно-практических конференций, круглых столов и иных мероприятий по вопросам противодействия коррупции.

4.11. Формирование активной антикоррупционной культуры в обществе, отражающей нетерпимость к любым проявлениям коррупции

В качестве приоритетов страны Президент Кыргызской Республики обозначил популяризацию антикоррупционных стандартов в обществе. Нетерпимость и нулевая толерантность к коррупции в обществе достигается посредством активной агитации и антикоррупционной пропаганды в рамках формирования государственной программы антикоррупционной информационной политики.

көйгөйлөрүн чечүүнүн ар кандай аспектиери боюнча активдүү өз ара аракеттенүүсү жана коомчулуктун пикирин эске алуусу зарыл.

Коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча жарандык сектордун ишеним натыйжалуулугу жарандык сектордун активдүүлүгүнөн, маалыматка жетүү мүмкүндүгүнөн гана эмес, ошондой эле жарандык мониторинг жүргүзүүгө, ар кандай-эксперттик, изилдөө иштерин жүргүзүүгө, коррупцияга каршы пропагандага жана үгүттөөгө, көз карандысыз экспертизага мамлекеттин колдоо көрсөтүүсүнөн дагы көз каранды болот.

Жарандык коомдун институттарын тартуу өзүнө төмөнкүлөрдү камтыган ар кандай формаларда жана методдордо болууга тийиш:

– коррупцияга каршы аракеттенүү жаатында изилдөөнөрдү, талдоо жана башлоо жүргүзүү, альтернативдүү отчетторду жана серептерди даярдоо;

– коррупциялык укук бузууларды аныктоого, алдын алууга жана бөгөт коюуга көмөктөшүү;

– коомдук иликтөө;

– коррупцияга каршы саясатты иштеп чыгууга жана ишке ашырууга, ченемдик укуктук актылардын, мамлекеттик программалардын, пландардын жана башка маанилүү документтердин долбоорлорун иштеп чыгууга катышуу;

– ченемдик укуктук актыларга жана алардын долбоорлоруна көз карандысыз коррупцияга каршы экспертиза;

– коомчулуктун маалымдуулугун жогорулатуу, коррупцияга каршы аракеттенүү маселелери боюнча маалыматтык-билим берүү иши, калкка укуктук жардам көрсөтүү;

– коррупцияга каршы саясатты популярдаштыруу;

– жарандардын коррупцияга каршы потенциалын жогорулатуу боюнча билим берүү программаларын жана долбоорлорун өркүндөтүү;

– коррупцияга каршы аракеттенүү маселелери боюнча илимий-практикалык конференцияларды, төгөрөк столдорду жана башка иш-чараларды уюштуруу.

4.11. Коомдо кандай болбосу коррупциялык көрүнүштөргө жол берилбестикти чыгылдырган коррупцияга каршы активдүү маданиятты калыптандыруу

Кыргыз Республикасынын Президентти өлкөнүн артыкчылыктуу багыттары катары коомдо коррупцияга каршы стандарттарды популярдаштырууну белгиледи. Коомдо коррупцияга жол берилбестикке жана нөлдүк толеранттуулукка коррупцияга каршы маалыматтык саясат мамлекеттик программасын түзүүнүн алкагында активдүү үгүттөө жана коррупцияга каршы пропаганда аркылуу жеткишүүгө болот.

Формирование активной антикоррупционной позиции общества является важным средством противодействия коррупции, направленным на укрепление прочных нравственных основ личности, гражданской позиции и устойчивых навыков антикоррупционного поведения, посредством преодоления правового нигилизма, антикоррупционной информированности и пропаганды, создания атмосферы нетерпимости к любым проявлениям коррупции, внедрения стандартов антикоррупционного поведения.

В целях развития антикоррупционной культуры, сохранения и укрепления в обществе системы ценностей, отражающей нетерпимость к коррупции, необходимо принять государственную программу антикоррупционной информационной политики, предусматривающую реализацию комплекса образовательного, информационного, организационного и иного социально значимого характера мероприятий. При этом следует определить государственные органы, ответственный за разработку, реализацию и координацию комплексных подходов к антикоррупционному просвещению и пропаганде.

В процессе реализации антикоррупционной информационной политики должны быть вовлечены как государственные, муниципальные органы, так и научные, культурные и образовательные учреждения, институты гражданского общества, бизнес-сообщества и средства массовой информации.

Упор на идеологические формы и методы антикоррупционной работы создает возможность пропагандировать истинные ценности нашего общества.

4.12. Исследование о коррупции

Регулярные исследования масштабов коррупции являются источником данных о факторах, порождающих коррупцию в ее различных формах, и помогают выработать адекватные антикоррупционные меры. Поэтому в обязательном порядке необходимо урегулировать правовыми нормами проведение исследований о коррупции, результаты которых должны быть использованы при разработке и принятии антикоррупционной политики и мер по ее реализации.

Исследования о коррупции должны включать в себя:

– социологическое исследование: систематическое изучение общественного мнения путем проведения социологических опросов и использования других методов для выявления отраслей и сфер, наиболее подверженных коррупции, причин и условий ее возникновения; установление социальных групп, вовлеченных в данную деятельность;

Коомдун коррупцияга каршы активдүү позициясын калыптандыруу укуктук нигелизмди жеңүү, коррупцияга каршы маалымдуулук жана пропаганда, коррупциянын ар кандай көрүнүштөрүнө жол берилбестик атмосферасын түзүү, коррупцияга каршы жүрүм-турумдун стандарттарын киргизүү аркылуу инсандын адеп-ахлактык негиздерин, жарандык позицияны жана коррупцияга каршы жүрүм-турумдун туруктуу көндүмдөрүн бекемдөөгө багытталган коррупцияга каршы аракеттенүүнүн маанилүү каражаты болуп саналат.

Коррупцияга каршы маданиятты өнүктүрүү, коомдо коррупцияга жол берилбестикти чыгылдырган баалуулуктар системасын сактоо жана бекемдөө максатында билим берүүчү, маалыматтык, уюштуруучулук жана башка социалдык маанилүү мүнөздөгү иш-чаралардын комплексин ишке ашыруу каралган коррупцияга каршы маалыматтык саясаттын мамлекеттик программасын кабыл алуу зарыл. Мында коррупцияга каршы агартуу жана пропаганда боюнча комплекстүү мамилелерди иштеп чыгууга, ишке ашырууга жана координациялоого жооптуу мамлекеттик органы аныктоо керек.

Коррупцияга каршы маалыматтык саясатты ишке ашыруу процессине мамлекеттик, муниципалдык органдар, ошондой эле илимий, маданий жана билим берүү мекемелери, жарандык коомдун институттары, бизнес-коомчулук жана жалпыга маалымдоо каражаттары тартылышы керек.

Коррупцияга каршы иштин идеологиялык формаларына жана методдорунан басым жасоо коомубуздун чыныгы баалуулуктарын пропагандалоого мүмкүнчүлүк түзөт.

4.12. Коррупцияны изилдөө

Коррупциянын масштабын үзгүлтүксүз изилдөө коррупцияны анын ар кандай формаларында пайда кылуучу факторлор жөнүндө маалыматтардын булагы болуп саналат жана адекваттуу коррупцияга каршы чараларды иштеп чыгууга жардам берет. Ошондуктан коррупция жөнүндө изилдөөлөрдү жүргүзүүнү милдеттүү түрдө укуктук ченемдер менен жөнгө салуу зарыл, анын жыйынтыктары коррупцияга каршы саясатты жана аны ишке ашыруу боюнча чараларды иштеп чыгууда жана кабыл алууда колдонулушу керек.

Коррупцияны изилдөөлөр төмөнкүлөрдү камтышы керек:
-- социологиялык изилдөө: коррупцияга көбүрөөк дуушар болгон тармактарды жана чөйрөлөрдү, анын пайда болуу себептерин жана шарттарын аныктоо үчүн социологиялык сурамжылоолорду жүргүзүү жана башка методдорун колдонуу менен коомдук пикирди системалуу изилдөө, бул ишке тартылган социалдык топторду аныктоо;

-- специальное исследование: регулярный системный анализ результатов деятельности правоохранительных, контролирующих и иных государственных органов по противодействию коррупции, состояния коррупционной преступности; статистический учет показателей коррупции, изучение характера и масштабов, динамики и тенденций коррупции во всех сферах жизнедеятельности государства и общества;

-- научное исследование: проведение научных исследований по проблемам противодействия коррупции; разработка научных методик и рекомендаций, рациональное их введение в практику; прогнозирование и научный анализ эффективности применяемых форм и методов противодействия коррупции.

Исследования могут проводиться с участием граждан и/или институтов гражданского общества, научных и академических кругов. Для определения эффективности принимаемых антикоррупционных мер и их реализации предлагается с участием экспертов рассмотреть возможность внедрения национальной системы (методологии) измерения уровня коррупции в стране, оценки добропорядочности служащих и доверия граждан в масштабах государства, регионов с охватом органов государственного управления и местного самоуправления. Измерение коррупции (оценка коррупции в стране) позволит выявлять и устранять коррупционные риски и факторы во всех сферах государственного управления, повысить осведомленность общества, давать рекомендации частному сектору, внедрять современные и эффективные механизмы предупреждения коррупции.

4.13. Международное сотрудничество в области противодействия коррупции

В эпоху глобализации и все возрастающей взаимосвязанности государств проблема коррупции выходит за рамки национальных границ, требуя скоординированных усилий на международном уровне.

Противодействие коррупции является долгосрочной задачей, требующей постоянного внимания, адаптации к новым вызовам и укрепления международного сотрудничества.

Признавая Конвенцию ООН против коррупции как важный инструмент международного права Кыргызстан полноценно и активно участвует в реализации ее положений, обеспечивая выполнение рекомендаций экспертов в рамках соответствующего механизма обзора.

Кыргызская Республика присоединилась к программе Стамбульского плана действий Антикоррупционной сети ОЭСР,

– атайын изилдөө: укук коргоо, контролдоочу жана башка мамлекеттик органдардын коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча иштеринин жыйынтыктарына, коррупциялык калымыштуулуктун абалына туруктуу системалуу талдоо жүргүзүү; коррупциянын көрсөткүчтөрүн статистикалык эсепке алууга, мамлекеттин жана коомдун жашоосунун бардык чөйрөлөрүндө коррупциянын мүнөзүн жана масштабын, динамикасын жана тенденцияларын изилдөө;

– илимий изилдөө: коррупцияга каршы аракеттенүү көйгөйлөрү боюнча илимий изилдөөлөрдү жүргүзүү; илимий методикаларды жана сунуштарды иштеп чыгуу, аларды практикага рационалдуу киргизүү; коррупцияга каршы аракеттенүүнүн колдонулган формаларынын жана методдорунун натыйжалуулугун болжолдоо жана илимий талдоо.

Изилдөө жарандардын жана/же жарандык коомдун институттарынын, илимий жана академиялык чөйрөнүн катышуусу менен жүргүзүлүшү мүмкүн.

Көрүлүп жаткан коррупцияга каршы чаралардын натыйжалуулугун аныктоо жана аларды ишке ашыруу үчүн экигертердин катышуусу менен өлкөдөгү коррупциянын деңгээлин өлчөөнүн улуттук системасын (методологиясын) киргизүү, мамлекеттик башкаруу жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарын камтуу менен, мамлекеттин, региондордун масштабдык кызматчылардын ак ниеттүүлүгүнө жана жарандардын ишенимине баа берүү мүмкүнчүлүгүн карап чыгуу сунушталат. Коррупцияны өлчөө (өлкөдөгү коррупцияны баалоо) мамлекеттик башкаруунун бардык чөйрөлөрүндөгү коррупциялык тобокелдиктерди жана факторлорду аныктоого жана жоюуга, коомдун маалымдуулугун жогорулатууга, жеке секторго сунуштарды берүүтө, коррупциянын алдын алуунун заманбап жана натыйжалуу механизмдерин киргизүүтө мүмкүндүк берет.

4.13. Коррупцияга каршы аракеттенүү жаатындагы эл аралык кызматташтык

Глобализациятуу доорунда жана мамлекеттердин өз ара байланышы барган сайын өсүп жаткан учурда, коррупция көйгөйү улуттук чек аралардын алкагынан чыгып, эл аралык деңгээлде координацияланган аракеттерди талап кылууда.

Коррупцияга каршы аракеттенүү туруктуу көнүл бурууну, жаңы чакырыктарга ыңгайлашууну жана эл аралык кызматташтыкты чыңдоону талап кылган узак мөөнөтүү милдет болуп саналат.

БУУнун Коррупцияга каршы конвенциясын эл аралык укуктун маанилүү инструменти катары таанып, Кыргызстан тиешелүү сереп салуу механизминин алкагында эксперттердин сунуштарынын

которап колдоочу антикоррупционер реформы в странах-участницах с помощью обзоров и мониторингов усилий стран в реализации рекомендаций в поддержку выполнения Конвенции ООН против коррупции.

Немаловажную роль в глобальном распространении международных стандартов по борьбе с отмыванием преступных доходов и финансированием терроризма играют группы, создаваемые по типу ФАТФ (Группа разработки финансовых мер борьбы с отмыванием денег) в различных регионах мира. Кыргызская Республика является членом Европейской группы по противодействию легализации преступных доходов и финансированию терроризма (ЕАГ), являющейся одной из девяти региональных групп, созданных по типу ФАТФ.

В настоящее время изучается возможность вступления Кыргызстана в Группу стран Совета Европы по борьбе с коррупцией (ТРЕКО).

Кыргызстан продолжает осуществлять антикоррупционную деятельность в рамках Межгосударственного совета по противодействию коррупции (МСПК) стран Содружества Независимых Государств.

Необходимо отметить важность сохранения и укрепления координарующей роли Генеральной прокуратуры Кыргызской Республики в области международного правового сотрудничества по вопросам противодействия коррупции, которая определена центральным органом по имплементации норм Конвенции ООН против коррупции, и национальным координатором по взаимодействию с Антикоррупционной сетью ОЭСР.

Кыргызская Республика в соответствии с национальным законодательством должна продолжить международное сотрудничество в вопросах противодействия коррупции, участвовать в авторитетных международных организациях, расширяя и углубляя партнерские отношения, обеспечивать выполнение рекомендаций на соответствие антикоррупционным стандартам и индикаторам эффективности борьбы с коррупцией, а также широко освещать в средствах массовой информации сведения о проводимой работе в данном направлении.

5. Механизмы реализации Стратегии

Реализация Стратегии по обозначенным стратегическим направлениям будет осуществляться в соответствии с ее задачами на основе утвержденного Плана мероприятий по реализации Государственной стратегии по противодействию коррупции в Кыргызской Республике на 2025–2030 годы (далее – План

аткарылышын камсыз кылуу менен анын жоболорун ишке ашырууга толук кандуу жана активдүү катышып жатат.

Кыргыз Республикасы ЭЖӨУ Коррупцияга каршы тармагынын Стамбул иш-аракеттер планынын программасына кошулган, ал БУУнун Коррупцияга каршы конвенциясын аткарууну колдоо боюнча сунуштарды ишке ашырууда өлкөлөрдүн аракеттерине сереп салуу жана мониторинг жүргүзүү аркылуу катышкан өлкөлөрдөгү коррупцияга каршы реформаларды колдоого алат.

Кылмыштуу кирешелерди адалдоого жана терроризмди каржылоого каршы аракеттенүү боюнча эл аралык стандарттарды глобалдык жайылтууда дүйнөнүн ар кайсы аймактарында ФАТФ (Акчаны адалдоого каршы финансылык чараларды иштеп чыгуу тобу) тибиндеги түзүлгөн топтор маанилүү ролду ойнойт. Кыргыз Республикасы ФАТФ тибин боюнча түзүлгөн тогуз региондук топтун бири болуп саналган Кылмыштуу кирешелерди легалдаштырууга жана терроризмди каржылоого каршы аракеттенүү боюнча Евразиялык топтун (ЕАТ) мүчөсү болуп саналат.

Азыркы учурда Кыргызстандын Коррупция менен күрөшүү боюнча Европа Кеңешинин Өлкөлөр тобуна (ГРЕКО) кирүү мүмкүнчүлүгү изилденип жатат.

Кыргызстан Көз карандысыз Мамлекеттер Шериктешигине кирген өлкөлөрдүн Коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча мамлекеттер аралык кеңешинин (ККМК) алкагында коррупцияга каршы ишти жүргүзүүнү улантууда.

БУУнун Коррупцияга каршы конвенциясынын ченемдерин имплементациялоо боюнча борбордук орган жана ЭЖӨУ Коррупцияга каршы тармагы менен өз ара аракеттенүү боюнча улуттук координатор тарабынан аныкталган коррупцияга каршы аракеттенүү маселери боюнча эл аралык укуктук кызматташтык жаатында Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасынын координациялоочу ролун сактоонун жана бекемдөөнүн маанилүүлүгүн белгилөө зарыл.

Кыргыз Республикасы улуттук мыйзамдарга ылайык коррупцияга каршы аракеттенүү маселелеринде эл аралык кызматташтыкты улантууга, оңкоштук мамилелерди кеңейтүү жана тереңдетүү менен абыройлуу эл аралык уюмдарга катышууга, сунуштарды коррупцияга каршы стандарттарга жана коррупцияга каршы күрөшүүнүн натыйжалуулугунун индикаторлоруна ылайык аткарууну камсыз кылууга, ошондой эле бул багытта жүргүзүлүп жаткан иштер жөнүндө жалпыга маалымдоо каражаттарында кеңири чагылдырууга тийиш.

мероприятий), содержащий перечень антикоррупционных мероприятий, сроки их реализации, ответственных исполнителей, ожидаемые результаты и источники финансирования реализации мероприятий.

Индикаторы мониторинга и оценка прогресса реализации Стратегии включают оценочные показатели достижения цели, которые служат средством ее измерения (количественные и качественные показатели). Индикаторы оценивают эффективность антикоррупционной политики, способствуют достижению лучших результатов.

План мероприятий состоит из двух этапов:

I этап – 2025–2027 годы: реализация запланированных мероприятий, охватывающих все стратегические подходы и направления, до полного выполнения поставленных задач; мониторинг и оценка реализации антикоррупционных мероприятий.

II этап – 2028–2030 годы: актуализация плановых мероприятий, корректировка антикоррупционной политики с учетом политического и социально-экономического развития государства; постановка новых задач и выработка эффективных антикоррупционных мер, соответствующих современным вызовам и угрозам коррупции.

Стратегия реализуется всеми ответственными государственными органами и органами местного самоуправления, их структурными и подведомственными подразделениями, государственными (муниципальными) предприятиями, учреждениями и организациями с государственной долей, а также партнерами по реализации мероприятий (некоммерческие организации, институты гражданского общества, бизнес-сообщества) при:

- принятии управленческих решений;
- решении кадровых вопросов;
- формировании и исполнении бюджета;
- разработке и принятии проектов нормативных правовых актов;
- реализации принципа неотвратимости наказания за коррупционные правонарушения;
- внедрении информационных технологий;
- вовлечении средств массовой информации и информационных агентств в широкое освещение работы в сфере противодействия коррупции;
- взаимодействии с институтами гражданского сектора и бизнес-сообществом по вопросам противодействия коррупции.

Органы государственной власти и местного самоуправления принимают меры по утверждению детализированных ведомственных планов антикоррупционных мер/действий по направлениям

5. Стратегияны ишке ашыруу механизмдери

Белгиленген стратегиялык багыттар боюнча Стратегияны ишке ашыруу коррупцияга каршы иш-чаралардын тизмесин, аларды ишке ашыруу мөөнөттөрүн, жооптуу аткаруучуларды, күтүлгөн жыйынтыктарды жана иш-чараларды ишке ашырууну каржылоо булактарын камтыган 2025–2030-жылдарга Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча мамлекеттик стратегияны ишке ашыруу боюнча бекитилген иш-чаралар планынын (мындан ары – Иш-чаралар планы) негизинде анын милдеттерине ылайык ишке ашырылат.

Стратегияны ишке ашыруу прогрессине мониторинг жүргүзүүнү индикаторлору жана баалоо максатка жетүүнү баалоо көрсөткүчтөрүн камтыйт, алар аны өчөө каражат катары кызмат кылат (сандык жана сапаттык көрсөткүчтөр). Индикаторлор коррупцияга каршы саясаттын натыйжалуулугун баалайт, мыкты жыйынтыктарга жетүүгө өбөлгө түзөт.

Иш-чаралар планы эки этаптан турат:

I этап – 2025–2027-жылдар: коюлган милдеттер толук аткарылганга чейин бардык стратегиялык мамилелерди жана багыттарды камтыган пландаштырылган иш-чараларды ишке ашыруу; коррупцияга каршы иш-чаралардын ишке ашырылышына мониторинг жүргүзүү жана баалоо.

II этап – 2028–2030-жылдар: пландуу иш-чараларды актуалдаштыруу; мамлекеттин саясий жана социалдык-экономикалык өнүгүүсүн эске алуу менен коррупцияга каршы саясатты оңдоо; жаңы милдеттерди коюу жана коррупциянын азыркы учурдагы чакырыктарына жана коркунучтарына ылайык келген коррупцияга каршы натыйжалуу чараларды иштеп чыгуу.

Стратегия бардык жооптуу мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары, алардын түзүмдүк жана ведомстволук бөлүмдөрү, мамлекеттин үлүшү бар мамлекеттик (муниципалдык) ишканалар, мекемелер жана уюмдар, ошондой эле иш-чараларды ишке ашыруу боюнча өнөктөштөр (коммерциялык эмес уюмдар, жарандык коомдун институттары, бизнес-коомчулук) тарабынан төмөнкүлөрдө ишке ашырылат:

- башкаруучулук чечимдерди кабыл алууда;
- кадр маселелерин чечүүдө;
- бюджетти түзүүдө жана аткарууда;
- ченемдик укуктук актылардын долбоорлорун иштеп чыгууда жана кабыл алууда;
- коррупциялык укук бузуулар үчүн жазадан кутулбастан принциптин ишке ашырууда;
- маалыматтык технологияларды киргизүүдө;

Детальности, обеспечивающих реализацию Плана мероприятий стратегического документа, на ежегодной основе.

Координация и мониторинг процессов реализации плановых мероприятий по противодействию коррупции, вытекающих из Стратегии, возлагается на уполномоченный государственный орган по предупреждению коррупции, определяемый Президентом Кыргызской Республики. Указанный орган должен обладать соответствующими ресурсами, необходимыми для исполнения своих функций по обеспечению эффективности, результативности и непрерывности деятельности по реализации Стратегии, полномочиями запрашивать информацию, отчеты о реализации антикоррупционных мер, созывать встречи и совещания, обеспечивать взаимодействие задействованных участников, давать им рекомендации (консультации), создавать межведомственные мониторинговые рабочие группы для анализа и оценки реализации Стратегии.

Уполномоченный государственный орган по предупреждению коррупции во взаимодействии с Антикоррупционным деловым советом при Президенте Кыргызской Республики обеспечивает реализацию Стратегии.

Администрация Президента Кыргызской Республики осуществляет контроль за исполнением Плана мероприятий государственными органами исполнительной власти и органами местного самоуправления.

6. Ожидаемые результаты

В результате реализации комплекса системных антикоррупционных мероприятий ожидается закладка фундамента для достижения стабильных результатов минимизации коррупции в Кыргызской Республике.

В настоящее время используются стратегические подходы и приоритетные направления, призванные создавать реальные механизмы предупреждения коррупции и борьбы с ней, которые позволяют достичь поставленной цели по искоренению коррупции, повышению прозрачности, открытости и эффективности системы государственного управления, укреплению доверия граждан к органам государственной власти, повышению уровня осведомленности общества о коррупции, формированию в обществе негегерного отношения к коррупционным проявлениям и созданию благоприятной антикоррупционной культуры в Кыргызской Республике.

Кыргызстан улучшает позиции в международных рейтингах в области прозрачности коррупции и бюджет признан на

— коррупцияга каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү ишкерди кеңири чагылдырууга жалпыга маалымдоо каражаттарын жана маалымат агенттиктерин тартууда;

— коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча жарандык сектордун жана бизнес-коомчулуктун институттары менен өз ара аракеттенүүдө. Мамлекеттик бийлик жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары бир айлык мөөнөттө стратегиялык документтин иш-чаралар планын ишке ашырууну камсыз кылуучу иштин багыттары боюнча ар жылдык негизде коррупцияга каршы чаралардын/иш-аракеттердин деталдаштырылган ведомстволук пландарын бекитүү боюнча чараларды көрүшөт.

Стратегиядан келип чыккан коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча пландуу иш-чараларды ишке ашыруу процесстерин координациялоо жана мониторинг жүргүзүү Кыргыз Республикасынын Президентин тарабынан аныкталуучу коррупциянын алдын алуу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга жүктөлөт. Аталган орган Стратегияны ишке ашыруу боюнча иштин таасирдүүлүгүн, натыйжалуулугун жана үзгүлтүксүздүгүн камсыз кылуу боюнча өзүнүн функцияларын аткаруу үчүн зарыл болгон тиешелүү ресурстарга, коррупцияга каршы чараларды ишке ашыруу жөнүндө маалыматты, отчетторду сурап алуу, жолугушууларды жана кеңешмелерди чакыруу, ишке тартылган катышуучулардын өз ара аракеттенүүсүн камсыздоо, аларга сунуштарды (консультацияларды) берүү, Стратегияны ишке ашырууну талдоо жана баалоо үчүн ведомстволор аралык мониторингдик жумушчу топторду түзүү ыйгарым укуктарына ээ болушу керек.

Коррупциянын алдын алуу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Коррупцияга каршы ишкердик кеңеш менен өз ара аракетте Стратегияны ишке ашырууну камсыз кылат.

Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясы аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдары жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары тарабынан Иш-чаралар планынын аткарылышын контролдоону жүзөгө ашырат.

6. Күтүлгөн жыйынтыктар

Коррупцияга каршы системалуу иш-чаралардын комплекси ишке ашыруунун натыйжасында Кыргыз Республикасында коррупцияны минималдаштыруунун туруктуу жыйынтыктарына жетүү үчүн пайдалды түптөө күтүлүүдө.

Бул Стратегияда коррупцияны жоюу, мамлекеттик башкаруу системасынын ачыктыгын, айкындыгын жана натыйжалуулугун жогорулатуу, жарандардын мамлекеттик бийлик органдарына болгон

международной арене как страна, эффективно противодействующая коррупции.

7. Благоприятные предпосылки и оценка рисков реализации Стратегии

Коррупцию нельзя ограничить только законодательными методами и борьбой с ее проявлениями. Противодействие коррупции достигает успеха, если она всеохватна, комплексна, ведется постоянно, на это должны быть направлены все силы власти, общества и каждого гражданина страны.

Политическая воля главы государства должна трансформироваться в политическую волю должностных лиц всех уровней, включая Жогорку Кеңеш Кыргызской Республики, Администрацию Президента Кыргызской Республики, Кабинет Министров Кыргызской Республики, государственные органы и органы местного самоуправления, органы управления государственных предприятий и хозяйствующих субъектов с государственной долей, а также всего общества. Антикоррупционные реформы будут реализовываться на высоком уровне политического руководства страны при максимальном взаимодействии с центральными органами государственной власти и сотрудничества с гражданами, институтами гражданского общества, бизнес-сообществом, научными и образовательными учреждениями.

Благоприятными условиями противодействия коррупции следует обозначить: приверженность руководителей органов государственной власти борьбе с коррупцией, антикоррупционным реформам, выраженная в принятии антикоррупционной стратегии, как приоритетного направления государственной политики, активность гражданского общества в деле предупреждения коррупции.

Основные риски при реализации антикоррупционной стратегии: — политическое противостояние узких групп политических должностных лиц, противоборство со стороны коррумпированных чиновников в процессе реализации Стратегии;

— отсутствие специализированного государственного органа по предупреждению коррупции, обеспечивающего координацию и мониторинг процессов реализации антикоррупционного стратегического документа;

— ненадлежащий контроль со стороны руководства органов власти за исполнением антикоррупционных мероприятий, вытекающих из Стратегии;

— отсутствие регулярного исследования оценки воздействия антикоррупционных реформ на уровень коррупции;

ипшенимин бекемдөө, коомдун коррупция жөнүндө маалымдуулук деңгээлин жогорулатуу, коомдо коррупциялык көрүнүштөргө жол берибестик мамилени калыптандыруу жана Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы жакымдуу маданиятты түзүү боюнча коюлган максеттерга жетишүүгө мүмкүндүк бере турган коррупциянын алдын алуунун жана ага каршы күрөшүүнүн реалдуу механизмдерин түзүүгө багытталган стратегиялык мамилелер жана артыкчылыктуу багыттар колдонулган.

Кыргызстан коррупцияга каршы аракеттенүү жаатындагы эл аралык рейтингдердеги позициясын жакшыртат жана эл аралык аренада коррупцияга каршы натыйжалуу аракеттенген өлкө катары таанылат.

7. Стратегияны ишке ашыруунун жакымдуу негиздери жана тобокелдиктердин баалоо

Коррупцияны мыйзам чыгаруу ыкмалары жана анын көрүнүштөрүнө каршы күрөшүү менен гана чектөөгө болбойт. Коррупцияга каршы аракеттенүү ар тараптуу, комплекстүү, тынымсыз жүргүзүлө, ийгиликке жетет, булга бийликтин, коомдун жана өлкөнүн ар бир жаранынын бардык кут-аракети багытталышы керек.

Мамлекет башчысынын саясий эрки бардык деңгээлдеги кызмат адамдарынын, анын ичинде Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин, Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясынын, Министрлер Кабинетинин, мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын, мамлекеттик ишканалардын жана мамлекеттин үлүшү бар чарбалык субъекттердин башкаруу органдарынын, ошондой эле бүткүл коомдун саясий эркине трансформацияланууга тийиш. Коррупцияга каршы реформалар мамлекеттик бийликтин борбордук органдары менен максималдуу өз ара аракеттенүү жана жарандар, жарандык коомдун институттары, бизнес-коомчулук, илим жана билим берүү мекемелери менен кызматташуу аркылуу өлкөнүн саясий жетекчилигинин жогорку деңгээлинде ишке ашырылат.

Коррупцияга каршы аракеттенүүнүн жакымдуу шарттары катары: мамлекеттик бийлик органдарынын жетекчилеринин коррупцияга каршы күрөшүүгө, коррупцияга каршы стратегияны кабыл алууда чагылдырылган коррупцияга каршы реформаларга мамлекеттик саясаттын артыкчылыктуу багыты катары жактоочулугун, коррупциянын алдын алуу ишинде жарандык коомдун активдүүлүгүн белгилөө керек.

Коррупцияга каршы стратегияны ишке ашыруудагы негизги тобокелдиктер:

— формальное, несвоевременное и неполное исполнение антикоррупционных мероприятий, отраженных в Стратегии, без ориентации на индикаторы достижения конечных результатов;

— неполное и/или недостоверное предоставление информации (отчетов) о реализации антикоррупционных мероприятий, а также о проводимой антикоррупционной деятельности, что может привести к принятию ошибочных управленческих решений;

— недостаток кадрового потенциала или иных ресурсов для полного устранения системных причин коррупции;

— недостаточность финансирования антикоррупционных мероприятий из бюджета государства;

— фокус Стратегии направлен в сторону правоохранительных мер в ущерб превентивным действиям.

План мероприятий по реализации Стратегии должен содержать меры, направленные на контроль/снижение вышеуказанных рисков.

8. Финансовые ресурсы

Базовое финансовое обеспечение реализации антикоррупционных мероприятий будет осуществляться из бюджета государства при формировании и исполнении республиканского и местных бюджетов, что является необходимым условием для проведения действенной антикоррупционной политики государства, а также из привлеченных ресурсов международных организаций, партнеров по развитию по линии технической и экспертной помощи, оказываемой в рамках сотрудничества в области противодействия коррупции.

Задействованные государственные органы и органы местного самоуправления должны осуществлять реализацию Стратегии за счет средств, предусмотренных на финансирование их деятельности в рамках закона о республиканском бюджете на соответствующий год и нормативными правовыми актами местных кеңешей о местных бюджетах.

План мероприятий должен быть обеспечен реальным финансированием из возможных источников, которые предстоит установить на стадии бюджетирования плана стратегического документа.

9. Мониторинг и оценка процессов реализации Стратегии

Для успешной реализации Стратегии критически важно внедрить правовые механизмы системы мониторинга и оценки с определенным ключевых показателей их эффективности и сроков оценки, возможностью привлечения неправительственных

— саясий кызмат адамдарынын тар чөйрөлөрүнүн саясий тириши, Стратегияны ишке ашыруу процессинде коррупциялашкан чиновниктердин каршылыгы;

— коррупцияга каршы стратегиялык документти ишке ашыруу процесстерин координациялоону жана мониторинг жүргүзүүнү камсыз кылуучу коррупциянын алдын алуу боюнча адистештирилген мамлекеттик органдын жоктугу;

— Стратегиядан келип чыккан коррупцияга каршы иш-чаралардын аткарылышына бийлик органдарынын жетекчилиги тарабынан талаптагыдай эмес контроль;

— коррупцияга каршы реформалардын коррупциянын деңгээлине тийгизген таасирин баалоо боюнча үзгүлтүксүз кыылдоолордун жоктугу;

— Стратегияда чагылдырылган коррупцияга каршы иш-чараларды акыркы жыйынтыктарга жетишүү индикаторлоруна басым жасабастан, формалдуу, өз учурунда эмес жана толук эмес аткаруу;

— коррупцияга каршы иш-чараларды ишке ашыруу жөнүндө, ошондой эле жүргүзүлүп жаткан коррупцияга каршы иш жөнүндө маалыматтарды (огчетторду) толук эмес жана/же так эмес берүү, бул туура эмес башкаруу чечимдерин кабыл алууга алып келиши мүмкүн;

— коррупциянын системалык себептерин толук жоюу үчүн кадрдык потенциалдын же башка ресурстардын жетишсиздиги;

— мамлекеттин бюджетинен коррупцияга каршы иш-чараларды каржылоонун жетишсиздиги;

— алдын алуу аракеттерине зыян келтирген укук коргоо чараларына карата Стратегиянын багыты.

Стратегияны ишке ашыруу боюнча иш-чаралардын планы жогоруда аталган тобокелдиктерди контролдоого/азайтууга багытталган чараларды камтууга тийиш.

8. Финансы ресурстары

Коррупцияга каршы иш-чараларды ишке ашырууну базалык финансылык камсыздоо республикалык жана жергиликтүү бюджеттерди түзүүдө жана аткарууда мамлекеттин бюджетинен жүзөгө ашырылат, бул мамлекеттин коррупцияга каршы таасирлүү саясатын жүргүзүү үчүн зарыл шарт болуп саналат, ошондой эле эл аралык уюмдардын, коррупцияга каршы аракеттенүү жаатындагы кызматташтыктын алкагында берилүүчү техникалык жана эксперттик жардам линиясында өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн тартылган ресурстарынан каржыланат.

Тартылган мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары Стратегияны ишке ашырууну тийиштүү

организаций и независимых экспертов для объективности и беспристрастности их проведения.

Мониторинг направлен на проведение периодического анализа и оценки реализации антикоррупционного стратегического документа, достижение ожидаемых результатов с учетом количественных и качественных показателей.

Ответственные государственные органы и органы местного самоуправления в рамках своих компетенций периодически проводят внутренний мониторинг при подготовке отчетов о ходе реализации антикоррупционных мероприятий.

Уполномоченный государственный орган по предупреждению коррупции осуществляет внешний антикоррупционный мониторинг с привлечением заинтересованных сторон, по итогам которого готовит аналитический сводный отчет оценки прогресса и регресса областей, требующих дополнительного внимания или корректировки.

Итоги мониторинга реализации антикоррупционной стратегии не реже одного раза в год должны обсуждаться на заседаниях Кабинета Министров Кыргызской Республики для принятия решений, направленных на обеспечение своевременности и полноты реализации настоящей Стратегии, рассмотрения ответственности руководителей государственных органов при ненадлежащей организации работы и отсутствии результатов ее исполнения.

Отчет о мониторинге реализации антикоррупционной стратегии ежегодно размещается на официальном сайте специализированного государственного органа по предупреждению коррупции.

Система мониторинга и единая форма отчета о мониторинге реализации государственной антикоррупционной стратегии, основывающаяся на индикаторах результативности и эффективности, определяется Кабинетом Министров Кыргызской Республики с внедрением автоматизации процесса мониторинга. Структура отчета о мониторинге должна содержать: наименование мероприятия, первоначальные сроки/даты завершения и ожидаемые результаты, текущее состояние/результаты выполненной работы в отчетный период, прогресс выполнения и риски невыполнения/неполного выполнения мер в отчетном периоде, ответственных исполнителей, меры по исправлению ситуации в течение следующего мониторингового периода.

жылдарга республикалык бюджет жөнүндө мыйзамдын жана жергиликтүү кеңештердин жергиликтүү бюджеттери жөнүндө ченемдик укуктук актылардын аяктагында алардын ишин каржылоого каралган каражаттардын эсебинен жүзөгө ашырууга тийиш.

Ил-чаралар планы стратегиялык документтин планын бюджеттөө баскычында белгилене турган мүмкүн болгучу булактардан реалдуу каржылоо менен камсыз кылынууга тийиш.

9. Стратегияны ишке ашыруу процесстерине мониторинг жүргүзүү жана баалоо

Стратегияны ийгиликтүү ишке ашыруу максатында алардын натыйжалуулугун негизги көрсөткүчтөрүн жана баалоо мөөнөттөрүн аныктоо, аны жүргүзүүнүн объективдүүлүгү жана калыстыгы үчүн өкмөттүк эмес уюмдарды жана көз карандысыз эксперттерди тартуу мүмкүндүгү менен мониторинг жана баалоо системасынын укуктук механизмдерин киргизүү өтө маанилүү.

Мониторинг коррупцияга каршы стратегиялык документтин ишке ашырылышына мезгилдүү талдоо жүргүзүүгө жана баалоого, сандык жана сапаттык көрсөткүчтөрдү эске алуу менен күтүлгөн жыйынтыктарга жетүүгө багытталган.

Жооптуу мамлекеттик органдар жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары өз компетенцияларынын алкагында коррупцияга каршы иш-чараларды ишке ашыруунун жүрүшү жөнүндө отчетторду даярдоодо мезгил-мезгили менен ички мониторинг жүргүзүшөт. Коррупциянын алдын алуу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган кызматкер тараптарды тартуу менен коррупцияга каршы тышкы мониторингди жүзөгө ашырат, анын жыйынтыгы боюнча кошумча көңүл бурууну же оңдоону талап кылган чөйрөлөрдүн прогрессин жана репрессин баалоонун аналитикалык жыйынды отчетун даярдайт.

Коррупцияга каршы стратегияны ишке ашыруу боюнча мониторингдин жыйынтыктары ушул Стратегияны өз убагында жана толук ишке ашырууну камсыз кылууга, ишти талаптагыдай уюштурубаганда жана аны аткаруунун жыйынтыктары жок болгондо мамлекеттик органдардын жетекчилеринин жоопкерчилигин кароого багытталган чечимдерди кабыл алуу үчүн Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин жыйналыштарында жылына бир жолудан кем эмес талкууланышы керек.

Коррупцияга каршы стратегияны ишке ашыруу боюнча мониторинг жөнүндө отчет жыл сайын коррупциянын алдын алуу боюнча адистештирилген мамлекеттик органдын расмий сайтына жайгаштырылат.

Мониторинг системасы жана натыйжалуулуктун жана таасирдүүлүктүн индикаторлоруна негизделген мамлекеттик

коррупцияга каршы стратегияны ишке ашыруунун мониторинги жөнүндө отчеттун бирдиктүү формасы мониторинг процессин автоматташтырууну киргизүү менен Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан аныкталат. Мониторинг жөнүндө отчеттун түзүмү төмөнкүлөрдү камтууга тийиш: ил-чаралардын аталышын, баптакы мөөнөттөрүн/аяктоо датасын жана күтүлгөн жыйынтыктарды, отчеттук мезгилде аткарылган иштин учурдагы абалын/ жыйынтыктарын, отчеттук мезгилде чараларды аткаруунун прогрессин жана аткаруу/толук эмес аткаруу тобокелдиктерин, жооптуу аткаруучуларды, кийинки мониторинг мезгилинде кыраалды оңдоо боюнча чараларды.

№	1	2	3	4	5	6	7
№	Министтер	Иш-чаралар	Ишке ашыруу мөөнөтү	Күтүлүүчү натыйжалар	Жооптуу аткаруучулар	Каржылоо булактары	
1	Коррупцияга каршы Мыйзамдын колдонулушу практикада ижмаларын киргизүүгө, аракеттенүү жана механизмдерин жана тасарлуу аракеттенүүнү камсыз багыттанан «Коррупцияга каршы Мыйзамдын өркүндөтүү Кыргыз Республикасынын боюнча «Коррупцияга каршы Мыйзамдын өркүндөтүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын боюнча каршы коррупцияга каршы күрөшүү үчүн»	1. Эл аралык стандарттарды жана чет өлкөлөрдүн алдынкы тажрыйбасын изилдөө менен «Коррупцияга каршы Мыйзамдын» Кыргыз Республикасынын Мыйзамдын практикалык колдонууга талдоо жүргүзүү	2025-жылдын I кварталы	Аналитикалык кат тизмеси	БИ, ЮМ, ИИМ, УИАК, АИК, ЖКИ, эксперттер (макулдашуу боюнча)	Республикалык бюджет мамлекеттик органдар үчүн каражаттардын четинде. Боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары	
1	1-глава. Коррупцияга каршы мыйзамды өркүндөтүү, аны практикада колдонуунун натыйжалуулугун камсыздоо	2. Коррупцияга каршы күрөшүү субъекттеринин чөйрөсү жана аялдамалардын функцияларын, анын ичинде коррупциянын алдын алуу боюнча кыргыз уюмунун мамлекеттик органдын үчкүлүү оппозицияга каршы коррупцияга каршы изилдөөлөрдү, коррупциялык тобокелдиктерди баалоону жана баңккарууну, мониторингин камтыган	2025-жылдын I кварталы	«Коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамдын редакцияда кабыл алынышы	БИ, ЮМ, АИК, ЖКИ, эксперттер (макулдашуу боюнча), ЖК	Өнөктөштөрдүн боюнча каражаттары	

(2025-2027-жылдардын орто мөөнөттү мезгилинде I этап үчүн)

2025-2030-жылдарга Кыргыз Республикасында коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча мамлекеттик стратегияны ишке ашыруу боюнча иш-чаралар планы

План мероприятий по реализации Государственной стратегии по противодействию коррупции в Кыргызской Республике на 2025-2030 годы (для I этапа на среднесрочный период 2025-2027 годов)

№	1	2	3	4	5	6	7
№	Задачи	Мероприятия	Сроки реализации	Ожидаемые результаты	Ответственные исполнители	Источники финансирования	

Глава 1. Совершенствование антикоррупционного законодательства, обеспечение эффективности его применения на практике

1	Совершенствование Закона Кыргызской Республики «О противодействии коррупции», «О противодействии коррупции», определение подходов механизма и противодействия коррупции, обеспечение эффективности, эффективности на практике	1. Изучение анализа практического применения Закона Кыргызской Республики «О противодействии коррупции» с изучением международного опыта зарубежных стран	I квартал 2025 года	аналитическая записка	МЮ, МВД, ИКНБ, АИО, эксперт (по согласованию)	Бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов.	Средства партнеров развительно
1	2. Разработка и внесение в ЖК проекта Закона Кыргызской Республики «О противодействии коррупции», определение круг субъектов противодействия коррупции и их функций, в том числе роль уполномоченного государственного органа по предупреждению коррупции, а также действенных механизмов и системных подходов коррупции, коррупционных механизмов, оценку и управление коррупционными	2. Разработка и внесение в ЖК проекта Закона Кыргызской Республики «О противодействии коррупции», определение круг субъектов противодействия коррупции и их функций, в том числе роль уполномоченного государственного органа по предупреждению коррупции, а также действенных механизмов и системных подходов коррупции, коррупционных механизмов, оценку и управление коррупционными	I полугодие 2025 года	Иринят Закон Кыргызской Республики «О противодействии коррупции» в новой редакции	МЮ, АИО, ИКНБ, МВД, АИО, эксперт (по согласованию), ЖК (по согласованию)	Средства партнеров развительно	Иринят Закон Кыргызской Республики «О противодействии коррупции» в новой редакции

		<p>коррупцияны алдын алуунун таасирдүү механизмдерин жана системалуу ыкмаларын аныктаган «Коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоорун иштеп чыгуу жана ЖКга киргизүү, коррупцияга каршы чектөөлөрдү жана тыюу салууларды, финансылык контролдоо чараларын, коррупцияга каршы пропаганданы, коррупцияга каршы маданиятты үйрөтүү жана калыптандыруу, коррупцияга каршы аракеттенүүгө коомчулуктун катышуусу, коррупциялык укук бузуулардын кесепеттерин жоюу жана башка багыттар</p>				
2	<p>Практикада натыйжалуу колдонууну камсыз кылган «Коррупциялык укук бузуулар тууралуу билдирген адамдарды коргоо жөнүндө» Кыргыз</p>	<p>1. Эл аралык стандарттарды жана чет өлкөлөрдүн алдынкы тажрыйбасын изилдөө менен мыйзамдардын укук колдонуу практикасына талдоо жүргүзүү</p>	<p>2025-жылдын I кварталы</p>	<p>Аналитикалык кат түзүлдү</p>	<p>ИИМ, УКМК, БП, ЮМ, АИК, ЖКИ, эксперттер (макулдашуу боюнча)</p>	<p>Республикалык бюджет мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде.</p>

2

		<p>рисками, мониторинг антикоррупционных мер, внедрение антикоррупционных ограничений и запретов, мер финансового контроля, антикоррупционную пропаганду, обучение и формирование антикоррупционной культуры, участие общественности в противодействии коррупции, ликвидацию последствий коррупционных правонарушений и другие направления</p>				
2	<p>Совершенствование Закона Кыргызской Республики «О защите лиц, сообщивших о коррупционных правонарушениях», обеспечивающее эффективное применение на практике</p>	<p>1. Проведение анализа правоприменительной практики законодательства с изучением международных стандартов и передового опыта зарубежных стран</p> <p>2. Разработка и внесение в ЖК проекта Закона Кыргызской Республики «О защите лиц, сообщивших о коррупционных правонарушениях», который помимо гарантии безопасности, конфиденциальности сведений о защищаемом лице и выплаты вознаграждений, включает меры по защите от неправомерного преследования на работе, оказанию</p>	<p>I квартал 2025 года</p>	<p>Составлена аналитическая записка</p>	<p>МВД, ГКНБ, ГП, МЮ, АДС, ИГО, эксперты (по согласованию)</p>	<p>Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов.</p>
		<p>Средства партнеров по развитию</p>	<p>I полугодие 2025 года</p>	<p>Принят Закон Кыргызской Республики «О защите лиц, сообщивших о коррупционных правонарушениях» в новой редакции</p>	<p>МВД, ГКНБ, ГП, МЮ, АДС, ИГО, эксперты (по согласованию) ЖК</p>	

2

колдонууну камсыз кылган «Кызыкчылыктардын кагылышуусу Кыргыз Республикасынын Мыйзамын өркүндөтүү	тажрыйбаларын изилдөө менен кызыкчылыктардын кагылышын башкаруу жөнүндө мыйзамдарды жана мыйзам алдындагы актыларды ишке ашыруунун укук колдонуу практикасына талдоо жүргүзүү	I кварталы		БП, ЖКИ, эксперттер (макулдашуу боюнча)	мамлекеттик орگانнар үчүн каралган каражаттардын чегинде.
	2. «Кызыкчылыктардын кагылышы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоорун («Кызыкчылыктардын кагылышы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы) иштеп чыгуу жана ЖКга киргизүү, ал мамлекеттик, муниципалдык жана башка кызмат орундарын ээлеген адамдардын ишинде кызыкчылыктардын кагылышын натыйжалуу башкаруунун таасирдүү механизмдерин, кызыкчылыктардын кагылышын башкаруу жөнүндө мыйзамдардын аткарылышын координациялоо жана мониторинг жүргүзүү үчүн	2025-жылдын I жарым жылдыгы	«Кызыкчылыктардын кагылышы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы кабыл алынды («Кызыкчылыктардын кагылышы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы), ал практикада ийгиликтүү колдонулуп жатат	МКЖӨБМА, ЮМ, БП, АИК, ЖКИ, эксперттер (макулдашуу боюнча), ЖК	Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары

4

		деятельности лиц, занимающих государственные, муниципальные и иные должности, меры ответственности за нарушение закона, с определением единого уполномоченного государственного органа, ответственного за координацию и мониторинг исполнения законодательства об управлении конфликтом интересов		успешно применяется на практике		
		3. Приведение подзаконных актов, в том числе постановление Правительства Кыргызской Республики «О мерах по реализации Закона Кыргызской Республики «О конфликте интересов» от 7 августа 2018 года № 362, в соответствии с вновь принятым законом	III квартал 2025 года	Принято постановление Кабинета Министров Кыргызской Республики о приведении подзаконных актов в соответствие с законом	ГАГСМСУ	
4	Приведение отдельных норм Закона Кыргызской Республики «О государственной гражданской службе и муниципальной службе» и иных нормативных правовых актов, регулирующих деятельность	1. Проведение анализа нормативных правовых актов, регулирующих порядок прохождения государственной и муниципальной службы, по итогам которого разработать нормативные правовые акты, предусматривающие: – дачу письменного обязательства о принятии антикоррупционных ограничений при поступлении гражданина на государственную или муниципальную службу и отказе в	I полугодие 2025 года	По итогам анализа разработаны проекты нормативных правовых актов о внесении изменений в нормативные правовые акты, регулирующие вопросы поступления на государственную гражданскую службу и муниципальную службу, а также в отраслевые	ГАГСМСУ, АДС, ЖК	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию

4

		<p>законодательные акты, определяющие деятельность органов государственной власти в части происхождения служб</p>	<p>приме на службу или увольнения в случае непредоставления такого обязательства, а также запрет принятия на службу лиц, совершивших коррупционные и иные преступления против интересов государственной и муниципальной служб;</p> <p>— обеспечение прозрачности работы комиссии о проведении конкурсного отбора в резерв кадров государственного органа и ОМСУ с применением видео-аудио фиксации заседаний комиссии;</p> <p>— определение порядка назначения на работу квалифицированных специалистов из резерва кадров на основе утвержденных критериев отбора с соблюдением принципов последовательности и очередности;</p> <p>— совершенствование систем и запретов, ограничений и обязанностей служащих, установленных в целях предотвращения коррупции;</p> <p>— механизмы стимулирования прозрачности и неподкупности служащих интересам государства и</p>	<p>органов государственной власти в части предоставления служб, в соответствии с антикоррупционным и нормами и стандартами</p>
--	--	---	--	--

<p>Республикалык бюджет мамлекеттик органдар үчүн каражаттардын өнөктөштөрүн каражаттарды</p>	<p>МИЖӨБМА, АИК, ЖК</p>	<p>Талионун мамлекеттик боюча жарандык кызматта жана муниципалдык кызматта кирүү маселелрин жөнө салуучу ченемдик укуктук актыларга, мамлекеттик бийлик органдарынын иштин аныктоочу тармактык мыйзам актыларына</p>	<p>2025-жылдын I жарым жашыны</p>	<p>жана Мамлекеттик мунципалдык өтөөнү тартип жөнөтүү ченемдик укуктук актыларга талоо жүргүзүү, анын жыйынтыгы боюнча каралган ченемдик укуктук актыларды иштен чыгуу;</p> <p>— жаран мамлекеттик же муниципалдык кызматка киргенде коррупцияга каршы чектөөнөрдү кабыл алуу жана мыйма милдеттене берген</p>	<p>4 «Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик бийлик органдарынын иштин жөнө салуучу башка ченемдик укуктук актылардын кызмат өтөө бөлүгүндө аярды ченемдерин коррупцияга каршы мамлекеттик</p>
	<p>МИЖӨБМА</p>	<p>Мыйзам алынып келинген актыларды мыйзамга жөнүндө Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтому кабыл алынды</p>	<p>2025-жылдын III кварталы</p>	<p>3. Мыйзам алынып келинген актыларды, анын ичинде Кыргыз Республикасынын 2018-жылдын 7-августундагы № 362 «Кызыкчылыктардын катышыны жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ишке ашыруу боюнча чаралар тууралуу» токтому жана кабыл алынган мыйзамга</p> <p>1. Мамлекеттик мыймак келтирүү</p>	<p>жоопту бирдиктүү ыңгарым укуктуу мамлекеттик органды аныктоо менен мыйзамды бузгандыгы үчүн жоопкерчилик чараларын карайт</p>

<p>ченемдерге жана стандарттарга ылайык келтирүү</p>	<p>учурда ишке алуудан баш тартуу же бошотуу, ошондой эле коррупциялык жана мамлекеттик жана муниципалдык кызматтын кызыкчылыктарына каршы башка кылмыштарды жасаган адамдарды ишке алууга тыюу салуу жөнүндө жазуу жүзүндөгү милдеттенме берүү; – комиссиялардын жыйналыштарын видео- аудио жаздырууну колдонуу менен мамлекеттик органдардын жана ЖӨБО кадрлар резервине конкурстук тандоо өткөрүү жөнүндө комиссиянын ишинин ачык-айкындуулугун камсыз кылуу; – ырааттуулук жана кезектүүлүк принциптерин сактоо менен бекитилген тандоо критерийлеринин негизинде кадрлар резервинен квалификациялуу адистерди ишке дайындао тартибин аныктоо; – коррупцияны алдын алуу максатында белгиленген тыюу салуулар, чектөөлөр жана кызматчылардын милдеттери системасын өркүндөтүү;</p>			<p>кызмат өтөө бөлүгүндө өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө ченемдик укуктук актылардын долбоорлору иштелип чыкты</p>		
--	--	--	--	---	--	--

		<p>общества, повышения качества их работы и поощрения безупречной службы</p> <p>2. Внесение на рассмотрение ЖК проекта Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «О государственной гражданской службе и муниципальной службе» и иные законодательные акты, регулирующие деятельность органов государственной власти в части прохождения службы»</p> <p>3. Приведение подзаконных актов, включая указы Президента Кыргызской Республики и постановления Кабинета Министров Кыргызской Республики, в соответствие с принятым законом</p>	<p>III квартал 2025 года</p> <p>IV квартал 2025 года</p>	<p>Принят Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «О государственной гражданской службе и муниципальной службе» и иные законодательные акты, регулирующие деятельность органов государственной власти в части прохождения службы»</p> <p>Приняты указы Президента Кыргызской Республики и постановления Кабинета Министров Кыргызской Республики о приведении нормативных правовых актов в соответствие с законом</p>	<p>ГАГСМСУ, ЖК</p> <p>ГАГСМСУ</p>	<p>Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов.</p> <p>Средства партнеров по развитию</p> <p>Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов.</p> <p>Средства партнеров по развитию</p> <p>Республиканский бюджет в пределах средств,</p>
<p>5</p>	<p>Совершенствование правовых норм, регулирующих</p>	<p>1. Анализ правоприменительной практики исполнения нормативных правовых актов, регулирующих</p>	<p>I полугодие 2025 года</p>	<p>Составлена аналитическая записка</p>	<p>МФ (ГНС), УГОПК, ГП,</p>	<p>Республиканский бюджет в пределах средств,</p>

<p>порядок проведения проверки (анализа) Единой налоговой декларации о доходах, расходах, имуществе и обязательствах лиц, обязанных платить налог на добавленную стоимость, и их близких родственников</p>	<p>порядок проведения проверки указанных в Единой налоговой декларации о доходах, расходах, имуществе и обязательствах лиц, обязанных платить налог на добавленную стоимость, и их близких родственников стран по вопросам декларирования активов</p> <p>2. Работа и внесение в органы прокуратуры нормативных актов, соответствующих нормативных актов, предусмотрительных: - проведение проверки (анализа) сведений, указанных в Единой налоговой декларации, на предмет соответствия расходов доходам; - порядок взаимодействия органов налоговой службы с органами прокуратуры о передаче материалов при представлении декларации после установления срока либо наличия в представлении декларации после установления срока либо наличия в представлении декларации сведений и/или неполноты сведений</p>	<p>2026 год</p>	<p>Принято постановление МЮ, Министров Кабинета Министров Кыргызской Республики «О внесении изменений в постановление Кабинета Министров Кыргызской Республики № 687, № 16 от 16 декабря 2022 года о проведении проверки соответствия расходов доходам;</p> <p>Кабинета Министров Кыргызской Республики «О внесении изменений в постановление Кабинета Министров Кыргызской Республики № 687, № 16 от 16 декабря 2022 года о проведении проверки соответствия расходов доходам;</p>	<p>МЮ, эксперты (по согласованию) ИТО, эксперты (по согласованию) МФ, УЛОПК, ПП, ИТО, эксперты (по согласованию)</p> <p>Средства партнеров по развитию органов. для государственных предприятий</p>
--	---	-----------------	---	---

<p>- коррупционы найма болу тобокелдигин азайтуу максатта ротаия өткөрүү тарбиян аныктоо; - кызматчылардын мамлекеттин жана коомдун кызыкчылыктарына берилгендигине жана сатылган чыгына түрткү берүү, алардын ишинин сапатын жогорулатуу жана кызыксыз кызматты колдоо механизмдери</p>	<p>2. «Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана мамлекеттик бийлик органдарынын ишине жөнө салуучу башка мыйзам актыларын Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана мамлекеттик бийлик органдарынын ишине жөнө салуучу башка мыйзам актыларын бөлүүгө өзө активдерди Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоорун ЖКнын кароосуна киргизүү</p>	<p>2025-жылдын III кварталы</p>	<p>«Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына жана мамлекеттик бийлик органдарынын ишине жөнө салуучу башка мыйзам актыларын бөлүүгө өзө активдерди киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы кабыл алынды</p>	<p>МКСӨБМА, ЖК</p>
--	--	---------------------------------	---	--------------------

		3. Мыйзам алдындагы актыларды, анын ичинде Кыргыз Республикасынын Президентинин жарлыктарын жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтомдорун кабыл алынган мыйзамга ылайык келтирүү	2025-жылдын IV кварталы	Ченемдик укуктук актыларды мыйзамга ылайык келтирүү жөнүндө Кыргыз Республикасынын Президентинин жарлыктары жана Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин токтомдору кабыл алынды	МКЖӨБМА	
5	Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеп турган же ээлеген адамдардын жана алардын жакын туугандарынын кирешелери, чыгымдары, мүлкү жана милдеттенмелери жөнүндө бирдиктүү салык декларациясын текшерүүнү (талдоону) жүргүзүүнүн тартибин жөнгө салуучу укуктук ченемдерди өркүндөтүү	1. Эл аралык стандарттарды изилдөөнү жана активдерди декларациялоо маселелери боюнча чет өлкөлөрдүн алдынкы тажрыйбасын эске алып, мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеп турган же ээлеген жеке жактын жана анын жакын туугандарынын кирешелери, чыгымдары, мүлкү жана милдеттенмелери жөнүндө бирдиктүү салык декларациясында көрсөтүлгөн маалыматтарды текшерүүнү жүргүзүүнүн тартибин жөнгө салуучу ченемдик укуктук	2025-жылдын I жарым жылдыгы	Аналитикалык кат түзүлдү	ФМ (МСК), КАБИМО, БП, ЮМ, ЖКИ, эксперттер (макулдашуу боюнча)	Республикалык бюджет мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде. Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары

8

				– установление порядка взаимодействия органов налоговой службы с органами прокуратуры о передаче материалов анализа сведений, указанных в Единой налоговой декларации физического лица, замещающего или занимающего государственную и муниципальную должность		
6	Совершенствование Закона Кыргызской Республики «Об основах административной деятельности и административных процедурах»	Проведение анализа законодательства административных процедур государственных и муниципальных органов, разработка и внесение в ЖК проекта Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «Об основах административной деятельности и административных процедурах», направленного на практическое применение основополагающих принципов административной деятельности, оперативное принятие решения, исключение излишней законодательной регламентации и	I полугодие 2025 года	Принят Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «Об основах административной деятельности и административных процедурах»	МЮ, ЖК	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию

8

				– мамлекеттик жана муниципалдык кызмат ордун ээлеп турган же ээлеген жеке жактын бирдиктүү салык декларациясында көрсөтүлгөн маалыматтарды талдоо материалдарып берүү жөнүндө салык кызматы органдарынын прокуратура органдары менен өз ара аракеттенүү тартибин белгилөө		
6	«Административдик иштин негиздери жана административдик жол-жоболор жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамын өркүндөтүү	Мамлекеттик жана муниципалдык органдардын административдик жол-жоболорунун мыйзамдарына талдоо жүргүзүү, «Административдик иштин негиздери жана административдик жол-жоболор жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоорун иштеп чыгуу жана ЖКга киргизүү, ал	2025-жылдын I жарым жылдыгы	«Административдик иштин негиздери жана административдик жол-жоболор жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы кабыл алынды	ЮМ, ЖК	Республикалык бюджет мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде. Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары

10

Глава 2. Установление правовых основ и внедрение единой методологии антикоррупционной экспертизы нормативных правовых актов и их проектов						
1	Создание национальной системы антикоррупционной экспертизы нормативных правовых актов и их проектов	1. Инвентаризация и анализ действующих нормативных правовых актов, регулирующих вопросы проведения антикоррупционной экспертизы	I полугодие 2025 года	Составлена аналитическая записка, позволяющая выработать единый правовой механизм проведения антикоррупционной экспертизы	ГП, УГОПК, МЮ, АДС, ЖК, министерства и ведомства, ИГО, эксперты (по согласованию)	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию
		2. Разработка и внесение в нормотворческий орган проекта нормативного правового акта, определяющего порядок проведения антикоррупционной экспертизы нормативных правовых актов и их проектов, с единой методологией ее проведения (с включением практических примеров коррупциогенных факторов), позволяющий эффективно выявлять и устранять коррупциогенные факторы, обеспечивать прозрачность и учет их результатов, упростить порядок аккредитации юридических и физических лиц в качестве экспертов по проведению независимой антикоррупционной экспертизы,	2025 год	Принят нормативный правовой акт об утверждении порядка проведения антикоррупционной экспертизы нормативных правовых актов и их проектов, методологии ее проведения	ГП, МЮ, УГОПК, АДС, ЖК, ИГО, эксперты (по согласованию)	

10

1	Институционализация	I. Изучение международного опыта по созданию специализированного	I полугодие	На основе анализа международного опыта	АП, АПС, АПСМСУ, ПП, АПВ при ПСР, УПОК,	Республиканский бюджет
Глава 3. Развитие и совершенствование государственного института по предупреждению коррупции						
		4. Разработка методов (программы) проведения обучения компаний по повышению потенциала компетенций лиц, непосредственно осуществляющих антикоррупционную экспертизу	2025-2026 годы	Утверждены методы (программы) и созданы условия для проведения на системной основе обучающих тренингов по антикоррупционной экспертизе	УПОК, АПВ при ПСР, ПП, АПСМСУ, АПС, АП, (по согласованию)	
		3. Создание онлайн платформы либо развитие Единого портала ответственного обслуживания проектов нормативных правовых актов Кыргызской Республики, предусматривающее платформу для обеспечения учебного процесса	II полугодие 2025 года	Функционирует платформа (Единый МПР, МЮ, АПВ при ПСР, ПП, АПСМСУ, АПС, АП, (по согласованию))	УПОК, АПВ при ПСР, ПП, АПСМСУ, АПС, АП, (по согласованию)	
	определить государственного органа по координации программ	антикоррупционной экспертизы				

7	Жанья кабыл алынган коррупцияга каршы ишаралардын жана мамлекеттик байланыштуу мамлекеттик кызмат адамардын потенциалын которуулат	Мамлекеттик органдардын жана ЖӨБ кызматчылары үчүн коррупцияга каршы ишаралардын жана мамлекеттик байланыштуу мамлекеттик кызмат адамардын потенциалын которуулат	2026-жыл	ОКУ системасынын программасынын негизинде мамлекеттик органдардын жана ЖӨБ кызматчылары үчүн коррупцияга каршы аракеттенүү жаатына алынган кабыл алынган ишаралардын жана мамлекеттик байланыштуу мамлекеттик кызмат адамардын потенциалын которуулат	МЖӨБМА, КАРМО, КРП караштуу МВА, ЮМ, ФМ	Республикалык бюджет мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын четинде. Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
		Администрациялык ишаралардын жана мамлекеттик байланыштуу мамлекеттик кызмат адамардын потенциалын которуулат				

8	Коррупцияга каршы мыйзамдарды ишке ашыруунун натыйжалуулугун аныктоонун өлчөөчү куралы катары анын колдонулушуна мониторинг жүргүзүү	Стратегияны ишке ашыруу боюнча пландуу иш-чараларды актуалдаштыруунун экинчи этабында алардын натыйжалуулугун баалоо жана кийинки мониторинг мезгилинин ичинде оптималдаштыруу үчүн кабыл алынган Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларын ишке ашырууга мониторинг жүргүзүү	2026-2027-жылдар	Кабыл алынган коррупцияга каршы мыйзам актыларын ишке ашыруунун натыйжалуулугуна жыл сайын мониторинг жүргүзүлүүдө	КАЫМО, АИК, БП, МКЖӨБМА, ЮМ, ЖК, ЖКИ, эксперттер (макулдашуу боюнча)	Республикалык бюджет мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде. Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
2-глава. Ченемдик укуктук актылардын жана алардын долбоорлорунун коррупцияга каршы экспертизасынын укуктук негиздерин белгилөө жана бирдиктүү методологиясын киргизүү						
1	Ченемдик укуктук актылардын жана алардын долбоорлорунун коррупцияга каршы экспертизасынын улуттук системасын түзүү	1. Коррупцияга каршы экспертиза жүргүзүү маселелерин жөнгө салуучу колдонуудагы ченемдик укуктук актыларды инвентаризациялоо жана талдоо	2025-жылдын I жарым жылдыгы	Коррупцияга каршы экспертиза жүргүзүүнүн бирдиктүү укуктук механизм иштеп чыгууга мүмкүндүк берген аналитикалык кат түзүлдү	БП, КАЫМО, ЮМ, АИК, ЖК, министрликтер жана ведомстволор, ЖКИ, эксперттер (макулдашуу боюнча)	Республикалык бюджет мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде. Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
		2. Коррупциогендик факторлорду натыйжалуу аныктоого жана четтетүүгө, транспаренттүүлүктү жана алардын натыйжаларын эсепке	2025-жыл	Ченемдик укуктук актыларга жана алардын долбоорлоруна коррупцияга каршы	БП, ЮМ, КАЫМО, АИК, ЖК	

12

антикоррупционной политики	государственного органа по предупреждению коррупции в соответствии с Конвенцией ООН (организация объединенных наций) против коррупции 2. Создание (определение) независимого уполномоченного государственного органа по предупреждению коррупции, (без правоохранительных функций), обладающего следующими функциями: – разработка и реализация антикоррупционной политики в сфере предупреждения коррупции; – разработка комплексных подходов и внедрение превентивных и профилактических антикоррупционных мер; – контроль, мониторинг, анализ и оценка эффективности деятельности государственных органов исполнительной власти и ОМСУ в области предупреждения коррупции, реализации антикоррупционных мероприятий; – взаимодействие с государственными органами и общественностью; – разработка мер по реализации организационных и правовых основ	2025 года	принято решение о создании (определении) уполномоченного государственного органа по предупреждению коррупции, ответственного за разработку и реализацию государственной политики в сфере предупреждения коррупции	ГАГСМСУ, ГП	
----------------------------	---	-----------	---	-------------	--

12

		долбоорлорун коомдук талкуулоонун Бирдиктүү порталын өнүктүрүү		актылардын долбоорлоруна кез карандысыз коррупцияга каршы экспертиза жүргүзүү үчүн платформа (Бирдиктүү портал) иштейт		
		4. Коррупцияга каршы экспертизаны түздөн-түз жүзөгө ашыруучу компетенттүү адамдардын потенциалын жогорулатуу боюнча окутууларды өткөрүүнүн методдорун (программаларын) иштеп чыгуу	2025-2026-жылдар	Коррупцияга каршы экспертиза жүргүзүү боюнча окуу тренингдерин системалык негизде өткөрүү үчүн методдор (программалар) бекитилди жана шарттар түзүлдү	КАБМО, КРП караштуу МБА, ЮМ, БП, МКЖӨБМА, АИК, ЖКИ, эксперттер (макулдашуу боюнча)	
3-глава. Коррупцияны алдын алуу боюнча мамлекеттик институтту өнүктүрүү жана өркүндөтүү						
1	Коррупцияга каршы улуттук саясатты институтташтыруу	1. Коррупцияга каршы БУУнун конвенциясына ылайык коррупцияны алдын алуу боюнча адистенштирилген мамлекеттик органы түзүү боюнча эл аралык тажрыйбаны үйрөнүү 2. Төмөнкүдөй функцияларга ээ болгон коррупцияны алдын алуу боюнча кез карандысыз ыйгарым укуктуу мамлекеттик	2025-жылдын I жарым жылдыгы	Эл аралык тажрыйбаны талдоонун негизинде коррупцияны алдын алуу чөйрөсүндөгү мамлекеттик саясатты иштеп чыгууга жана ишке ашырууга жооптуу коррупцияны алдын алуу боюнча ыйгарым укуктуу	ПА, АИК, МКЖӨБМА, БП	Республикалык бюджет

14

2	Повышение эффективности и прозрачности деятельности института уполномоченного по вопросам предупреждения коррупции в государственных органах исполнительной власти и ОМСУ республиканского назначения	предупреждения коррупции 1. Проведение инвентаризации и анализа нормативных правовых актов Кыргызской Республики, определяющих правовое положение, функции и основные направления деятельности уполномоченных по вопросам предупреждения коррупции, в целях устранения пробелов и несоответствий, приведения их в соответствие с законодательством о противодействии коррупции и достижения эффективности работы по предупреждению коррупции в государственных органах исполнительной власти и ОМСУ республиканского назначения 2. Разработка проектов указов Президента и решений Кабинета Министров Кыргызской Республики направленных на: – совершенствование правового регулирования деятельности, прохождения службы, оптимизацию задач и функций уполномоченных по вопросам предупреждения коррупции с автоматизацией процессов их деятельности и отчетности; – определение уполномоченных по	I полугодие 2025 года	Приняты нормативные правовые акты Кыргызской Республики. Уполномоченные по вопросам предупреждения коррупции являются эффективным звеном в обеспечении добропорядочности на государственной и муниципальной службе	ГАГСМСУ, ГП, МЮ, АДС, УТОПК	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов
---	---	---	-----------------------	--	-----------------------------	--

14

		<p>негиздерин ишке ашыруу боюнча чараларды иштеп чыгуу;</p> <p>– коррупциялык тобокелдиктерди аныктоо, баалоо жана башкаруу;</p> <p>– коррупцияга каршы изилдөөлөрдү, экспертизаларды жүргүзүүгө катышуу;</p> <p>– коррупцияга каршы аракеттенүү чөйрөсүндөгү ченемдик укуктук актыларды аткарганандыгы, коррупцияга каршы чектөөлөрдү, тыюу салууларды жана коррупцияны алдын алуунун башка чараларын сактабагандыгы үчүн мамлекеттик органдардын, ЖӨБО жетекчилерин жана кызмат адамдарын тиешелүү жоопкерчиликке тартуу жөнүндө сунуштамаларды киргизүү;</p> <p>– коррупцияны алдын алуу чөйрөсүндө илимий-изилдөө жана маалыматтык-талдоо иштерин уюштуруу;</p> <p>– мамлекеттик кызматчыларга жана коомчулукка коррупцияга каршы билим берүүнү жана агартууну уюштуруу;</p>				
--	--	--	--	--	--	--

16

		последующим уведомлением судов о результатах их исполнения				
2	Повышение открытости и прозрачности деятельности судов	Разработка и внесение в ЖК законопроекта, предусматривающего порядок применения цифровых технологий в судебном производстве (выдача результатов аудио-, видеофиксации сторонам, правила оформления электронных исков и т.п.), внедрение обязательной фиксации видео-, звукозаписи судебных заседаний по гражданским, экономическим и административным делам	2026 год	Принят Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Гражданский процессуальный кодекс, Административно-процессуальный кодекс Кыргызской Республики»	ВС, ЖК	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов
3	Постоянное информирование общественности о деятельности судов, надзорных и правоохранительных органов	Освещение деятельности судов, надзорных и правоохранительных органов в средствах массовой информации, на официальных сайтах и социальных сетях, в том числе посредством проведения пресс-конференций (ежегодного, а также по резонансным уголовным делам, и др.)	Постоянно	Выработаны механизмы информационного взаимодействия судебной, надзорной и правоохранительной системы с общественностью. Обеспечена эффективность, достоверность и своевременность предоставления информации	ВС, местные суды, ГП, МВД, ГКНБ, УГОПК	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов
4	Совершенствование уголовного законодательства. Обеспечение	1. Анализ правоприменительной практики, международных стандартов и положительного опыта зарубежных стран для рассмотрения	2025-2027 годы	Составлена аналитическая записка	ГП, УГОПК, ВС, МВД,	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных

16

<p>для государственных органов. Средства нарперов по развитию</p>	<p>ТКНБ, МОО, ИПО, эксперты, бизнес-сообщество (по согласованию)</p>		<p>возможности: — расширения круга субъектов коррупционных преступлений в публичном и частном секторах; — ужесточения уголовной ответственности за коррупционные и отягчающие виды экономических преступлений, смежных с коррупцией; — пересмотра отдельных статей коррупционных преступлений, обесценивающих их практическое применение; — установления сумм сроков по возмещению нанесенного ущерба и выплаты штрафов лицам, находившимся под пробацционным надзором; — усиления ответственности за применение заведомо неправомерно уголовного ответственности, заведомо незаконное задержание, заключение под стражу или содержание под стражей, принуждение к даче показаний, фальсификация доказательств и оперативно-розыскных материалов, провокационные преступления, заведомо ложный донос, воспрепятствование законной деятельности лиц, осуществляющих защиту прав, свободу и законных интересов.</p>	<p>ответственности за коррупционные преступления, повышение гарантий защиты граждан</p>
---	--	--	---	---

<p>Республиканский бюджет наместника органов учуна караган чегинде</p>	<p>МКОЖБМА, БИ, ЮМ, АИК, КАБИМО</p>	<p>Каптыга Республикасынын ченемдик укуктук актылары кабыл алынды. Коррупцияны айып маселелери боюнча иштарым укуктуулар мамлекеттик жана муниципалдык кызматта ак ниеттуу укук камсыз кылууна натыйжалуу эвено болуп саналат.</p>	<p>2025-жылынын I жарым жылдыгы</p>	<p>1. Кемчиликтерди жана ыйык жазанын келбестиктерди четтетүү, арапты коррупцияга каршы жондуу мчкарларга ыйык келтирүү жана аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдарында ЖЭБО коррупцияны айып маселелери боюнча иштарым укуктуу институтун натыйжалуу иштетүү жана максатында коррупцияны айып маселелери боюнча иштарым укуктуулардын укуктук абалын, функцияларын жана ишинин негизги багыттарын аныктоочу Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылардын инвентаризациялоо жана талдоо жүргүзүү</p> <p>2. Темекүлөрдө багытталган Кыргыз Республикасынын Президентинин жарыкка чыгарган Кабинетинин</p>	<p>Аткаруу бийлигинин мамлекеттик органдарында жана багытталган ЖЭБО коррупцияны айып маселелери боюнча иштарым укуктуу институтун ишинин натыйжалуу иштетүү жана чык-айкындуулугун жана жогору укуктуу</p>
--	---	--	-------------------------------------	---	---

		<p>чечимдеринин долбоорлорун иштеп чыгуу;</p> <ul style="list-style-type: none"> - коррупцияны алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктуулардын ишин жана отчеттуулук процесстерин автоматташтыруу менен алардын ишин, кызмат өтөөнү укуктук жөнгө салууну өркүндөтүү, милдеттерин жана функцияларын оптималдаштыруу; - коррупцияны алдын алуу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын түзүмүндө коррупцияны алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктууларды аныктоо; - мамлекеттик башкаруу жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу системасында коррупцияны алдын алуу маселелери боюнча ыйгарым укуктуулардын ролун күчөтүү жана статусун жогорулатуу; - алдынкы эл аралык тажрыйбаны жана технологияларды ездентгүрүү максатында квалификацияны үзгүлтүксүз жогорулатуу жолу 				
--	--	---	--	--	--	--

18

		интересов человека и гражданина, оказывающих юридическую помощь физическим и юридическим лицам				
		2. Разработка и внесение в ЖК проекта Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в Уголовный кодекс Кыргызской Республики»	2026-2027 годы	На основе анализа принят Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Уголовный кодекс Кыргызской Республики»	ГП, ВС, МВД, ГКНБ, МЮ, ИГО, эксперты (по согласованию) ЖК	
5	Совершенствование механизмов борьбы с коррупцией	<p>Проведение анализа международных стандартов и рекомендаций, передового опыта зарубежных стран и применения национального законодательства для рассмотрения возможности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - внедрения правовых механизмов применения мер ответственности юридических лиц, причастных к коррупционным преступлениям, обеспечив применение на практике; - образования (определения) специализированного подразделения с совершенствованием правовых норм регулирования вопросов поиска и возврата активов, полученных в результате совершения коррупционных правонарушений; - создания единой интегрированной 	2026 год	<p>1. Составлена аналитическая записка для выработки предложений о возможности принятия нормативных правовых актов и внедрение инструментов по реализации обозначенных мероприятий.</p> <p>2. Итоги анализа рассмотрены для последующего включения в актуализированный план мероприятий II этапа реализации Стратегии</p>	УГОПК, ГП, ВС, МВД, ГКНБ, ИГО, эксперты (по согласованию)	<p>Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов.</p> <p>Средства партнеров по развитию</p>

18

6	Совершение законодательства о правонарушениях	<p>сети с участием правоохранительных органов и контролируемых органов, внешнего государственного аудита и иных компетентных органов для получения оперативных сведений по подозреваемым лицам в преступлении коррупционной направленности и нарушении антикоррупционного законодательства; реформирования органов следствия с целью создания единого, централизованного и независимого следственного органа с соответствующими подразделениями, специализирующимся на расследовании лет коррупционной направленности</p>	Разработка и внесение в ЖК проекта Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в Кодекс Кыргызской Республики «Правонарушениях», предусматривающих исключение дискреционных полномочий при рассмотрении дел о правонарушениях, оптимально рационального применения наказания в виде предупреждения, не	<p>Принят Кыргызской Республики в Кодекс Кыргызской Республики «Правонарушениях»</p> <p>Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Кодекс Кыргызской Республики «Правонарушениях»</p> <p>ЖК (по согласованию) обществу бизнес-органов для предоставления средств, бюджет в республиканский</p>
---	---	---	---	---

1	<p>Чарадарыя көрүүнү талап кылан, соттук териштирүүнү жүрүшүндө белгилешкен мыйзамдуулуктун бузулушуна соттук чара жарандардын укуктарын, коомдун жана мамлекеттин кызыкчылыктарын бузууга кыямат адамдардын жоопкерчилигин кароо боюнча чарадарыя көрүүтө, мийдеттендирген, аларды аткарууну натыйжалары жөнүндө кийин сотто кароо менен, сот кыйналышта аныктаган мыйзам бузуу фактыларына карап соттордун (суыкарды) жай аныктамаларын кароонун укуктук механизмдерин иштеп чыгуу</p>	<p>Мамлекеттик бийлик органдарын жана ЖӨБдү мыйзам бузууларды четтетүү боюнча, мыйзамсыз чечимдерге, аракеттерге (аракетсиздиктерге), жарандардын укуктарын, коомдун жана мамлекеттин кызыкчылыктарын бузууга кыямат адамдардын жоопкерчилигин кароо боюнча чарадарыя көрүүтө, мийдеттендирген, аларды аткарууну натыйжалары жөнүндө кийин сотто кароо менен, сот кыйналышта аныктаган мыйзам бузуу фактыларына карап соттордун (суыкарды) жай аныктамаларын кароонун укуктук механизмдерин иштеп чыгуу</p>	2026-жыл	<p>«Кыргыз Республикасынын ЖК» Кыргыз Республикасынын ЖК</p>	<p>Чарадарыя көрүүнү талап кылан, соттук териштирүүнү жүрүшүндө белгилешкен мыйзамдуулуктун бузулушуна соттук чара жарандардын укуктарын, коомдун жана мамлекеттин кызыкчылыктарын бузууга кыямат адамдардын жоопкерчилигин кароо боюнча чарадарыя көрүүтө, мийдеттендирген, аларды аткарууну натыйжалары жөнүндө кийин сотто кароо менен, сот кыйналышта аныктаган мыйзам бузуу фактыларына карап соттордун (суыкарды) жай аныктамаларын кароонун укуктук механизмдерин иштеп чыгуу</p> <p>ЖК (по согласованию) обществу бизнес-органов для предоставления средств, бюджет в республиканский</p>
4-таара. Сот, көзөмөл жана укук коргоо органдарына ишеними жогорулатуу, чынчылдык жана сатыбаданчык принциптин бекемдөө, коррупциялык укук бузуулар үчүн жоопкерчиликти күчүбастыкты камсыздоо		<p>Мамлекеттик бийлик органдарын жана ЖӨБдү мыйзам бузууларды четтетүү боюнча, мыйзамсыз чечимдерге, аракеттерге (аракетсиздиктерге), жарандардын укуктарын, коомдун жана мамлекеттин кызыкчылыктарын бузууга кыямат адамдардын жоопкерчилигин кароо боюнча чарадарыя көрүүтө, мийдеттендирген, аларды аткарууну натыйжалары жөнүндө кийин сотто кароо менен, сот кыйналышта аныктаган мыйзам бузуу фактыларына карап соттордун (суыкарды) жай аныктамаларын кароонун укуктук механизмдерин иштеп чыгуу</p>	<p>ЖК (по согласованию) обществу бизнес-органов для предоставления средств, бюджет в республиканский</p>		

		электрондук доолорду тариздөөнүн эрежелери ж.б.), жарандык, экономикалык жана административдик иштер боюнча сот жыйналыштарын видео-, үн жазууларын милдеттүү түрдө фиксациялоону киргизүү каралган мыйзамдын долбоорун иштеп чыгуу жана ЖКга киргизүү		Административдик-процесстик кодексине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы кабыл алынды		каражаттардын чегинде
3	Соттордун, кеземелдөөчү жана укук коргоо органдарынын иши жөнүндө коомчулукка туруктуу маалымдоо	Соттордун, кеземелдөөчү жана укук коргоо органдарынын ишин жалпыга маалымдоо каражаттарында, расмий сайттарда жана социалдык тармактарда, анын ичинде пресс-конференцияларды өткөрүү аркылуу (жыл сайын, ошондой эле резонанстуу кылмыш иштери боюнча ж.б.) чагылдыруу	Туруктуу	Сот, кеземел жана укук коргоо системасынын коомчулук менен маалыматтык өз ара аракеттенүү механизмдери иштелип чыкты. Маалыматтын натыйжалуулугу, ишенимдүүлүгү жана өз убагында берилиши камсыз кылынды	ЖС, жергиликтүү соттор, БП, ИИМ, УКМК, КАЫМО	Республикалык бюджет мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде
4	Кылмыш-жаза мыйзамдарын өркүндөтүү. Коррупциялык кылмыштар үчүн жоопкерчиликтен	1. Төмөнкү мүмкүнчүлүктөрдү кароо үчүн укук колдонуу практикасын, эл аралык стандарттарды жана чет өлкөлөрдүн жакшы тажрыйбаларын талдоо:	2025-2027-жылдар	Аналитикалык кат түзүлдү	БП, КАЫМО, ЖС, ИИМ, УКМК, ИОМ,	Республикалык бюджет мамлекеттик органдар үчүн каралган

20

		повлекшего вредные последствия, расширение мер ответственности за нарушения антикоррупционного законодательства				
7	Формирование единой статистической отчетности преступлений коррупционной направленности	Определение перечня преступлений коррупционной направленности, предусмотренных уголовным законодательством, для обеспечения единой системности и анализа состояния коррупционной преступности	I полугодие 2025 года	Совместным правовым актом утвержден Перечень преступлений коррупционной направленности	ГП, ВС, ГКНБ, МВД	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов
8	Повышение эффективности расследования коррупционных преступлений	Повышение эффективности и качества расследования преступлений коррупционной направленности посредством совершенствования методики организации следствия, обеспечения правовой и материально-технической базой в практической деятельности следственных подразделений, развития инструментов межведомственного взаимодействия в борьбе с коррупцией, а также внедрение правовых механизмов поощрения и стимулирования деятельности следователей	Постоянно	Приняты меры по улучшению эффективности работы следственных подразделений по расследованию преступлений коррупционной направленности	ГКНБ, МВД, ГП	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов
9	Управление конфликтом интересов в деятельности	Совершенствование (принятие) внутренних правил управления конфликтом интересов в деятельности должностных лиц	I полугодие 2026 года	Ведомственными правовыми актами утверждены (обновлены) правила управления	ГП, ВС, МВД, ГКНБ,	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных

20

		атайылап жалган билдирүү, жеке жана юридикалык жактарга юридикалык жардам көрсөткөн адамдын жана жарандын укуктарын, эркиндиктерин жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын коргоону жүзөгө ашырган адамдардын мыйзамдуу ишине тоскоолдук кылуу үчүн жоопкерчиликти күчөтүү				
		2. «Кыргыз Республикасынын Кылмыш-жаза кодексине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын долбоорун иштеп чыгуу жана ЖКга киргизүү	2026–2027-жылдар	Талдоо жүргүзүүнүн негизинде «Кыргыз Республикасынын Кылмыш-жаза кодексине өзгөртүүлөрдү киргизүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы кабыл алынды	БП, ЖС, ИИМ, УКМК, ЮМ, ЖКИ, эксперттер (макулдашуу боюнча)	
5	Коррупцияга каршы күрөшүү механизмдерин өркүндөтүү	Төмөнкү мүмкүнчүлүктөрдү кароо үчүн эл аралык стандарттарга жана сунуштамаларга, чет өлкөлөрдүн алдынкы тажрыйбасына жана улуттук мыйзамдарды колдонууга талдоо жүргүзүү:	2026-жыл	1. Ченемдик укуктук актыларды кабыл алуу жана белгиленген иш-чараларды ишке ашыруу боюнча инструменттерди киргизүү мүмкүнчүлүгү жөнүндө сунуштарды	КАЫМО, БП, ЖС, ИИМ, УКМК, ЖКИ, эксперттер (макулдашуу боюнча)	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет

22

		регулярного повышения квалификации. При необходимости вносить предложения о внесении изменений в соответствующие нормативные правовые акты				
12	Повышение профессиональной компетенции и устойчивости к соблазнам коррупционного поведения в судебных органах	Проведение регулярных специально разработанных социально-психологических тренингов по антикоррупционной модели поведения и выработке соответствующего алгоритма поведения в профессиональной деятельности судей и сотрудников судебных органов	2025–2027 годы	На основе утвержденной программы проведены тренинги. Уровень устойчивости к коррупционным проявлениям в целевых группах выше 60 %	ВШП при ВС	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию
Глава 5. Обеспечение эффективности и прозрачности деятельности государственных органов и ОМСУ в целях предупреждения коррупции						
1	Укрепление принципов прозрачности и открытости деятельности органов государственного управления и ОМСУ	1. Приведение постановления Кабинета Министров Кыргызской Республики «О некоторых мерах по реализации Закона Кыргызской Республики «О государственной гражданской службе и муниципальной службе» от 31 мая 2023 года № 293, распоряжения Премьер-министра Кыргызской Республики от 18 мая 2016 года № 281 в соответствие с законодательством	I полугодие 2025 года	Кабинетом Министров Кыргызской Республики в новой редакции принято постановление об утверждении методики по выявлению, оценке и управлению коррупционными рисками в государственных органах и ОМСУ	ГАГСМСУ, УГОПК, АДС, ИГО, эксперты (по согласованию)	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию

22

		<p>2. Закрепление в подожженных нормативных правовых актах, государственных органов и ОМСУ. возникновения коррупци, в ситуациях, по которым имеется риск — обнаружение перечня случаев и возникновения коррупци; риск которым имеется перечень случаев и ситуаций, по устранению в соответствии с, механизмов их предупреждения и учета, детализированные государственные и муниципальные (взаимной), предоставления применения мер воздействия, также при принятии решений, в нормативных полномочиях, включая полномочиях, функций и поручениях, осуществляемых в административных государственных органах и ОМСУ, рисков в деятельности измерений и оценки коррупционных систем — совершенствование системы определения коррупционных рисков и коррупционных возможностей в — исключение дублирующих норм и включая: коррупци, противостоят</p>	III квартал 2025 года	В нормативные акты	ПАТСМУ, УТОЖ,	Не предвзется
--	--	--	-----------------------	--------------------	---------------	---------------

	<p>— практика коллонуу камсыз кылуу менен коррупцилык кылмыштарга тиешеси бар юридикалык жактардын жоопкерчилик чараларын коллонууну уккулук механизмдерин киргизүү; коррупциялык укук бузулардын жасоонун натыйжасында алынган актилерди изилөө жана кайтаруу маселелерин женте салууну уккулук ченемдерин өркүнөтүү менен аякка чейин бөлүмдү түзүү (анжктоо); — коррупциялык багыттар жана коррупцияга каршы мыйзамдардын бузган кылмышка шектүү адамдар боюнча оперативдүү маалыматтарды алуу үчүн укук коргоо жана контролдоочу органдардын, тынч мамлекеттик аудит органдары жана башка компетенциялуу мамлекеттик органдардын катышуусу менен бирдиктүү иштерди камсыз кылуу.</p>	<p>интер чылуу аналитикалык кат Түзүлү 2. Талдоонун жыйынтыктары Стратегиялык ишке ашыруунун II этабын актуалдаштырылган иш-чаралар планын аяктап ары киргизүү үчүн каралы</p>		Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
--	--	--	--	--

		-- коррупциялык багыттагы иштерди иликтөөгө адистешкен тиешелүү бөлүмдөрү менен бирдиктүү, борборлоштурулган жана кез карандысыз тергөө органын түзүү максатында тергөө органдарын реформалоо.				
6	Укук бузуулар жөнүндө мыйзамдарды өркүндөтүү	Укук бузуулар жөнүндө иштерди кароодо дискрециялык ыйгарым укуктарды алып салууну, зыяндуу кесепеттерге алып келбеген эскертүү түрүндөгү жазаны рационалдуу колдонууну оптималдаштырууну, коррупцияга каршы мыйзамдарды бузгандык үчүн жоопкерчилик чараларын кеңейтүүнү караган «Кыргыз Республикасынын Укук бузуулар жөнүндө кодексине өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын Мыйзам долбоорун иштеп чыгуу жана ЖКга киргизүү	2025–2026-жылдар	«Кыргыз Республикасынын Укук бузуулар жөнүндө кодексине өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы кабыл алынды	КАБМО, БП, ЖС, ЖКИ, эксперттер, бизнес-коомдоштук (макулдашуу боюнча), ЖК	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет
7	Коррупциялык багыттагы кылмыштардын бирдиктүү	Коррупциялык кылмыштуулуктун абалын талдоо жана бирдиктүү системалуулукту камсыз кылуу үчүн кылмыш-жаза	2025-жылдын I жарым жылдыгы	Биргелешкен укуктук акт менен Коррупциялык багыттагы	БП, ЖС, УКМК, ИИМ	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде

24

	определяющих правовые и организационные основы деятельности центральных государственных органов (министерств) и административных органов (агентств), в их должностных инструкциях ответственности руководителей государственных органов (подведомственных подразделений), исполнительных ОМСУ за действие (бездействие) подчиненных сотрудников, посредством создания внутренней системы предупреждения коррупции, обеспечения регулярного контроля за соблюдением законов, состоянием служебной дисциплины		Кыргызской Республики об утверждении положений государственных органов и административных органов исполнительной власти, а также в должностные инструкции работников исполнительных ОМСУ, их подведомственных подразделений внесены дополнения, повышающие их ответственность за принятие мер по созданию внутренней системы предупреждения коррупции	АДС, Министерства и ведомства	
	3. Внедрение единых стандартов антикоррупционного поведения государственного и муниципального служащего	I квартал 2026 года	Кабинетом Министров Кыргызской Республики приняты типовые Стандарты антикоррупционного поведения государственного гражданского служащего	УГОПК, ГАГСМСУ, АДС	Не требуется

24

3	Формирование антикоррупционной политики, морально-этических норм и ОМСУ органов и службам государственных службам	1. Обеспечение соблюдения этики государственных службам	2025-2027 годы	1. Ежегодно проводятся мониторинг и анализ эффективности деятельности по этике службам, разработана утвержденная форма отчетности	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов.
2	Снижение коррупционной опасности, повышение эффективности работы в государственных органах и ОМСУ	Разработка комплекса мер по улучшению условий для привлечения высококвалифицированных специалистов и сохранения кадрового потенциала, повышение престижности и привлекательности работы в государственных органах и ОМСУ и снижение рисков проявления коррупции в секторе государственного управления	2025-2027 годы	Приняты меры по улучшению системы и минимизации рисков на государственные муниципальные должности	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов и ОМСУ
				Муниципального, служащего, устанавливающие систему запретов, ограничений и обязанностей, позволяющих обеспечить в системе государственного управления и местного самоуправления	

8	Коррупциязыяк кымыштарды тирөөнүн натыйжалуулугун жогорулатуу	Тирөөнү уюштуруу, методикасын өркүндөтүү, тирөө бөлүмдөрүнүн практикалык ишинде үзүктүк жана материалдык-техникалык база менен камсыз кылуу, коррупция менен күрөшүүдө ведомстволор арасык өз ара аракетиңуу институттерин өнүктүрүү, ошондой эле тирөөчүлөрдүн ишине колдоо көрсөтүүнүн жана түркү берүүнүн үзүктүк механизмдерин киргизүү аркылуу коррупцияны багыттагы кылмыштардын төрөөнүн азайтылууну жана сапаттын жогорулатуу	2026-жылдан I жарым жылдыгы	Ведомстволук үзүктүк акттар менен алардын камсыз аткарылышын камсыз кылышы, кылмыштык актылардын натыйжалуулугун жогорулатуу (качырылып)	Мамлекеттик органдар үчүн каражаттардын четинде республикалык бюджет
9	Узк коргоо системанын кызмат адамдарынын ишинде адамдардын ишине аярдык өзгөчө сатуунун жана фүнкцияларын чагылдырган кылмыштык актылардын катышына башкаруу аржелегин өркүндөтүү (кабыл)	Сот, кеземелде жана узк коргоо системанын кызмат адамдарынын ишине аярдык өзгөчө сатуунун жана фүнкцияларын чагылдырган кылмыштык актылардын катышына башкаруу аржелегин өркүндөтүү (кабыл)	2026-жылдан I жарым жылдыгы	Ведомстволук үзүктүк акттар менен алардын камсыз аткарылышын камсыз кылышы, кылмыштык актылардын натыйжалуулугун жогорулатуу (качырылып)	Мамлекеттик органдар үчүн каражаттардын четинде республикалык бюджет
	Статистикалык отчеттун мыйзамдарына караган коррупциялык багыттагы кылмыштардын тизмесин аныктоо			Коррупциялык багыттагы кылмыштардын тизмесин бекитиши	Республикалык бюджет

						өнөктөштөрдүн каражаттары
10	Кеземөлдөө жана укук коргоо органдарынын ишиндеги коррупциялык тобокелдиктерди башкаруу	Кеземөлдөө жана укук коргоо органдарынын ишинде коррупциялык тобокелдиктерди баалоонун жана башкаруунун ички системасын киргизүү	2025-жылдын I жарым жылдыгы	Ведомстволук укуктук актылар менен коррупциялык тобокелдиктерди баалоо жана башкаруу жөнүндө жоболор бекитилген	БП, ИИМ, УКМК, ФМ (МБК), ЮМ (ЖАК), КАЫМО	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет республикалык бюджет Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
11	Тергөөчүлөрдүн жана укук коргоо органдарынын бөлүмдөрүнүн жетекчилеринин кызмат орундарына кадрларды тандоо системасын жана практикасын жакшыртуу	Жеке сапаттарын (тажрыйбасын, көндүмдөрүн, чынчылдыгын) баалоого негизделген коррупциялык кылмыштарды иликтөөнү жүзөгө ашырган укук коргоо органдарынын кызматкерлерин тандоону жана дайындоону регламенттеген ченемдик укуктук актылардын жана ведомстволук актылардын натыйжалуулугуна мезгилдүү негизде талдоо жүргүзүү, аттестациялоо жана ротациялоо жол-жоболорун өркүндөтүү,	2025-2027-жылдар (жыл сайын)	Ченемдик укуктук актыларга түзөтүүлөрдү киргизүү зарылчылыгы жөнүндө корутундуну даярдоо менен ченемдик укуктук актылардын, анын ичинде ведомстволук актылардын натыйжалуулугуна талдоо жүргүзүлөт	ИИМ, УКМК, ЮМ (ЖАК), ФМ (МБК)	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары

26

государственного управления	<p>муниципальных служащих Кыргызской Республики. Ежегодное проведение мониторинга и анализа эффективности деятельности комиссии по этике служащих, образованных в органах государственного управления и местного самоуправления с выработкой рекомендаций и мер по устранению недостатков и соблюдению служащими принципов и норм этики при прохождении ими службы</p> <p>2. Регулярное информирование общественности о работе этических комиссий в государственных органах и ОМСУ посредством размещения информации на официальном сайте уполномоченного государственного органа по делам государственной службы и местного самоуправления</p> <p>3. Проведение на постоянной основе информационно-пропагандистской деятельности по соблюдению служащими принципов и норм этики, недопущению конфликта интересов и предупреждению коррупции в системе государственной гражданской службы и муниципальной службы, а также о популяризации через средств</p>		<p>деятельности.</p> <p>2. Итоги мониторинга размещаются на официальном сайте уполномоченного государственного органа по делам государственной службы и местного самоуправления.</p> <p>3. Разработаны и реализуются специальные программы по проведению информационно-пропагандистской деятельности о формировании устойчивого антикоррупционного поведения государственных и муниципальных служащих, соблюдении принципов и норм этики при прохождении службы, в том числе через средства массовой информации и интернет-ресурсы</p>		<p>Грантовые программы.</p> <p>Средства партнеров по развитию</p>
-----------------------------	---	--	--	--	---

26

		<p>Кыргыз Республикасынын Премьер-министринин 2016-жылдын 18-майындагы № 281 Коррупциялык тобокелдиктерди аныктоо, баалоо жана башкаруу боюнча методикалык колдонмону бекитүү жөнүндө буйругу жана Кыргыз Республикасынын банк ченемдик укуктук актыларын коррупцияга каршы аракеттенүү жөнүндө мыйзамга ылайык келтирүү, анын ичинде:</p> <ul style="list-style-type: none"> — кайталануучу ченемдерди алып салуу жана мамлекеттик органдардын системасында коррупциялык тобокелдиктерди жана коррупциогендик кызмат орундарын аныктоо; — администрациялык жол-жоболордо, функцияларда жана ыйгарым укуктарда, анын ичинде ченем жаратуу ыйгарым укуктарында камтылган мамлекеттик органдардын жана ЖӨБО ичиндеги, ошондой эле ченемдерди кабыл алууда, таасир этүү чараларын (жаза чараларын) колдонууда, мамлекеттик жана муниципалдык кызмат 	методиканы бекитүү жөнүндө токтом жаңы редакцияда кабыл алынды		енектештердун каражаттары
--	--	--	--	--	---------------------------

28

	государственной власти в отраслях социальной сферы и экономики	<p>обеспечение прозрачности и открытости процедур и процессов принятия решений, повышение информированности общества</p> <p>2. Принятие мер по сокращению перечня документов (справок, сведений и др.), требуемых от физических и юридических лиц при предоставлении услуг, данные по которым можно получить через СМЭВ «Гундук»</p> <p>3. Упрощение административных процедур в государственных органах и ОМСУ, связанных с выдачей разрешительных документов, государственной регистрации, предоставлением информации</p>	<p>2025–2026 годы</p> <p>2025–2027 годы</p>	открытости процедур, сокращение перечня требуемых документов на фоне цифровизации	ОМСУ	государственных органов
2	Совершенствование Закона Кыргызской Республики «О государственных и муниципальных услугах» в части передачи государственных и муниципальных услуг на аутсорсинг	<p>1. Разработка и внесение в ЖК проекта Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «О государственных и муниципальных услугах», предусматривающий возможность передачи государственных и муниципальных услуг частным юридическим лицам, аккредитованным государством (на аутсорсинг)</p> <p>2. Разработка Типового положения о</p>	I полугодие 2025 года	Принят Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «О государственных и муниципальных услугах»	МЭК, МЦР, МЮ, ОМСУ, УГОПК, АДС, министерства и ведомства, ОМСУ, ЖК	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов
			III квартал	Принят нормативный	МЭК,	

28

4	Обеспечение прозрачности в сфере природопользования и природопользования	Обеспечение прозрачности в сфере природопользования и природопользования с межмуниципальным сотрудничеством	2025-2027 годы	Исполнение деятельности государственной и муниципальной сфер	МПРЭПН	Республиканский бюджет в пределах средств для государственных
3	Противодействие коррупционным правонарушениям при осуществлении государственной власти	Расмотрение и анализ обращений (жалоб), поступивших в государственные органы и ОМСУ, связанных с коррупционными правонарушениями и принятием мер по недопущению и предупреждению коррупции	2025-2027 годы	Внутренними правовыми актами и ведомственными актами	Министерства и ведомств, УТОПК	Не требуется
		Юридический/финансовый акт на государственные органы и муниципальные органы ОМСУ в авторский	2025 года	Утверждение Положения правовой акт об УТОПК, МПР, министерства и ведомств, ОМСУ		

2025-2027	кварталы III	Мамлекеттик жарналарынын бийлигинин жана АК, МИЖОБМА, КАРМО, министрликтер жана ведомстволор	Мамлекеттик жарналарынын бийлигинин жана АК, МИЖОБМА, КАРМО, министрликтер жана ведомстволор	Мамлекеттик жарналарынын бийлигинин жана АК, МИЖОБМА, КАРМО, министрликтер жана ведомстволор	Мамлекеттик жарналарынын бийлигинин жана АК, МИЖОБМА, КАРМО, министрликтер жана ведомстволор	Мамлекеттик жарналарынын бийлигинин жана АК, МИЖОБМА, КАРМО, министрликтер жана ведомстволор

		(аракетсиздиги) үчүн коррупциянын алдын алуунун ички системасын түзүү, мыйзамдардын сакталышына, кызматтык тартиптин абалына үзгүлтүксүз контролду камсыз кылуу аркылуу жоопкерчилигин бекитүү		кызматтык нускамаларына коррупциянын алдын алуунун ички системасын түзүү чараларын көрбөгөндүгү үчүн алардын жетекчилеринин жоопкерчилигин жогорулаткан толуктоолор киргизилди		
		3. Мамлекеттик жана муниципалдык кызматчынын коррупцияга каршы жүрүм-турумунун бирдиктүү стандарттарын киргизүү	2026-жылдын I кварталы	Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети мамлекеттик башкаруу жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу системасында коррупциянын алдын алууну камсыз кылуучу тьбуу салуулардын, чектөөлөрдүн, милдеттердин жана уруксат берүүлөрдүн бирдиктүү системасын бешилеген	КАЙМО, МЮЖОБМА, АИК	Талап кылынбайт

30

5	Улучшение условий администрирования в местах таможенного оформления и предварительных таможенных процедур	Внедрение правовых норм организация и проведения анкетирования участников внешнеэкономической деятельности (ВЭД) о деятельности таможенных органов, где изучение общественного мнения позволит принять меры по выявлению и устранению коррупционных рисков, улучшению условий администрирования	2025–2027 годы (полугодия)	недропользования Нормативным правовым актом урегулирован порядок выявления и устранения коррупционных рисков в деятельности органов таможенной службы, на основе которого проводится анкетирование участников ВЭД	МФ (ГТС), АДС, ИГО, эксперты (по согласованию)	органов Не требуется
Глава 7. Совершенствование системы управления государственными средствами, финансового контроля и процедур закупок						
1	Повышение прозрачности бюджетных процессов, совершенствование системы контроля и укрепление финансовой дисциплины	1. Проведение анализа применения нормативных правовых актов в сфере бюджетных правоотношений, направленных на: – обеспечение законности и полноту формирования доходов, бюджетных ассигнований, реализацию государственных проектов, процессов предоставления налоговых льгот, приватизации объектов государственной (муниципальной) собственности; – принятие мер по повышению бюджетной прозрачности посредством публикации бюджетных документов, усиление механизмов контроля и надзора за расходованием бюджетных средств, вовлечение	II полугодие 2025 года	Составлена аналитическая записка	МФ, МЭК, СП, ГАУГИ, ОМСУ, ИГО, эксперты (по согласованию)	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов

30

3	Обеспечение прозрачности и добросовестности в системе налоговой таможенной службы, обеспечение лояльности и своевременности исполнения обязательств в бюджете государства	1. Установление правовых механизмов исключения коррупционных рисков, 2025 года полугодие	1 Внедрены правовые механизмы мониторинга и контроля за соблюдением законодательства таможенного	Средства партнеров по развитию органов для предоставления бюджет в Республиканский бюджет в целях предоставления государственных органов	МФ (ТНО)	МФ (ТС), УТОЛК
2	Увеличение доли безналичных платежей и расчетов	Принятие комплекса мер, направленных на увеличение доли безналичных платежей и расчетов	На ежегодной основе проводится анализ мер, принятых на направлениях доли увеличении безналичных платежей и расчетов	Республиканский бюджет в целях предоставления государственных органов	МФ, МЭК, МС	МФ, МС
3	Прозрачность исполнения обязательств в бюджете государства	2. Развитие комплексных мер, направленных на увеличение доли безналичных платежей и расчетов	Принятие правовых механизмов исключения коррупционных рисков, 2025 года полугодие	Средства партнеров по развитию органов для предоставления бюджет в целях предоставления государственных органов	МФ (ТС), УТОЛК	МФ (ТНО)

2	Мамлекеттик башкаруу жергиликтүү өз алдынча башкаруу системасынын кызматкерлеринин коррупциялык төмөндөтүү мотивациясын	Жогорку квалификациялуу адистери тартуу жана кадрдык потенциалды сактоо үчүн шарттарды жакшыртуу, мамлекеттик органдар жана ЖӨБӨ иштин кайыр-баркын жогорулатуу жана мамлекеттик башкаруу секторунда коррупциялык төбөлүктөрдүн болушун төмөндөтүү боюнча чараларды комплекси иштеп чыгуу	Мамлекеттик жана мамлекеттик кызматчынын жана мунципалдык кызмат органдарына тандоо кадарды системаны жакшыртуу боюнча чаралар көрүлү	Мамлекеттик органдар жана ЖӨБӨ бөлүнгөн каражаттардын мамлекеттик бюджет	МКОБМА, МС	Мамлекеттик органдар үчүн каражаттардын четинде мамлекеттик бюджет
3	Мамлекеттик башкаруу системасына коррупцияга каршы идиологиялык, моральдык-этикалык, адеш-ахлактык жана баалуулук багыттары калыптандыруу	1. Мамлекеттик органдардын жана ЖӨБӨ кызматчыларынын этика ченемдерин сактоо үчүн камсыз кылуу, Кыргыз Республикасынын мамлекеттик мунципалдык кызматчыларынын этика боюнча комиссиянын ишеним натыйжалуулугуна мониторинг жана тандоо жүргүзүлөт, анын иши жөнүндө отчеттуулуктуу	Мамлекеттик жана мамлекеттик кызматчынын жана мунципалдык кызмат органдарына тандоо кадарды системаны жакшыртуу боюнча чаралар көрүлү	Мамлекеттик органдар үчүн каражаттардын четинде мамлекеттик бюджет	МКОБМА, МС	Мамлекеттик органдар үчүн каражаттардын четинде мамлекеттик бюджет

	<p>кызматчылардын так аткаруусу боюнча маалыматтык-түшүндүрүү иштерин күчөтүү. Кызмат өтөөдө кемчиликтерди жоюу жана этика принциптерин жана ченемдерин сактоо боюнча сунуштамаларды жана чараларды иштеп чыгуу менен мамлекеттик башкаруу жана ЖӨБО түзүлгөн кызматчылардын этика боюнча комиссиясынын ишинин натыйжалуулугуна жыл сайын мониторинг жана талдоо жүргүзүү</p> <p>2. Мамлекеттик кызмат жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу иштери боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын расмий сайтына маалыматтарды жайгаштыруу аркылуу мамлекеттик органдардагы жана ЖӨБО этика комиссияларынын иши жөнүндө коомчулукка үзгүлтүксүз маалымдоо</p> <p>3. Кызматчылар тарабынан этиканын принциптерин жана ченемдерин сактоо, кызыкчылыктардын кагылышуусуна жол бербөө</p>	<p>формасы иштелип чыккан жана бекитилген.</p> <p>2. Мониторингдин жыйынтыктары мамлекеттик кызмат жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу иштери боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын расмий сайтына жайгаштырылат.</p> <p>3. Мамлекеттик жана муниципалдык кызматчылардын коррупцияга каршы туруктуу жүрүм-турумун калыптандыруу, кызмат өтөөдө этиканын принциптерин жана ченемдерин сактоо жөнүндө, анын ичинде жалпыга маалымдоо каражаттары жана интернет-ресурстар аркылуу маалыматтык-</p>	<p>Гранттык программалар.</p> <p>Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары</p>
--	--	--	---

32

	<p>применением автоматизированной информационной системы</p> <p>3. Активизация профилактической работы по предупреждению коррупции в таможенных органах, местах таможенного оформления и пунктах пропуска, повышение осведомленности среди общества и участников торговли о коррупционных рисках и нормах в сфере таможенного законодательства</p> <p>4. Установление прозрачных механизмов подачи жалоб и доступных каналов для сообщения о налоговых и таможенных нарушениях, противоправных действиях (бездействиях) сотрудников служб указанных сфер, укрепление взаимодействия правоохранительных и иных органов по обмену информацией, предупреждению, выявлению и пресечению правонарушений</p>	<p>2025–2027 годы</p> <p>I полугодие 2025 года</p>	<p>Проведены профилактические работы по предупреждению коррупции</p> <p>Внедрены механизмы и каналы подачи сообщений о правонарушениях, противоправных действиях (бездействиях) сотрудников налоговых и таможенных служб</p>	<p>МФ (ГТС), УГОПК, АДС</p> <p>МФ (ГНС, ГТС), ГКНБ, МВД, УГОПК</p>	
4	<p>Усиление роли и повышение эффективности внутреннего аудита в обеспечении системы внутреннего контроля</p>	<p>I полугодие 2025 года</p>	<p>Принят нормативный правовой акт Кыргызской Республики</p>	<p>МФ, СП</p>	<p>Не требуется</p>

32

5	Управление коррупционными рисками в сфере внешнего аудита	Внедрение внутренней системы оценки и управления коррупционными рисками в деятельности органов Счетной палаты Кыргызской Республики	I полугоде 2025 года	Утверждено положение об оценке и управлении коррупционными рисками в сфере внешнего аудита	СП	Не требуется
6	Совместное государственных закупок	I. Работы и принятие нормативного правового акта в области преустремленного: оплаты по контракту (авансовые выплаты, оплата поставок по частям за фактическим окончательная оплата) поставщикам закупки, направленные на исключение коррупционных рисков в деятельности организаций (заказчиков), минимизирующим организационными и поставщиками (консультантами); — повышение заниженности общественной закупки, ответственности в процессах государственных закупки, ответственности общественного контроля путем проведения мониторинга государственных закупок	I полугоде 2025 года	Принят (внесены изменения дополнения) нормативный правовой акт Кыргызской Республики	МФ, ГАТИ, СП, УЛОК, ИО, эксперты (по согласованию), ЖК	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию

4	Мамлекеттик мунисипалдык кызматчылардын кесиптик компетенттиги жогорулатуу, коррупцияга каршы турмуш-турмуш принциптерин кайраандыруу	Кызыкчылыктардын качыгышуусун бакаруу, ченемдик укуктук актыларды иптен чыгууда коррупциялык тобокшиктарды аныктоо, коррупцияга каршы ишараларды тузуу, этикалык ченемдерди сактоо, журм-турмуш коррупцияга каршы механизм мотивацияны төмөндөтүү багытталган мамлекеттик жана	2025-2027- жылдар	Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети Тарбияны Коррупцияны алдын алуу жана журм- турмуш этикалык ченемдерин сактоо жатында мамлекеттик жана мунисипалдык кызматчыларды	КАМО, МКОБМА, ФМ, КРП караштуу МБА, АИК	Мамлекеттик органар учун караган каражаттардын четинде республикалык бюджет
	Кызмат жана мунисипалдык жарандык кызмат системасында коррупцияны алдын алуу боюнча, ошондой эле жыштык маалымдоо каражаттары жана интернет-ресурстар аркылуу мамлекеттик жана мунисипалдык кызматчылардын кызматтык милдеттерин аткарууда чыныгылык, кайсылык, ак ниеттүүлүк, жопкерчилик, кесипкөйлүк, ченемдердин принциптерин пундиргаштыруу жөнүндө маалыматтык-пропагандалык ишти туркутуу негизде жургалуу	жана мамлекеттик жарандык кызмат жана мунисипалдык системасында коррупцияны алдын алуу боюнча, ошондой эле жыштык маалымдоо каражаттары жана интернет-ресурстар аркылуу мамлекеттик жана мунисипалдык кызматчылардын кызматтык милдеттерин аткарууда чыныгылык, кайсылык, ак ниеттүүлүк, жопкерчилик, кесипкөйлүк, ченемдердин принциптерин пундиргаштыруу жөнүндө маалыматтык-пропагандалык ишти туркутуу негизде жургалуу		Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети Тарбияны Коррупцияны алдын алуу жана журм- турмуш этикалык ченемдерин сактоо жатында мамлекеттик жана мунисипалдык кызматчыларды	КАМО, МКОБМА, ФМ, КРП караштуу МБА, АИК	Мамлекеттик органар учун караган каражаттардын четинде республикалык бюджет

		муниципалдык кызматчыларды коррупцияга каршы окутуу (квалификациясын жогорулатуу) системасын өнүктүрүү		окутуунун типтүү программасы бекитилген. Кызматчылардын 30 %дан кем эмесин камтуу менен окутуу тренингдери туруктуу негизде өткөрүлөт		
6-глава. Социалдык чөйрөнүн жана экономиканын тармактарында жарандардын мамлекеттик бийлик органдары менен өз ара аракеттенүүсүндө коррупциялык көрүнүштөрдүн алдын алуу						
1	Социалдык чөйрөнүн жана экономиканын тармактарында жарандардын мамлекеттик бийлик органдары менен өз ара аракеттенүүсүндө коррупциялык тобокелдиктерди минималдаштыруу	1. Бийлик органдарынын жарандар жана жеке сектор менен өз ара аракеттенүү процесстерин автоматташтырууга багытталган ченемдик укуктук актыларга талдоо жүргүзүү, жол-жоболордун жана чечимдерди кабыл алуу процесстеринин айкындуулугун жана ачыктыгын камсыз кылуу, коомдун маалымдуулугун жогорулатуу 2. «Түндүк» ведомстволор аралык электрондук өз ара аракеттенүү системасы аркылуу алууга мүмкүн болгон кызматтарды көрсөтүүдө жеке жана юридикалык жактардан талап кылынган документтердин	2025-жыл	Жол-жоболордун айкындуулугун жана ачыктыгын камсыз кылууга, санариптештирүү фонунда талап кылынган документтердин тизмесин кыскартууга багытталган ченемдик укуктук актылар кабыл алынды	КАБМО, СӨМ, ЭКМ, министрликтер жана ведомстволор, ЖӨБО	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет
			2025-2026-жылдар			

34

		2. Проведение анализа эффективности применения Типового порядка организации и осуществления закупок государственными и муниципальными предприятиями, хозяйственными обществами, где 50 и более процентов доли участия в уставном капитале принадлежат государству, для выработки предложений о возможном внесении поправок в нормативные правовые акты в сфере закупок, обеспечивающие открытость, доступность, публичность и подотчетность процедур закупок, осуществляемых указанными субъектами	2026-2027 годы	На основе анализа правоприменительной практики, при системных нарушениях и недостатках, влияющих на эффективность и экономичность использования государственных средств при проведении закупок, выработаны и внесены в нормотворческие органы рекомендации о внесении изменений в нормативные правовые акты о закупках, осуществляемых указанными субъектами	ГАУТИ	
7	Ограничение участия поставщиков и консультантов в государственных закупках, совершивших коррупционные преступления, преступления против собственности	Разработка и внесение в ЖК проекта Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «О государственных закупках», запрещающий заключение контракта о закупках или рамочное соглашение с поставщиком или консультантом, совершившим коррупционное преступление, мошенничество и иные преступления против	2025 год	Принят Закон Кыргызской Республики «О внесении изменений в Закон Кыргызской Республики «О государственных закупках» и внедрены автоматизированные процессы, обеспечивающие сведениями о наличии	МФ, ИГО, эксперты (по согласованию), МВД, МЦР, ЖК	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию

34

		көрсөтүү боюнча функцияларына талдоо жүргүзүүнү уюштуруу боюнча, ошондой эле мамлекеттик органдардын жана ЖӨБОНун мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүлөрүн аутсорсингте берүүнүн вариантын аныктоо жана баалоо үчүн рыноктун даярдыгын талдоо тартибин аныктоо боюнча методикалык көрсөтмөлөрдү караган мамлекеттик жана муниципалдык кызмат көрсөтүүгө юридикалык/жеке жактарды мамлекеттик аккредитациялоо жөнүндө типтүү жобону иштеп чыгуу			министрликтер жана ведомстволор, ЖӨБО	
3	Жарандардын мамлекеттик бийлик органдары менен өз ара аракеттенүүсүндө коррупциялык көрүнүштөрдүн алдын алуу	Коррупцияга жол бербөө жана алдын алуу боюнча чараларды көрүү менен коррупциялык укук бузууларга байланыштуу мамлекеттик органдарга жана ЖӨБО келип түшкөн кайрылууларды (дагтанууларды) кароо жана талдоо жүргүзүү	2025–2027-жылдар	Ички укуктук актылар аркылуу Коррупцияны алдын алуу чараларын көрүү менен кайрылууларга талдоо жүргүзүүнүн тартиби жөнгө салынды, ал жыл сайын жүргүзүлөт	Министрликтер жана ведомстволор, БП, КАБМО	Талап кылынбайт
4	Жаратылышты пайдалануу жана жер казынасын	Кен казып алуу тармактарынын жана жаратылышты пайдалануучулардын	2025–2027-жылдар	Жаратылышты пайдалануу жана жер казынасын	ЖРЭТКМ	Мамлекеттик органдар үчүн каралган

36

	государственных закупок					
10	Обеспечение прозрачности бенефициарных владельцев юридических лиц	Разработка и внедрение правовых и институциональных механизмов обеспечения идентификации и верификации бенефициарных владельцев юридических лиц с целью формирования уполномоченным государственным органом электронной базы данных о бенефициарных владельцах юридических лиц, созданных и зарегистрированных на территории Кыргызской Республики	2025 год	На законодательном уровне обеспечено раскрытие и публикация информации о бенефициарных владельцах юридических лиц. В базе данных уполномоченного государственного органа обеспечена достоверная и актуальная информация о бенефициарных владельцах юридических лиц. Функционирует электронная база данных о бенефициарных владельцах юридических лиц, созданных и зарегистрированных на территории Кыргызской Республики	МФ (ГСФР), МЭЖ, МЮ, ЖК	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию
11	Внедрение электронного аудита посредством применения информационных технологий	Разработка правил проведения электронного аудита использованных государственных средств уполномоченными органами, внедрение программного	2025 год	Принят нормативный правовой акт об утверждении правил проведения электронного аудита. Внедрена	МФ, ГП «Инфосистемс», СП	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных

36

1	Оптимизация и совершенствование законодательства, регулирующего деятельность субъектов	1. Разработка и внесение в ЖК проекта Предпринимательского кодекса Кыргызской Республики, определяющего правовые основы, гарантии защиты интересов предпринимательской деятельности, направленного на создание благоприятной деловой среды, минимизацию коррупционных рисков	2. Оценка деятельности государственных контролирующих органов в соответствии с Законом Кыргызской Республики «О порядке проведения проверок субъектов предпринимательства»	Иринат Предпринимательский кодекс Кыргызской Республики Иринат	Иринат Предпринимательский кодекс Кыргызской Республики Иринат	ММК, бизнес-сообщество (по согласованию), АДС, ЖК	ММК, III	Средства партнеров по развитию органов государственной власти
Глава 8. Совершенствование системы защиты субъектов предпринимательства и развитие благоприятной инвестиционной среды, неополучение коррупционных проважений								
	обеспечения «Электронный аудит»	автоматизированная электронная система «Электронный аудит», позволяющая связать нагрузки на объекты государственного аудита путем исключения контактов и коррупционных рисков, сократить сроки его проведения и обеспечить оперативно принимать решение						Средства партнеров по развитию органов.

5	Пайдалануу айкындуулукту камсыз кылуу	айкындуулук демилгесинин стандартка ылайык аткарууну камсыздоо	Укуктук ченемдерди киргизүү, тынчтык экономикалык иштин (ЭИ) катышуучуларын бажы органдарынын иши жөнүндө суражкылоону уюнттуруу жана өткөрүү, мында коомдук тобокелдиктерди аныктоо жана жоюу, административиялоо шарттарын жакшыртуу боюнча паратын көрүүгө мүмкүнчүлүк берет	2025-2027-жылдары (жарым жылдар (жарым жылдык))	Ченемдик укуктук акты менен бажы кызматчынын органдарынын ишиндеги коррупциялык тобокелдиктерди аныктоо жана жоюу тартып жөнө салынып, анын негизинде ТЭИнин суражкылоо катышуучуларын жүргүзүлөт	ФМ (МБК), АИК, ЖКИ, эксперттер (макулдашуу боюнча)	Талап кылындайт	каражаттардын четинде бюджет
1	Бюджеттик процесстердин ачык-айкындуулугун жакшыртуу, контролоо системасын өркүндөтүү	Бюджеттик укуктук мамилелер чөйрөсүндөгү ченемдик укуктук актыларды колдонууга талдоо жүргүзүү: -- каргачерлер, бюджеттик боюнчө каражаттарды	1. Төмөнкүлөргө багытталган бюджеттик	2025-жылдары	Аналитикалык кат	ФМ, ЭКМ, ЭИ, ММБМА, ЖӨБ, ЖКИ, эксперттер	Мамлекеттик органдар үчүн караган каражаттардын четинде бюджет	
7-түзөтмө. Мамлекеттик каражаттарды башкаруу, финансылык контролоо системаларын жана сатып алуу жол-жоболорун өркүндөтүү								

	финансылык тартипте бекемдөө	түзүүнүн, мамлекеттик долбоорлорду ишке ашыруунун, салык жеңилдиктерин берүүнүн, мамлекеттик (муниципалдык) менчик объекттерин менчиктештирүү процесстерин ишке ашыруунун мыйзамдуулугун жана толуктугун камсыз кылуу; — бюджеттик документтерди жарыялоо аркылуу бюджеттин ачык-айкындуулугун жогорулатуу боюнча чараларды көрүү, бюджеттик каражаттардын чыгымдалышын контролдоо жана көзөмөлдөө механизмдерин бекемдөө, бюджеттик процесстерге жарандык коомду тартуу, жаңы санариптик технологияларды пайдаланууда жарандардын маалымдуулугун жогорулатуу			(макулдашуу боюнча)	
		2. Бюджеттик ачык-айкындуулук чөйрөсүндө ченемдик-укуктук актыларды иштеп чыгуу жана кабыл алуу	2026-жыл	Ченемдик укуктук акт кабыл алынды	ФМ, ЭП	
2	Накталай эмес төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн көбөйтүү	Накталай эмес төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн көбөйтүүгө багытталган чаралардын комплексин кабыл алуу	2025–2027-жылдар	Жыл сайын накталай эмес төлөмдөрдүн жана эсептешүүлөрдүн үлүшүн көбөйтүүгө	УБ, ФМ, ЭКМ	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде

38

2	Обеспечение бесконтактного согласования предписания уполномоченных государственных органов на проведение проверок субъектов предпринимательства в соответствии с законодательством	Модернизация и обновление портала proverka.gov.kg Министерства экономики и коммерции Кыргызской Республики	2025 год	Плановые и внеплановые проверки субъектов предпринимательства, проводимые уполномоченными органами, согласовываются через портал proverka.gov.kg с применением информационных технологий (QR-код и т. п.)	МЭК, ГП	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию
3	Внедрение профессиональных стандартов добросовестного управления для управленцев и менеджеров коммерческих организаций	Проведение широкой информационной кампании о преимуществах и выгодах стандарта ISO 37001 и принципов корпоративного управления Организации экономического сотрудничества и развития (ОЭСР)	2025 год	Проведена информационная кампания	МЭК (СРНФР)	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию
4	Внедрение принципов корпоративного управления и публичной отчетности для бизнес-сфер	Разработка механизмов внедрения добросовестного корпоративного управления	2025–2027 годы	Внедрены принципы корпоративного управления в крупные, средние компании (банки, холдинги, госпредприятия и акционерные общества с	МЭК (СРНФР)	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов.

38

5	Создание правовой и институциональной основы деятельности предприятий	Возобновление активной работы института уполномоченного лица по защите прав субъектов Республики Карыльская (бизнес-омбудсмена), регламентация его правовой и институциональной деятельности	2025-2026 годы	Разработан и принят Закон Карыльской Республики «Об уполномоченном бизнес-омбудсмене, сообществе (то согласованно), средствах развития по развитию	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию
6	Внедрение правовых инструментов защиты прав субъектов предприятия	1) мониторинг соблюдения основ: обеспечение принятия решений, вынесенных по итогам проверок, включавшего в себя анализ доступности и эффективности механизмов и каналов обжалования решений; защита прав предпринимателей; проведение анализа практики и результатов проводимых проверок, включая выявление случаев злоупотребления полномочиями, коррупционных правонарушений или необоснованных действий государственных и муниципальных органов	2025-2027 годы	На периодичной основе проводится мониторинг (сообщений) субъектов (сообщений) субъектов деятельности по мере выполнения и защиты прав предпринимателей (по согласованию) бизнес-омбудсмен	МЖК, АДС, бизнес-омбудсмен (по согласованию)	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию

3	Машкеттин Бюджетные миллетүү төмөрдүн толук жана өз убагында келип түшүүсү камсыз кылуу саясат жана бакы кызматынын системасына ачык-айкындуулукту камсыздоо	1. Функционалдык ишке ашыруу коррупциялык тобокелдиктерге, мүмкүнчүлүктөргө алаардын саясат кызматы системасынын кызматкердине жол бербөөнүн таасирине жол бербөөнүн белгилөө.	2. Автоматташтырылган маалыматтык системаны менен бакы системаны кыргыз мыйзамдарына сакташына системалуу мониторинг жана контроль жүргүзүүнү уюштуруу (өркүндөтүү), анын ичинде товардык импорт/экспорттун жөнүгүүсү өлкөнүн менен маалымат алмашуу.	3. Бакы органдарына, бажылык гарнизондук жана өлкөдө жүргүзүлгөн коррупциялык айып алуу боюнча профилдиктик иштерди активдештирүү.	2025-2027-жылдар	Коррупцияны алдын алуу боюнча профилдиктик иштер жүргүзүлүү	ФМ (МЖК), АИК	ФМ (МЖК), КАБИО	ФМ (МЖК)	Мамлекеттик органдар үчүн караган каражаттардын четинде республикалык бюджет өнүгүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
										Республикалык кабыл алынган чараларга талноо жүргүзүлөт

		коомчулуктун жана соода ишинин катышуучуларынын арасында бажы мыйзамдары чөйрөсүндөгү коррупциялык тобокелдиктер жана ченемдер жөнүндө маалымдуулукту жогорулатуу				
		4. Салык жана бажы мыйзам бузуулары, көрсөтүлгөн чөйрөлөрдөгү кызматкерлердин укукка каршы аракеттери (аракетсиздиги) жөнүндө билдирүү үчүн даттанууларды берүүнүн ачык механизмдерин жана жеткиликтүү каналдарын белгилөө, маалымат алмашуу, укук бузуулардын алдын алуу, аныктоо жана бөгөт коюу боюнча укук коргоо жана башка органдар менен өз ара аракеттенүүнү бекемдөө	2025-жылдын I жарым жылдыгы	Салык жана бажы кызматтарынын кызматкерлеринин укук бузуулары, укукка каршы аракеттери (аракетсиздиги) жөнүндө билдирүүлөрдү берүүнүн механизмдери жана каналдары ишке киргизилди	ФМ (МСК, МБК), УКМК, ИИМ, КАБИМО	
4	Ички контроль системасын камсыз кылууда ички аудиттин ролун күчөтүү жана натыйжалуулугун жогорулатуу	Финансылык тартипти бузуулардын жана Коррупцияны алдын алуу боюнча ички аудит кызматынын ишин күчөтүүгө багытталган ченемдик укуктук актыны иштеп чыгуу жана кабыл алуу	2025-жылдын I жарым жылдыгы	Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук акты кабыл алынган	ФМ, ЭП,	Талап кылынбайт
5	Тышкы мамлекеттик аудит чөйрөсүндө коррупциялык	Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын органдарынын ишинде	2025-жылдын	Тышкы мамлекеттик аудит чөйрөсүндө коррупциялык	ЭП	Талап кылынбайт

40

		2. Разработка и внедрение в работе уполномоченных государственных органов автоматизированной информационной системы, позволяющей формировать список риск-ориентированных субъектов, подлежащих проверке по выявленным критериям риска. Предусмотреть обратную связь с субъектами предпринимательства, обеспечить открытый доступ к документам на сайтах уполномоченных государственных органов, регламентирующих процесс проведения проверок с описанием прав субъектов предпринимательства	2025–2026 год	Внедрена автоматизированная информационная система, позволяющая формировать список риск-ориентированных субъектов, подлежащих проверке исключительно по выявленным критериям риска	МЭК, уполномоченные органы, МФ, МЦР	
		3. Внедрение в официальный портал МЭК по проверкам деятельности субъектов предпринимательства электронную цифровую подпись (ЭЦП) при регистрации проверок субъектов предпринимательства	2025–2026 год	Исключение коррупционных рисков при осуществлении процедуры согласования предписаний государственных контролирующих органов (ГКО) на проведение плановых и внеплановых проверок субъектов предпринимательства	МЭК, уполномоченные органы, МФ, МЦР	
		4. Разработка и внедрение правовых механизмов проверки субъектов предпринимательства, проводимой	2025–2026 годы	Принят нормативный акт, определяющий порядок	МЭК, ГП, ГКНБ,	

40

		сатып алууларга мониторинг жүргүзүү жолу менен коомдук контролду жүзөгө ашыруу.				
		2. Аталган субъекттер тарабынан жүргүзүлүүчү сатып алуу жол-жоболорунун ачыктыгын, жеткиликтүүлүгүн, маалымдуулугун жана отчеттуулугун камсыздаган, сатып алуулар чөйрөсүндөгү ченемдик укуктук актыларга мүмкүн болуучу түзөтүүлөрдү киргизүү жөнүндө сунуштарды иштеп чыгуу үчүн Мамлекеттик жана муниципалдык ишканалар, уставдык капиталдагы катышуу үлүшүнүн 50 жана андан ашык пайызы мамлекетке таандык болгон чарбакер коомдор тарабынан сатып алууларды уюштуруунун жана ишке ашыруунун тинтүү тартибин колдонуунун натыйжалуулугуна талдоо жүргүзүү	2026-2027-жылдар	Укук колдонуу практикасын талдоонун негизинде, сатып алууларды жүргүзүүдө мамлекеттик каражаттарды пайдалануунун натыйжалуулугуна жана үнөмдүүлүгүнө таасир этүүчү системалык бузуулар жана кемчиликтер болгондо аталган субъекттер тарабынан жүргүзүлүүчү сатып алуулар жөнүндө ченемдик укуктук актыларга өзгөртүүлөрдү киргизүү тууралуу сунуштамалар иштелип чыкты жана ченем жаратуучу органдарга киргизилди	ММБМА	
7	Коррупциялык кылмыштарды,	Коррупциялык кылмыш, алдамчылык жана Кыргыз	2025-жыл	«Мамлекеттик сатып алуулар жөнүндө»	ФМ,	Мамлекеттик органдар үчүн

42

	базы данных национальных публичных должностных лиц (ПДЛ)	данных национальных ПДЛ, с интеграцией со СМЭВ «Түндүк» и размещением сервиса в Каталоге решений межведомственного взаимодействия участниками СМЭВ «Түндүк»	полугодие 2025 года	функционирование базы данных ПДЛ при уполномоченном государственном органе в сфере государственной службы и местного самоуправления. Наличие актуальной и обновляемой базы данных ПДЛ со счетчиком посещений идентифицированных лиц.	МФ (ГСФР), МФ (ГНС), МЦР, министерства и ведомства, ОМСУ	бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов
3	Цифровизация бюджетных процессов	1. Проведение анализа и оценки существующих бюджетных процессов, изучение цифровых инструментов и платформ для бюджетных процессов и внесение предложений для автоматизации бюджетных процессов 2. Внесение изменений или разработка проекта нормативного правового акта (внесение изменений в нормативные правовые акты), регулирующего вопросы цифровизации бюджетных процессов 3. Разработка цифрового инструмента для бюджетных процессов, проведение обучения и подготовка сотрудников к использованию новых цифровых	II квартал 2025 года	Составлена аналитическая записка	МФ, ГП «Инфосистемс»	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов.
			II полугодие 2025 года	Принят нормативный правовой акт, регулирующий вопросы цифровизации бюджетных процессов	МФ	Средства партнеров по развитию
			2025-2026 годы	Разработан проект цифрового инструмента для бюджетных процессов, проведены обучения и подготовка	МФ, ГП «Инфосистемс»	

42

	алууларга катышуусу үчүн чектөө чараларын жана жоопкерчиликти киргизүү	(консультанттарды) блокировкалоо механизмдерин ишке ашыруу, ошондой эле акниет эмес берүүчүлөрдүн жана консультанттардын маалыматтар базасындагы берүүчүлөрдүн (консультанттардын) бир булактан алуу методу менен сатып алууларга катышуу мүмкүнчүлүгүн жоюу		блокировкалоонун автоматташтырылган системасы иштөөдө		Өнүктүрүү бөлүмчө өнөктөштөрдүн каражаттары
9	Мамлекеттик сатып алууларга мониторинг жүргүзүү аркылуу мамлекеттик сатып алуулар процесстерине коомчулуктун кызыгуу денгээлин, коомдук контролду жогорулатуу	Отчеттук маалыматтарды мамлекеттик сатып алуулардын веб-порталында жарыялоо	Квартал сайын	Сатып алуулар процесстери жөнүндө коомчулуктун маалымдуулугу камсыздалды	ФМ	Талап кылынбайт
10	Юридикалык жактардын бенефициардык ээлеринин ачык-айкындуулугун камсыздоо	Ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган тарабынан Кыргыз Республикасынын аймагында түзүлгөн жана катталган юридикалык жактардын бенефициардык ээleri жөнүндө электрондук маалыматтар базасын түзүү максатында юридикалык жактардын бенефициардык ээлерин	2025-жыл	Мыйзам чыгаруу денгээлинде юридикалык жактардын бенефициардык ээleri жөнүндө маалыматтарды ачыкка чыгаруу жана жарыялоо камсыздалды.	ФМ (ФЧМК), ЭКМ, ЮМ, ЖК	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет.

44

	выдаче электронных разрешительных документов посредством информационной системы «Единого окна» в сфере внешней торговли (ИСЕО)	предусматривающие оптимизацию административных процедур при подготовке документов для осуществления внешнеторговых операций посредством применения цифровых технологий 2. Использование ИСЕО для выдачи в электронном формате лицензий / заключений / разрешений на экспорт/импорт/транзит специфических товаров		Кыргызской Республики		пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию
7	Модернизация автоматизированной системы закупок	1. Совершенствование электронной системы государственных закупок, которая основывается на принципах эффективности, прозрачности, доступности информации о процедурах государственных закупок, конкуренции среди поставщиков/консультантов, об объективных критериях принятия решения и исполнения контрактов о закупках 2. Цифровизация отчетности акционерных обществ с государственным участием, государственных и муниципальных предприятий о закупках товаров, работ и услуг. Постепенное внедрение	2025 год	Лицензия/заключение/разрешения на экспорт/импорт/транзит специфических товаров выдаются через ИСЕО	МФ, ГП «Инфосистемс»	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию
			2025 год	Приняты меры по обновлению портала государственных закупок, с использованием новых информационных технологий в целях совершенствования системы государственных закупок, включая вопросы администрирования контрактов	ГАУГИ, МПР, ГП «Инфосистемс»	

44

				мамлекеттик аудит объекттерине жүктөмдү азайтууга, аны жүргүзүү мөөнөттөрүн кыскартууга жана оперативдүү чечим кабыл алууну камсыздоого мүмкүндүк берген «Электрондук аудит» автоматташтырылган электрондук системасы ишке киргизилди		Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
8. Ишкердик субъекттерин коргоо системасын өркүндөтүү жана жагымдуу инвестициялык чөйрөнү өнүктүрүү, коррупциялык көрүнүштөргө жол бербөө						
1	Ишкердик ишти жөнгө салуучу мыйзамдарды оптималдаштыруу жана өркүндөтүү	1. Жагымдуу ишкер чөйрөнү түзүүгө, коррупциялык тобокелдиктерди минималдаштырууга багытталган ишкердик ишти коргоонун укуктук негиздерин, кепилдиктерин аныктоочу Кыргыз Республикасынын Ишкердик кодексинин долбоорун иштеп чыгуу жана ЖКга киргизүү	2025–2026-жылдар	Кыргыз Республикасынын Ишкердик кодекси кабыл алынды	ЭКМ, бизнес-коомдоштук (макулдашуу боюнча), АИК, ЖК	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет.

46

		документооборота для фиксации состояния и местонахождения груза, резервирование транспортно-логистических мощностей; – онлайн выдачу электронных товаросопроводительных документов				Средства партнеров по развитию
10	Цифровизация платных государственных услуг в области стандартизации и метрологии	1. Продолжение поэтапной технической работы по подключению сервера к СМЭВ «Тундук» 2. Разработка информационного фонда в области обеспечения единства измерений	2025–2027 годы	Прозрачный автоматизированный механизм взаимодействия между государственными органами и производственными секторами	МЭК (ЦСМ), МЦР	Республиканский бюджет, международные доноры, грантовые средства
11	Цифровизация государственных и муниципальных услуг, административных процедур	1. Обеспечение перевода предоставления государственных и муниципальных услуг, включая выдачи лицензий и разрешений, в электронно-цифровом формате посредством Государственного портала электронных услуг и цифрового взаимодействия государственных (муниципальных) органов через СМЭВ «Тундук», применение цифровых технологий в процессе осуществления административной процедуры, внедрение во всех отраслях экономики АИС, интеграция с другими АИС 2. Создание цифрового учета	2025–2026 годы	Государственные и муниципальные услуги предоставляются населению в электронно-цифровом формате, минимизированы коррупционные риски	Министерства и ведомства, ОМСУ, МЦР	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию
			2025–2026	Внедрены цифровые	ГАЗРКГК,	

46

						Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
4	Бизнес чөйрө үчүн корпоративдик башкаруу жана ачык отчеттуулук принциптерин ишке киргизүү	Ак ниеттүү корпоративдик башкарууну ишке киргизүү механизмдерин иштеп чыгуу	2025–2027-жылдар	Ири, орто компанияларда (банктер, холдингдер, мамлекеттик ишканалар жана капиталында мамлекеттик үлүштөрү бар акционердик коомдор) корпоративдик башкаруу принциптери ишке киргизилди	ЭКМ (ФРЖКК)	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет. Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
5	Ишкердик иштин субъекттеринин укуктарын, эркиндиктерин жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын коргоо боюнча ыйгарым укуктуу адамдын ишинин укуктук жана институттук негиздерин түзүү	Ишкердик иштин субъекттеринин укуктарын коргоо боюнча ыйгарым укуктуу адам институтунун (Бизнес-акыйкатчы) ишинин укуктук жана институттук негиздерин регламенттештирүү менен анын активдүү ишин кайра баштоо	2025–2026-жылдар	«Ишкердик иштин субъекттеринин укуктарын, эркиндиктерин жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын коргоо боюнча ыйгарым укуктуу адам (Бизнес-акыйкатчы) жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы иштелип чыкты жана кабыл алынды	ЭКМ, Бизнес-акыйкатчы, бизнес-коомдоштук (макулдашуу боюнча) ЖК	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет. Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары

48

12	Взаимодействие государственных органов и граждан по информированности о возможностях получения государственных (муниципальных) услуг в рамках цифровизации	Принятие организационных и практических мер по расширению информированности граждан о возможности получения государственных (муниципальных) услуг (справки и т. д.) через интернет-ресурсы	2025–2027 годы	Приняты меры по обеспечению граждан информацией о возможности получения государственных услуг через интернет-ресурсы	МЦР, министерства и ведомства	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов
13	Обеспечение прозрачности проверки деклараций государственных и муниципальных служащих	Автоматизация процедуры проверки (анализа) достоверности и полноты сведений, указанных в единой налоговой декларации физических лиц, замещающих или занимающих государственные и муниципальные должности, и их близких родственников	I полугодие 2025 года	Внедрена автоматизированная система мониторинга единой налоговой декларации	МФ (ГНС), ГУ «Салык Сервис», УГОПК	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию
14	Автоматизация и развитие системы управления безопасностью	Продолжение внедрения проекта «Безопасный город» с расширением географического охвата и функционала, предусматривающего вопросы профилактики правонарушений и преступности в общественных местах населенных пунктов	2025–2027 годы	Проект «Безопасный город» расширяет географический охват и функционал	МЦР, ГП, МВД, ПП ПКР в областях, мэрии городов	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства

48

		критерийлери боюнча текшерүүгө тийиш болгон тобокелдикке багытталган субъекттердин тизмесин түзүүгө мүмкүндүк берет. Ишкердик субъекттери менен кайгарым байланышты кароо, ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдардын сайттарында текшерүүлөрдү жүргүзүү процессин жөнгө салуучу, ишкердик субъекттеринин укуктарын баяндоочу документтерге ачык жеткиликтүүлүктү камсыздоо		текшерүүгө тийиш болгон тобокелдикке багытталган субъекттердин тизмесин түзүүгө мүмкүндүк берет		
		3. ЭКМнын расмий порталында ишкердик субъекттерин каттоодо ишкердик субъекттеринин ишин текшерүү боюнча электрондук санариптик кол тамганы (ЭСК) ишке киргизүү	2025–2026-жылдар	Ишкердиктин субъекттерине пландуу жана пландан тышкаркы текшерүүлөрдү жүргүзүүгө мамлекеттик контролдоо органдарынын (МКО) жазма буйруктарын макулдашуу жол-жоболорун жүргүзүүдө коррупциялык тобокелдиктерди жоюу	ЭКМ, ыйгарым укуктуу органдар, ФМ, СӨМ	

50

	делам			судебного разбирательства		Средства партнеров по развитию
18	Модернизация АИС «Единого реестра преступлений» (ЕРП)	Совершенствование и расширение функционала АИС ЕРП, а также приведение в соответствие с вводимыми изменениями в уголовное и уголовно-процессуальное законодательства, поэтапная интеграция взаимосвязанных между собой систем цифровизации деятельности судебных, надзорных и правоохранительных органов	Поэтапно, 2025–2027 годы	Проведена модернизация АИС «ЕРП». Разработаны и внедрены дополнительные модули: – электронное уголовное дело; – автоматизация статистической отчетности; – автоматизация отчетности и других аспектов	ГП, МВД, ГКНБ, ВС, МЦР	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию
19	Обеспечение доступа граждан к информации	1. Систематическое обнародование на официальных сайтах надзорных и правоохранительных органов статистических данных и информации о принимаемых мерах по противодействию коррупции	2025–2027 годы	Приняты меры по обнародованию на официальных сайтах статистических данных и информации в области противодействия коррупции	ГП, МВД, ГКНБ, МФ (ГТС), МЮ (СИИ)	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов.
		2. Периодическое обнародование на официальных сайтах государственных органов и ОМСУ информации об их деятельности, о проводимой работе по предупреждению коррупции,	2025–2027 годы	Приняты меры по обнародованию на официальных сайтах государственных органов и ОМСУ информации об их	Министерства и ведомства, ОМСУ, МЦР, УГОПК	Средства партнеров по развитию

50

		жайылтуунун, электрондук форматта кызматтарды көрсөтүүнүн санариптик технологияларынын негизинде мамлекеттик башкаруу системасынын иштөөсү				өнөктөштөрдүн каражаттары
2	Улуттук таанымал кызмат адамдарынын (мындан ары – ТКА) бирдиктүү маалыматтар базасын иштеп чыгуу	«Түндүк» ВЭӨС менен интеграциялоо жана «Түндүк» ВЭӨС катышуучуларынын ведомстволор аралык өз ара аракеттенүү чечимдеринин каталогуна сервиси жайгаштыруу менен улуттук ТКА маалыматтар базасынын бирдиктүү форматын түзүү	2025-жылдын I жарым жылдыгы	Мамлекеттик кызмат жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын алдында ТКА маалыматтар базасынын болушу жана толук иштөөсү. Идентификацияланган адамдардын барууларын эсептегич менен актуалдуу жана жаңыртылуучу ТКА маалыматтар базасынын болушу	МКОЖБМА, ФМ (ФЧМК), ФМ (МСК), СӨМ, министрликтер жана ведомстволор, ЖӨБО	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет.
3	Бюджеттик процесстерди санариптештирүү	1. Учурдагы бюджеттик процесстерге талдоо жүргүзүү жана баалоо, бюджеттик процесстер үчүн санариптик инструменттерди жана платформаларды изилдөө жана бюджеттик процесстерди	2025-жылдын II кварталы	Аналитикалык жазуу түзүлү	ФМ, «Инфосистемс» МИ	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет.

52

		конкурсов на вакантные должности судей, сотрудников надзорных и правоохранительных органов с обязательным применением цифровых технологий				
21	Цифровизация воинского учета	Развитие программного обеспечения и функционала автоматизированной информационной системы учета призывников и военнообязанных	2027 год	Применены современные технологии в системе воинского учета, облегчающие работу сотрудников военкоматов в части регистрации (снятия с регистрации) военнослужащих, военнообязанных и призывников по месту жительства	МО, МЦР	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию
Глава 10. Участие гражданского общества в сфере противодействия коррупции						
1	Участие гражданского сектора в разработке и реализации антикоррупционной политики	Выработать механизмы, обеспечивающие широкое и открытое участие гражданского общества в антикоррупционных мероприятиях, включающих: – участие в разработке и реализации стратегии антикоррупционной политики, государственных программ, планов и других значимых документов в области предупреждения коррупции; – участие в разработке проектов нормативных правовых актов;	2025–2027 годы	Созданы различные формы участия гражданского общества в сфере противодействия коррупции. Механизм взаимодействия государства с гражданами и институтами гражданского общества в сфере противодействия коррупции	АДС, УГОПК, ГАГСМСУ, ИГО, эксперты, бизнес-сообщество (по согласованию)	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию

52

	кызматтарды башкаруунун электрондук системасын өркүндөтүү	автоматташтырылган маалыматтык системаларын автоматташтыруу жана өркүндөтүү	жарым жылдыгы	органдарынын кызматкерлери менен түз байланышын минималдаштыруу		каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет.
5	Тышкы экономикалык ишти жөнгө салуу системасында «Бирдиктүү терезе» механизмин өнүктүрүү	1. Бажы органдары тарабынан бажылык тариздөөдө уруксат берүүчү документтердин электрондук форматтарын пайдалануу; 2. Бажы контролунун автоматташтырылган системаларын өнүктүрүү	2025–2027-жылдар	Бажылык тариздөө «бирдиктүү терезе» маалыматтык системасында жеткиликтүү болгон уруксат берүүчү документтердин электрондук форматтарын пайдалануу менен жүргүзүлөт. Бажы контролу системасы автоматташтырылды	ФМ (МБК), «Инфосистемс» МИ, ЭКМ («БТЬ» МИ)	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет.
6	Тышкы соода чөйрөсүндө «Бирдиктүү терезе» маалыматтык системасы (мындан ары – БТМС) аркылуу электрондук уруксат берүүчү документтерди берүү боюнча бизнес-	1. Санариптик технологияларды колдонуу аркылуу тышкы соода операцияларын жүргүзүү үчүн документтерди даярдоодо административдик жол-жоболорду оптималдаштырууну караган ченемдик укуктук актыларга өзгөртүүлөрдү киргизүү 2. Өзгөчө товарларды экспорттоого/импорттоого/	2025–2027-жылдар	Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары кабыл алынды	ЭКМ («БТЬ» МИ)	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет. Өнүктүрүү боюнча
			Дайыма	Өзгөчө товарларды экспорттоого/		

54

		процедур обратной связи по эффективному рассмотрению гражданских инициатив				
2	Организация научно-практических мероприятий республиканского и международного масштабов по антикоррупционной тематике	Организация и проведение республиканских, международных конференций, круглых столов на антикоррупционную тематику и участие в подобных мероприятиях	2025–2027 годы	Проведены научно-практические мероприятия по антикоррупционной тематике	УГОПК, АДС, АГУ при ПКР, НИСИ, министерства и ведомства, учреждения образования и науки, ИГО, эксперты (по согласованию)	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию
3	Повышение эффективности взаимодействия государственных органов и ОМСУ с общественностью, направленной на активное участие граждан в сфере противодействия коррупции	1. Проведение анализа основных тенденций развития взаимодействия государственных/муниципальных органов и гражданского общества в сфере противодействия коррупции 2. Выработка мер по совершенствованию имеющихся механизмов взаимодействия органов государственной власти и местного самоуправления с гражданским обществом	2025 год	Проведен анализ взаимодействия	УГОПК, АДС, ГАГСМСУ, ИГО (по согласованию)	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию
		3. Обеспечение участия	2025–2027	Внедрен действующий механизм взаимодействия с институтами гражданского общества по эффективной разработке и реализации антикоррупционной политики		
				Обеспечено активное		

54

		сатып алууларын банктык коштоону этап-этабы менен ишке киргизүү		жарыялоонун эсебинен жүргүзүлүп жаткан сатып алуулардын ачык-айкындуулугун камсыздоо жана сатып алуучу уюмдардын жоопкерчилигин жогорулатуу боюнча чаралар көрүлдү		
8	Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигинин алдындагы Кыргыз аккредитациялоо борбору (мындан ары – КАБ) тарабынан көрсөтүлүүчү мамлекеттик кызматтарды санариптештирүүнү оптималдаштыруу	Жеринде баалоо процессинен тышкары, аккредитациялоонун бардык этаптары боюнча «e-аккредитация» маалыматтык тармагын оптималдаштыруу процесстерин улантуу	2025–2027-жылдар	КАБдын мамлекеттик кызматтары (жеринде баалоо процессинен жана этабынан тышкары) аккредитациялоо боюнча иштин акыркы натыйжасына чейин Электрондук кызмат көрсөтүүлөрдүн мамлекеттик порталында электрондук форматта көрсөтүлүүдө	ЭКМ (КАБ)	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет. Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
9	Жүк ташууларды контролдоо боюнча системаны ишке киргизүү	Төмөнкүлөрдү камтыган жүк ташууларды контролдоо боюнча автоматташтырылган маалыматтык системаны (АМС) иштен чыгуу: — салмак-габариттик контролдоонун	2025-жыл	Жүк ташууларды контролдоо боюнча АМС иштөөдө	ТКМ, ЖӨБО, ФМ, СӨМ	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет.

56

		гражданского общества, бизнес-сообщества и средств массовой информации		правосознания и правовой культуры граждан, формирование антикоррупционного поведения, преодоление правового нигилизма, создание атмосферы нетерпимости к любым проявлениям коррупции	сообщество (по согласованию)	
Глава 12. Исследование о коррупции						
1	Разработка и реализация национальной системы измерения уровня коррупции	1. Разработка единой национальной методологии измерения уровня коррупции в стране, включая органов власти и отраслей их деятельности	2026 год	Принят нормативный правовой акт об утверждении методологии измерения уровня коррупции	УГОПК, НИСИ, НСК, МЮ, АДС, ГАГСМСУ, ИГО (по согласованию)	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию
		2. Проведение на постоянной основе исследований в целях установления коррупционных проявлений и рисков в деятельности государственных органов и ОМСУ, их учет, изучение регламентирующих документов, проведение опросов, мониторинга и анализа, освещение степени коррупционности и опубликование отчета	2026–2027 годы	Проводимые исследования направлены на усиление гарантий, обеспечивающих реализацию антикоррупционной политики государства в социальной, экономической и	УГОПК, НИСИ, АДС, министерства и ведомства	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по

56

1	<p>Повышение эффективности сотрудничества между органами государственной власти и общественными организациями</p>	<p>1. Обеспечение полноценного участия Кыргызской Республики в Механизме обзора положений Конвенции Организации Объединенных Наций против коррупции, проведение анализа рекомендаций, полученных от Секретариата Управления ООН по наркотикам и преступности, а также от правительственных экспертов иностранных государств (обозреваемых государств) для их дальнейшего имплементации в национальное законодательство, с</p>	<p>Кыргызская Республика принимает активное участие в авторитетных международных организациях, расширяя и углубляя партнерские отношения в области противодействия коррупции. Обеспечивает выполнение рекомендаций на соответствующие страны</p>	<p>Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов. Средства партнеров по развитию</p>
<p>Глава 13. Международное сотрудничество в области противодействия коррупции</p>				
			<p>правовой сфере, защиту государственной службы от неэтичного поведения, влияния коррупционных процессов, укрепление доверия граждан к системе государственной власти, создание стабильных правовых основ предупреждения коррупции и совершенствование национального законодательства</p>	<p>развитию</p>

11	<p>Мамлекеттик жана муниципалдык кызматкерлердин коррупциялык кылмыштарын жана коррупциялык кылмыштардын алдын алуу үчүн уруксаттарды берүүнү камсыздоо, мамлекеттик (муниципалдык) жана «Индук» ЭВЭС аркылуу саясий форматка өткөрүүнү камсыздоо, аракеттенүүсүн</p>	<p>1. Инженерлердин жана уруксаттарды берүүнү камсыздоо, мамлекеттик жана муниципалдык кызматкерлердин коррупциялык кылмыштарын жана коррупциялык кылмыштардын алдын алуу үчүн уруксаттарды берүүнү камсыздоо, мамлекеттик (муниципалдык) жана «Индук» ЭВЭС аркылуу саясий форматка өткөрүүнү камсыздоо, аракеттенүүсүн</p>	<p>Мамлекеттик жана муниципалдык кызматкерлердин коррупциялык кылмыштарын жана коррупциялык кылмыштардын алдын алуу үчүн уруксаттарды берүүнү камсыздоо, мамлекеттик (муниципалдык) жана «Индук» ЭВЭС аркылуу саясий форматка өткөрүүнү камсыздоо, аракеттенүүсүн</p>	<p>Мамлекеттик жана муниципалдык кызматкерлердин коррупциялык кылмыштарын жана коррупциялык кылмыштардын алдын алуу үчүн уруксаттарды берүүнү камсыздоо, мамлекеттик (муниципалдык) жана «Индук» ЭВЭС аркылуу саясий форматка өткөрүүнү камсыздоо, аракеттенүүсүн</p>
10	<p>Стандарттарды жана метрология акты</p>	<p>1. Сервис «Индук» ЭВЭСке өткөрүүнү камсыздоо, мамлекеттик жана муниципалдык кызматкерлердин коррупциялык кылмыштарын жана коррупциялык кылмыштардын алдын алуу үчүн уруксаттарды берүүнү камсыздоо, мамлекеттик (муниципалдык) жана «Индук» ЭВЭС аркылуу саясий форматка өткөрүүнү камсыздоо, аракеттенүүсүн</p>	<p>Мамлекеттик менен муниципалдык кызматкерлердин коррупциялык кылмыштарын жана коррупциялык кылмыштардын алдын алуу үчүн уруксаттарды берүүнү камсыздоо, мамлекеттик (муниципалдык) жана «Индук» ЭВЭС аркылуу саясий форматка өткөрүүнү камсыздоо, аракеттенүүсүн</p>	<p>Мамлекеттик жана муниципалдык кызматкерлердин коррупциялык кылмыштарын жана коррупциялык кылмыштардын алдын алуу үчүн уруксаттарды берүүнү камсыздоо, мамлекеттик (муниципалдык) жана «Индук» ЭВЭС аркылуу саясий форматка өткөрүүнү камсыздоо, аракеттенүүсүн</p>
	<p>стандарттарды жана метрология акты</p>	<p>стандарттарды жана метрология акты</p>	<p>стандарттарды жана метрология акты</p>	<p>стандарттарды жана метрология акты</p>

		административдик жол-жобону жүргүзүү процессинде санариптик технологияларды колдонуу, экономиканын бардык тармактарында АМСти ишке киргизүү, башка АМСтер менен интеграциялоо				өнөктөштөрдүн каражаттары
		2. ЖӨБодо жерди пайдалануу боюнча иштин санариптик эсебин, ошондой эле айыл чарба багытындагы жерлердин санариптик реестрин түзүү	2025-2026-жылдар	Жерди пайдалануунун натыйжалуулугун жана ачык-айкындуулугун олуттуу жогорулатууну камсыздоочу жерге жайгаштыруунун санариптик технологиялары ишке киргизилди	ЖРККМА, СПАЧКӨМ, СӨМ, МСЖӨБМА, ЖӨБО	
		3. Архитектура, курулуш жана турак жай-коммуналдык чарба чөйрөсүндөгү ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын ишин санариптик форматка өткөрүү. «Мамлекеттик шаар куруу кадастры» АМСти иштеп чыгуу	2025-жыл	Курулуш чөйрөсүндө уруксат берүүчү документтерди даярдоо жана берүү боюнча милдеттүү иш-чаралар санариптик форматка өткөрүлдү. «Мамлекеттик шаар куруу кадастры» АМС иштөөдө	АКТКЧМА, СӨМ	

58

		учетом текущих потребностей и государственных интересов Кыргызской Республики		эффективности борьбы с коррупцией, а также широкое освещение в средствах массовой информации о проводимой работе в данном направлении		
		2. Принятие участия Кыргызской Республики в программе Стамбульского плана действий по борьбе с коррупцией, реализуемой Антикоррупционной сетью по борьбе с коррупцией для стран Восточной Европы и Центральной Азии Организации экономического сотрудничества и развития (Сеть ОЭСР)				
		3. Принятие участия Кыргызской Республики в Евразийской группе по противодействию легализации преступных доходов и финансированию терроризма (ЕАГ), являющейся одной из девяти региональных групп, созданных по типу ФАТФ (Группа разработки финансовых мер борьбы с отмыванием денег) в различных регионах мира				
		4. Продолжение антикоррупционной деятельности в рамках Межгосударственного совета по противодействию коррупции стран Содружества Независимых Государств				

58

13	Мамлекеттик жана муниципалдык кызматчылардын декларацияларын текшерүүнүн ачык-айкындуулугун камсыздоо	Мамлекеттик жана муниципалдык кызмат орундарын ээлеп турган же ээлеген жеке жактардын жана алардын жакын туугандарынын бирдиктүү салык декларациясында көрсөтүлгөн маалыматтарынын аныктыгын жана толуктугун текшерүү (талдоо) жол-жоболорун автоматташтыруу	2025-жылдын I жарым жылдыгы	Бирдиктүү салык декларациясына мониторинг жүргүзүүнүн автоматташтырылган системасы ишке киргизилди	ФМ (МСК), «Салык Сервис» ММ, КАБИМО	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет. Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
14	Коопсуздукту башкаруу системасын автоматташтыруу жана өнүктүрүү	Калктуу конуштардын коомдук жерлеринде укук бузуулардын жана кылмыштуулуктун алдын алуу маселелерин караган географиялык камтууну жана функционалды кеңейтүү менен «Коопсуз шаар» долбоорун ишке киргизүүнү улантуу	2025-2027-жылдар	«Коопсуз шаар» долбоору географиялык камтууну жана функционалын кеңейтүүдө	СӨМ, БП, ИИМ, КРП облустардагы ҮӨ, шаарлардын мэриялары	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет. Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
15	Соттордо электрондук документ жүгүртүүнү (мындан ары – СЭДЖ) ишке киргизүү	Сот документтерин иштеп чыгуунун, сактоонун жана берүүнүн автоматташтырылган процессин камтыган «СЭДЖ» АМСти иштеп чыгуу	2025-2027-жылдар	«СЭДЖ» АМС ишке киргизилди жана иштөөдө	ЖС, «Адилет сот» МТМ, СӨМ	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде

60

				мероприятий стратегического документа		
2	Координация и контроль процессов реализации государственной стратегии	Координация и контроль процессов реализации антикоррупционных плановых мероприятий, вытекающих из Стратегии	2025–2027 годы (ежегодно)	Уполномоченный государственный орган по предупреждению коррупции, определяемый Президентом Кыргызской Республики, на постоянной основе координирует деятельность государственных органов и ОМСУ по реализации настоящего Плана мероприятий, оказывает методическую помощь в реализации Стратегии. Администрация Президента Кыргызской Республики осуществляет контроль за исполнением Стратегии	УГОПК, АП, АДС	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов
3	Своевременное и полное финансовое обеспечение антикоррупционных	Финансирование антикоррупционных мероприятий по реализации Стратегии	2025–2027 годы	Антикоррупционные мероприятия, вытекающие из Стратегии, обеспечены	МФ, Задействованные государствен-	Консолидированный бюджет. Средства

60

						Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
18	«Кылмыштардын бирдиктүү реестри» (КБР) АМСти модернизациялоо	КБР АМС функционалын өркүндөтүү жана кеңейтүү, ошондой эле кылмыш-жаза жана кылмыш-жаза процессуалдык мыйзамдарга киргизилген өзгөртүүлөргө ылайык келтирүү, сот, көзөмөл жана укук коргоо органдарынын ишин санариптештирүүнүн өз ара байланышкан системаларын этап-этабы менен интеграциялоо	Этап-этабы менен, 2025–2027-жылдар	«КБР» АМС модернизацияланды. Кошумча модулдар иштелип чыкты жана киргизилди: – электрондук кылмыш иши; – статистикалык отчеттуулукту автоматташтыруу; – отчеттуулукту жана башка аспектиди автоматташтыруу	БП, ИИМ, УКМК, ЖС, СӨМ	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет. Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
19	Жарандардын маалыматка жетүү мүмкүндүгүн камсыз кылуу	1. Көзөмөлдөө жана укук коргоо органдарынын расмий сайттарында статистикалык маалыматтарды жана коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча көрүлүп жаткан чаралар жөнүндө маалыматтарды системалуу түрдө жарыялоо	2025–2027-жылдар	Коррупцияга каршы аракеттенүү жаатындагы маалыматтарды жана статистикалык маалыматтарды расмий сайттарга жарыялоо боюнча чаралар көрүлдү	БП, ИИМ, ФМ (МБК), ЮМ (ЖАК)	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет. Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
		2. Мамлекеттик органдардын жана ЖӨБО расмий сайттарында алардын иши жөнүндө, Коррупцияны алдын алуу боюнча жүргүзүлүп жаткан	2025–2027-жылдар	Мамлекеттик органдардын жана ЖӨБО расмий сайттарында алардын иши жөнүндө,	Министрликтер жана ведомстволор, ЖӨБО, СӨМ,	

62

				статистические сведения по оценке деятельности органов государственного управления и местного самоуправления по противодействию коррупции. Выработаны инструменты автоматизации процессов мониторинга		
2	Осуществление систематического мониторинга и оценка процесса реализации Стратегии	1. Проведение внутреннего мониторинга для подготовки отчета о ходе реализации антикоррупционных мероприятий, с учетом количественных и качественных показателей	2025–2027 годы (ежегодно)	Ежегодно, не позднее 1 февраля, следующего за отчетным годом, со стороны ответственных исполнителей предоставляются уполномоченному государственному органу по предупреждению коррупции отчеты о ходе реализации настоящего Плана мероприятий, вытекающего из Стратегии, в уполномоченный государственный орган по предупреждению	УГОПК, задействованные государственные органы, ОМСУ	Республиканский бюджет в пределах средств, предусмотренных для государственных органов

62

	кызматкерлеринин бош кызмат орундарына тандоонун ачык-айкындуулугун камсыз кылуу	санариптик технологияларды колдонуу мүмкүнчүлүгү бөлүгүндө талдоо 2. Санариптик технологияларды милдеттүү түрдө колдонуу менен судьялардын, көзөмөлдөө жана укук коргоо органдарынын кызматкерлеринин бош кызмат орундарына конкурстарды өткөрүүнүн тартибин жөнгө салуучу ченемдик укуктук актылардын долбоорлорун иштеп чыгуу жана ченем жаратуучу органдарга киргизүү	2026-жыл	Тиешелүү ченемдик укуктук актылар кабыл алынды	ЮМ (ЖАК), ПА, ЖК	республикалык бюджет. Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
21	Аскердик каттоону санариптештирүү	Аскерге чакырылуучуларды жана аскерге милдеттүүлөрдү каттоонун автоматтантырылган маалыматтык системасынын программалык камсыздоосун жана функциональн өнүктүрүү	2027-жыл	Аскердик каттоо системасында аскер кызматчыларын, аскерге милдеттүүлөрдү жана аскерге чакырылуучуларды жашаган жери боюнча каттоо (каттоодон чыгаруу) бөлүгүндө аскер комиссариаттарынын кызматкерлеринин ишин жеңилдетүүчү заманбап технологиялар колдонулду	КМ, СӨМ	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет. Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары

64

				государственного органа по предупреждению коррупции		
--	--	--	--	---	--	--

Примечание: Указанные в графе «Ответственные исполнители» государственные органы в числе качестве исполнителя являются ответственными за выполнение поставленных задач, организуют работу по реализации мероприятий среди остальных соисполнителей, осуществляют сбор и обобщение информации, обеспечивают реализацию обозначенных мероприятий, за исключением мероприятий, где требуются в отдельности принимать ими меры по их реализации (информация представляется каждым исполнителем самостоятельно уполномоченному государственному органу, осуществляющему координацию и мониторинг за исполнением антикоррупционных мероприятий). Соисполнители мероприятий принимают активное участие в совместной их реализации, предоставляют основному (первому) исполнителю необходимые информацию и сведения, вносят соответствующие предложения и оказывают ему содействие в реализации мероприятий до достижения ожидаемых результатов в соответствии с настоящим Планом мероприятий.

Используемые сокращения

АДС	– Секретариат Антикоррупционного делового совета при Президенте Кыргызской Республики
АИС	– автоматизированная информационная система
АП	– Администрация Президента Кыргызской Республики
АГУ при ПКР	– Академия государственного управления при Президенте Кыргызской Республики имени Жусупа Абдрахманова
Бизнес-омбудсмен бизнес-сообщество	– Бизнес-омбудсмен Кыргызской Республики – институты бизнес-сообщества
ВЭД	– внешнеэкономическая деятельность
ВС	– Верховный суд Кыргызской Республики
ВШП при ВС	– Высшая школа правосудия при Верховном суде Кыргызской Республики
ГААСЖКХ	– Государственное агентство архитектуры, строительства и жилищно-коммунального хозяйства при Кабинете Министров Кыргызской Республики
ГАГСМСУ	– Государственное агентство по делам государственной службы и местного самоуправления при Кабинете Министров Кыргызской Республики
ГАЗРКГК	– Государственное агентство по земельным ресурсам, кадастру, геодезии и картографии при Кабинете Министров Кыргызской Республики

64

		көз карандысыз коррупцияга каршы экспертиза; – коомчулуктун маалымдуулугун жогорулатуу, коррупцияга каршы аракеттенүү маселелеринде маалыматтык-билим берүү иши, калкка укуктук жардам көрсөтүү; – коррупцияга каршы маданиятты калыптандырууга катышуу; – коррупцияга каршы саясатты популяризациялоо; – жарандардын коррупцияга каршы потенциалын жогорулатуу боюнча билим берүү программаларын жана долбоорлорун өркүндөтүү; – коррупцияга каршы аракеттенүү маселелери боюнча илимий-практикалык конференцияларды, тегерек столдорду жана башка иш-чараларды уюштуруу; – жарандык демилгелерди натыйжалуу кароо боюнча кайтарым байланыш жол-жоболорун бийлик органдарына киргизүү.		ипенимин жана алардын ишеним ачыктыгын жогорулатуу, коррупцияга каршы маданиятты калыптандыруу, коррупцияга каршы аракеттенүү маселелери боюнча ар кандай изилдөөлөрдү, экспертизаларды жана башка иш-чараларды өткөрүү менен мүнөздөлөт		
2	Коррупцияга каршы тематика боюнча	Коррупцияга каршы тематикадагы республикалык,	2025–2027-жылдар	Коррупцияга каршы тематика боюнча	КАБИМО, АИК,	Мамлекеттик органдар үчүн

66

НБ	– Национальный банк Кыргызской Республики
НИСИ	– Национальный институт стратегических инициатив при Президенте Кыргызской Республики
НСК	– Национальный статистический комитет Кыргызской Республики
ОМСУ	– органы местного самоуправления
ЦДЛ	– публичные должностные лица
ИП ПКР в областях	– полномочные представители Президента Кыргызской Республики в областях
СИН	– Служба исполнения наказаний при Министерстве юстиции Кыргызской Республики
СМЭВ «Тундук»	– система межведомственного электронного взаимодействия «Тундук»
СП	– Счетная палата Кыргызской Республики
СРНФР	– Государственная служба регулирования и надзора за финансовым рынком при Министерстве экономики и коммерции Кыргызской Республики
СС	– Совет судей Кыргызской Республики
УГОШК	– уполномоченный государственный орган по предупреждению коррупции
УИТ «Адилет сот»	– учреждение по информационным технологиям «Адилет сот» при Судебном департаменте при Верховном суде Кыргызской Республики
ЦСМ	– Центр стандартизации и метрологии при Министерстве экономики и коммерции Кыргызской Республики
Эксперты	– независимые эксперты
ОЭСР	– Организация экономического сотрудничества и развития
ЭДОС	– электронный документооборот в судах

66

		мамлекеттик программасын ишке ашыруу процессин жоюугу мамлекеттик, муниципалдык органдардын, илимий, маданий жана билим берүү мекемелеринин жана уюмдарынын, жарандык коомдун институттарынын, бизнес-коомдоштуктун жана жалпыга маалымдоо каражаттарынын катышуусу менен камсыз кылуу		укуктук маданиятынын деңгээлин жогорулатууга, коррупцияга каршы жүрүм-турумду калыптандырууга, укуктук нигилизмди жөнүгөт, коррупциянын ар кандай көрүнүштөрүнө сабырсыздык атмосферасын түзүүгө багытталган Коррупцияга каршы маалыматтык саясаттын мамлекеттик программасын ишке ашыруу боюнча иш-чаралар жүргүзүлүп жатат	БИМ, КРП караштуу МБА, АИК, министрликтер жана ведомстволор, ЖКИ, бизнес-коомдоштуктун эксперттери (макулдашуу боюнча)	
12-глава. Коррупцияны изилдөө						
1	Коррупциянын деңгээлин өлчөөнүн улуттук системасын иштеп чыгуу жана ишке ашыруу	1. Өлкөдөгү коррупциянын деңгээлин, анын ичинде бийлик органдарын жана алардын ишинин тармактарын өлчөөнүн бирдиктүү улуттук методологиясын иштеп чыгуу	2026-жыл	Коррупциянын деңгээлин өлчөө методологиясын бекитүү жөнүндө ченемдик укуктук акт кабыл алынды	КАЫМО, СДУИ, УСК, ЮМ, АИК, МКОЖӨБМА, ЖКИ	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет:

69

					(макулдашуу боюнча)	Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
		2. Мамлекеттик органдардын жана ЖӨБО ишинде коррупциялык көрүнүштөрдү жана тобокелдиктерди аныктоо максатында изилдөөлөрдү туруктуу негизде жүргүзүү, аларды эсепке алуу, регламенттөөчү документтерди изилдөө, сурамжылоо, мониторинг жана талдоо жүргүзүү, коррупциянын деңгээлин чагылдыруу жана отчетту жарыялоо	2026–2027-жылдар	Жүргүзүлүп жаткан изилдөөлөр социалдык, экономикалык жана укуктук чөйрөдө мамлекеттин коррупцияга каршы саясатын ишке ашырууну камсыз кылуучу кениндиктерди күчөтүүгө, мамлекеттик кызмат системасын коррупциялык процесстердин деструктивдик таасиринен коргоого, жарандардын мамлекеттик бийлик системасына болгон ишенимин бекемдөөгө, коррупциянын алдын алуунун туруктуу укуктук негиздерин	КАЫМО, СДУИ, АИК, министрликтер жана ведомстволор	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет. Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары

70

		Чатырдыктын камсыз кылат		<p>4. Көз карандысыз катышуусу</p> <p>3. Кыргыз Республикасынын дүйнөнүн ар кайсы региондорунда ФАТФ (Акчанын изин жашыруу менен күрөшүүнүн финансылык чараларын иштеп чыгуу тобу) тибин боюнча түзүлгөн тогуз региондук топтун бири болуп саналган</p> <p>Кыргыздын каржылоого жана терроризмди каржылоого каршы аракеттенүү боюнча (EAT) катышуусу</p> <p>4. Көз карандысыз мамлекеттердин Перикисттинин өлкөлөрүнүн Коррупцияга каршы боюнча аракеттенүү боюнча мамлекеттер аралык кенешинин азыркы учурдагы катышуусу</p>
--	--	--------------------------	--	---

<p>Мамлекеттик органдар үчүн каражаттардын четинде республикалык бюджет.</p> <p>Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары</p>	<p>БИ, ПИ, МИ, жана министрликтер ведомстволор</p>	<p>Кыргыз Республикасы арбын эл аралык аябай активдүү катышууда, каршы коррупцияга, мамлекеттик өнөктөштүк жактындагы аракеттенүү карама-каршы кенейтпн жана терендигин, өлкөнүн коррупция менен күрөшүүнүн натыйжалуулук индикаторлорунан сырткары, атак-даңгы, ошондой эле бул багытта жүргүзүлүп жаткан иштер жөнүндө камчыга каражаттардын кендери</p>	<p>Турктуу</p>	<p>1. Бирокен Улутар Уюмунун Коррупцияга каршы жоболорунун мекенизине карап чыгуу механизминин Кыргыз Республикасынын толук кандуу катышуусун камсыз кылуу, багити заттар жана Башкарылыгынын Катчылыгынан, ошондой эле Кыргыз Республикасынын жана Улуттар Уюмунун Кыргыз Республикасынын мамлекеттик кызматчыларына эске алуу менен алардын анын арты унутулган мезгилдерде имплементациялоо үчүн чет мамлекеттердин (байкоочу мамлекеттердин) өкмөттүк акционерлеринен алынган сунуштарын талдоо жүргүзүү</p> <p>2. Кыргыз Республикасынын Экономикалык кызматташтык жана өнүктүрүү уюмунун (ЭКӨУ тармагы) Чыгыш Европа жана Борбор Азия өлкөлөрү</p>	<p>1</p> <p>Коррупцияга каршы аракеттенүү жактындагы эл аралык кызматташтыктын жана өз ара аракеттенүүнүн натыйжалуулугу жана өнүктүрүү жорунулуугу</p>
		<p>Түзүүгө жана улуттук мыйзамдарды өркүндөтүүгө багытталган</p>		<p>13-пункт. Коррупцияга каршы аракеттенүү жактындагы эл аралык кызматташтык</p>	

		5. Кыргыз Республикасынын Европа Кеңешинин Коррупцияга каршы күрөшкөн өлкөлөрдүн тобуна (ГРЕКО) кирүү мүмкүндүгү жөнүндө маселени изилдөө жана Европа Кеңешинин Коррупция үчүн кылмыш-жаза жоопкерчилиги жөнүндө конвенциясын ратификациялоо боюнча иштерди улантуу				
2	Коррупцияга каршы аракеттенүү жаатындагы эл аралык рейтингдерде Кыргыз Республикасынын позициясын жакшыртуу	Эл аралык коррупцияга каршы ченемдерди, стандарттарды жана сунуштамаларды аткаруу боюнча чараларды көрүү	2025–2027-жылдар	Кыргыз Республикасы коррупцияга каршы аракеттенүү жаатында эл аралык рейтингдерде өзүнүн позициясын жакшырат	КАЫМО, АИК, БП, министрликтер жана ведомстволор	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет. Өнүктүрүү боюнча өнөктөштөрдүн каражаттары
14-глава. Стратегияны ишке ашыруу механизмдери, финансы ресурстары						
1	Стратегияны ишке ашыруу механизмдерин иштетчү	Коррупцияга каршы аракеттенүү боюнча стратегиялык ыкмаларды жана багыттарды камтыган, ушул Иш-чаралар планынын биринчи этабын ишке ашыруу механизмдерин камсыз кылуу	2025-жылдын I кварталы	Мамлекеттик бийлик органдары жана ЖӨБО тарабынан жыл сайын Стратегиялык документтин иш-чаралар планын ишке ашырууну камсыз	Тартылган мамлекеттик бийлик органдары жана ЖӨБО	Республикалык жана жергиликтүү бюджеттер. Өнүктүрүү боюнча

73

				кылуучу иштин багыттары боюнча деталдаштырылган коррупцияга каршы пландуу иш-чаралар бекитилген		өнөктөштөрдүн каражаттары
2	Мамлекеттик стратегияны ишке ашыруу процесстерин координациялоо жана контролдоо	Стратегиядан келип чыгуучу коррупцияга каршы пландуу иш-чараларды ишке ашыруу процесстерин координациялоо жана контролдоо	2025–2027-жылдар (жыл сайын)	Кыргыз Республикасынын Президенти тарабынан аныкталуучу Коррупцияны алдын алуу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган туруктуу негизде ушул Иш-чаралар планын ишке ашыруу боюнча мамлекеттик органдардын жана ЖӨБО ишин координациялайт, Стратегияны ишке ашырууга методикалык жардам көрсөтөт. Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясы Стратегиянын	КАЫМО, ПА, АИК	Мамлекеттик органдар үчүн каралган каражаттардын чегинде республикалык бюджет

74

		даярдоо үчүн ички мониторинг жүргүзүү		жооптуу аткаруучулар тарабынан Стратегиядан келип чыккан ушул Иш-чаралар планын ишке ашыруунун жүрүшү жөнүндө отчеттор Коррупцияны алдын алуу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга берилет		республикалык бюджет
		2. Мамлекеттик органдар жана ЖӨБО тарабынан Стратегияны ишке ашыруу боюнча ушул Иш-чаралар планынын ишке ашырылышынын жүрүшүнө тышкы мониторинг жүргүзүү	2025–2027-жылдар (жыл сайын, отчеттук жылдан кийинки жылдын 1-апрелинен кеч эмес)	Коррупцияны алдын алуу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган кызыкдар тараптарды тартуу менен тышкы мониторингди жүзөгө ашырат, анын жыйынтыгы боюнча натыйжалуулукту баалоонун аналитикалык жыйынды отчетун даярдайт	КАБИМО, АИК	
		3. Отчетту бекитүү жөнүндө чечимдерди кабыл алуу, коррупцияга каршы стратегияны ишке ашырууну камсыз кылуу боюнча чараларды көрүү, ипти талаптагыдай уюштурбаганда	2025–2027-жылдар (жыл сайын, отчеттук жылдан кийинки	Коррупцияга каршы стратегияны ишке ашыруу боюнча мониторингдин жыйынтыктары тиешелүү чечим	КАБИМО, АИК, ПА	

77

		жана аны аткаруунун жыйынтыктары болбогондо мамлекеттик органдардын жетекчилеринин жоопкерчилигин кароо үчүн Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин жыйындарында мониторингдин жыйынтыктарын талкуулоо	жылдын 1-июлунан кеч эмес)	кабыл алуу менен Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин жыйынында талкууланды		
3	Коррупцияга каршы стратегияны ишке ашыруунун жүрүшү жөнүндө коомчулукка маалымдоо	Коррупцияга каршы стратегияны ишке ашыруу боюнча мониторинг жүргүзүү жөнүндө отчетту Коррупцияны алдын алуу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын расмий сайтына жайгаштыруу	2025–2027-жылдар (жыл сайын)	Коррупцияга каршы стратегияны ишке ашыруу боюнча мониторинг жүргүзүү жөнүндө отчет Коррупцияны алдын алуу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдын расмий сайтына жайгаштырылган	КАБИМО, АИК	Талап кылынбайт

Эскертүү: «Жооптуу аткаруучулар» графасында көрсөтүлгөн аткаруучу катарындагылардын ичиндеги мамлекеттик органдар коюлган милдеттердин аткарылышы үчүн жооптуу болот, калган кошо аткаруучулардын арасында иш-чараларды ишке ашыруу боюнча ишти уюштурат, маалыматты чогултууну жана жалпылоону жүзөгө ашырат, аларды ишке ашыруу боюнча өзүнчө чараларды көрүү талап кылынган иш-чаралардан тышкары, белгиленген иш-чаралардын ишке ашырылышын камсыз кылат (маалымат ар бир аткаруучу тарабынан өз алдынча коррупцияга каршы иш-чаралардын аткарылышын координациялаган жана мониторинг жүргүзгөн ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга берилет). Иш-чараларды кошо аткаруучулар аларды биргелешип ишке ашырууга активдүү катышат, негизги (биринчи) аткаруучуга зарыл болгон маалыматты жана маалымдарды берет, тиешелүү сунуштарды киргизет жана ушул Иш-чаралар планына ылайык күтүлгөн жыйынтыктарга жеткенге чейин иш-чараларды ишке ашырууда ага көмөк көрсөтөт.

78

АИК	Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясы
АМС	автоматташтырылган маалыматтык система
ПА	Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясы
КРП караштуу	Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясы
МБА	мамлекеттик банкардуу академиясы
Бизнес-акциялары	Кыргыз Республикасынын Бизнес-акциялары
бизнес-коопдошук	бизнес-коопдошук институттары
ТЭИ	тышкы экономикалык иш
ЖС	Кыргыз Республикасынын Жогорку соту
ЖС караштуу	Кыргыз Республикасынын Жогорку соту
СЖМ	Кыргыз Республикасынын Жогорку Сот адилеттигинин жогорку мектеби
АКТЧМА	Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Архитектура, курулуш жана турак жай-коммуналдык тарма мамлекеттик агенттиги
МСКЖБМА	Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик кызмат жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу иштери боюнча мамлекеттик агенттик
ЖРКЖМА	Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Жер ресурстары, кадастр, геодезия жана картография боюнча мамлекеттик агенттик
ММБМА	Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетине караштуу Мамлекеттик мүлктү башкаруу боюнча мамлекеттик агенттик
УКМК	Кыргыз Республикасынын Улуттук коопсуздук мамлекеттик комитети
МСК	Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик саяк кызматы
БИ	Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасы
«Инфосистемс»	Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу «Инфосистемс» мамлекеттик ишканасы
«БТБ» МИ	Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу «Тышкы соода чөйрөсүнө»
ФЧМК	Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Чалгындоо мамлекеттик кызматы
МБК	Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик саяк кызматы
«Саяк Сервис»	Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигине караштуу Мамлекеттик саяк кызматынын аялдамасы «Саяк Сервис» мамлекеттик мекемеси
ЖК	Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеш
ЖКИ	Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеш
ЖКИ	Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеш
БТМС	«Бирдиктүү терезе» маалыматтык системасы
КС	Кыргыз Республикасынын Конституциялык соту
КАВ	Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу Кыргыз акредитациялоо борбору
ПИМ	Кыргыз Республикасынын Ички иштер министрлиги
СРАЧКОМ	Кыргыз Республикасынын Суу ресурстары, айыл чарба жана кайра иштетүү өнөр жайы министрлиги
ТИМ	Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлиги
КМ	Кыргыз Республикасынын Коргоо министрлиги
БИМ	Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлиги
ЖРЭТКМ	Кыргыз Республикасынын Жаратылыш ресурстары, экология жана техникалык көзөмөл министрлиги
ТЖМ	Кыргыз Республикасынын Транспорти жана коммуникациялар министрлиги
ЭСЖММ	Кыргыз Республикасынын Эмгек, социалдык камсыздоо жана миграция министрлиги
ФМ	Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги
СӨМ	Кыргыз Республикасынын Санариптик өнүктүрүү министрлиги
ЭКМ	Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлиги
КОМ	Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлиги
УБ	Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы
СЛУИ	Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Стратегиялык демилгелер улуттук институту
УСК	Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитети
ЖӨБӨ	жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары
ТГА	тааныма кызмат адамдары
КРП	Кыргыз Республикасынын Президентинин администрациясынын аялдамасы
облустардык	Кыргыз Республикасынын Президентинин администрациясынын аялдамасы
ЖАК	Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине караштуу Жазаварды аткаруу кызматы
«Тундук»	«Тундук» ведомствонор аралык электрондук өз ара аракеттенүү системасы

- ВЭЭС**
- ЭП**
- ФРЖКК**
  - Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасы
  - Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу Финансы рыногун жөнгө салуу жана көзөмөлдөө мамлекеттик кызматы
- СК**
- КАБИМО**
- «Адилет сот»**
- МТМ**
- СМБ**
  - Кыргыз Республикасынын Соттор кеңеши
  - Коррупцияны алдын алуу боюнча ыйгарым укуктуу мамлекеттик орган
  - Кыргыз Республикасынын Жогорку сотуна караштуу Сот департаментинин алдындагы «Адилет сот» маалыматтык технологиялар боюнча мекемеси
  - Кыргыз Республикасынын Экономика жана коммерция министрлигине караштуу Стандартташтыруу жана метрология борбору
- Эксперттер**
- ЭКӨУ**
- СЭДЖ**
  - көз карандысыз эксперттер
  - Экономикалык кызматташтык жана өнүктүрүү уюму
  - соттордо электрондук документ жүгүртүү

2017.06.01

2